

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Caput I. Quid beneficium Ecclesiasticum, & quid sub nomine beneficij contineatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

QUÆSTIONUM ET RESOLUTIONUM BENEFICIALIUM PARS SECUNDA.

In qua Compendium totius materiae beneficalis, in primo libro non explicata, continetur.

CAPVT I.

Quid sit Beneficium Ecclesiasticum, & quid sub nomine Beneficii contineatur.

§. 1.

In quo varia Beneficii descriptiones proponuntur.

VARIAS in medium afferunt Beneficii Ecclesiastici, de quo loquimur, definitiones, seu potius descriptiones. Quidam dicunt, Beneficium esse jus spirituale utendi fruendi rebus Deo dicatis, clerico propter diuinum officium competens. Alii verò dicunt, Beneficium esse, distinctam & spirituali muneri conjunctam portionem certis ædibus sacris ad hoc assignatam, ut perpetuo ad vitam utenda clerico legitime assignetur. Alii definiunt, ut sit jus percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis, clerico propter diuinum officium competens. Cui definitioni addenda censent verba illa: *diuinum officium, vel obsequium*, ut per Garc. de benef. part. 1. cap. 2. ut etiam comprehendat Commendas, seu Præceptorias militarium Ordinum, quæ verè sunt beneficia. Alii dicunt Beneficium esse portionem illam obventionum, & reddituum Ecclesiasticorum, quæ datur ministris Ecclesiæ pro seruitio spirituali. Similia refert Steph. Grat. discept. forens. c. 397. n. 50. Petr. Greg. in Instit. rei benef. cap. 6. & in synagm. juris, lib. 17. c. 2. & passim alii de beneficiis tractantes. Ex qua beneficii descriptione quædam notabilia inferri possunt.

§. 2.

De simplici deputatione Sacerdotis.

- 1 Simplex deputatio Sacerdotis non mouetur nomen beneficii, si non interuenierit erectio in beneficium.

Tom. I. Pars I.

- 2 Beneficium Ecclesiasticum sine Superioris autoritate constitui non potest.
- 3 Non potest dici Beneficium pia fundatio, nisi conferri possit in titulum perpetui beneficii.

Primò inferitur, simplicem deputationem Sacerdotis pro celebratione Missarum, si non interueniat erectio facta autoritate Superioris, non esse beneficium, neque beneficii nomine contineri; cum non habeat titulum perpetuum, nec autoritatem Superiorum: imò potius sit quid merè temporale, & laicale. Felin. in cap. ex parte 2. n. 2. de Rescript. Guid. Pap. decis. 187. num. 1. † Nam beneficium Ecclesiasticum sine erectione, seu institutione Ordinarii, suum esse non habet. Gloss. in Clement. 2. in verb. si beneficiorum, in fin. vers. tu di. de Decim. Rot. decis. 509. n. 1. part. 1. diuers. & 238. per tot. part. 5. recent. coram Illustrissimo & Reverendissimo Domino du Nozet juniore, Rota Romana Decano, quem uti Dominum, & Patronum meum singularem veneror: quod etiam refert & sequitur Donat. Ant. de Marin. quorid. resol. cap. 36. Marius Ant. lib. 1. resol. 112. cas. 53. Garc. de benef. part. 1. cap. 2. num. 95. Gonzal. ad reg. 8. gloss. 5. in princip. num. 30. & seq. Barbos. de Iur. Eccles. uniuers. lib. 3. cap. 5. Burat. decis. 1. num. 21. & 224. n. 5.

Quod præsertim locum habet, si fundator non assignauerit certum locum, in quo Missæ erant celebrandæ: ideo non potest hæc pia fundatio assignari in titulum perpetui beneficii; sine qua assignatione, & perpetuitate non potest mereri nomen beneficii. Callador. decis. 3. n. 34. de Prabend. & decis. 4. num. 2. eod. tit. Anton. dicto casu 53. vers. secundo. Gratian. discept. forens. 397. num. 73.

§. 3.

De Capellis, & Capellaniis.

- 1 Capella non est beneficium Ecclesiasticum, si non fuerit erecta cum autoritate Ordinarii in titulum beneficii.

T 2

2 Privi

- 2 Privata Capellam in domo privata nemo potest construere, nisi interveniente auctoritate Episcopi, quae aliquando praesumitur ex diuturnitate temporis.
- 3 Capellania obtinentes in Ecclesia, dicuntur veri beneficiorum possessores, si obtineant vocem in Capitulo, & stallum in Choro, quamvis eorum numerus non sit in Ecclesia definitus.

1 Adem ratione Capellae non continentur sub nomine beneficiorum, si per laicum intra proprium fundum constructae fuerint; sed auctoritate Episcopi non sint erectae, & ordinatae: ideo possunt ad libitum, sine requisitione Episcopi, per fundatorem conferri. Guid. Pap. decis. 182. † Non tamen potest etiam in propria & privata domo, nec fundum construere Capella, nisi cum auctoritate Episcopi, à quo si non fuerit approbata, & spiritualis, non dicitur beneficium Ecclesiasticum: ut notat Ferrer. ad distam decis. 187. sed tamen si Capella per longum temporis spatium collata fuerit tanquam beneficium perpetuum, praesumitur quod intervenierit Episcopi auctoritas. Afflict. decis. 368. num. 5. Rebuff. in praxi. tit. quoruplex sit beneficium, numero 5. Joan. de Cruce ad distam decis. Guid. Pap. 187. qui id potissimum locum habere asserit, quando huiusmodi Capellae sunt fundatae, & fabricatae in ipsa Ecclesia, Barbof. de iur. Eccles. univers. lib. 3. cap. 5. num. 12. in quo capite fuscè agit de istis Capellanis, & ostendit quibus in casibus sint beneficia, & in quibus beneficiorum appellatione minime contineantur.

3 Verum si agatur de Capellanis Ecclesiae Receptitiae, seu non Numeratae, quorum licet certus non sit numerus; tamen ipsi habent stallum in Choro, & vocem in Capitulo: tunc licet non inducatur huiusmodi Capellaniarum vacatio, ut infra suo loco ostendemus; tamen ipsorum beneficia verè beneficiorum nomine contineri, ex multis comprobatur Gratian. discept. forens. cap. 397. num. 50. & 74. & passim in dicto capite.

De his Capellis, nonnulla diximus in lib. 1. cap. 63. & 78.

§. 4.

De Pensionibus Ecclesiasticis.

- 1 Plurima referuntur differentia inter beneficia, & pensiones.
- 2 Laico pensio assignari potest; sed non beneficium. Intellige ut numero 16.
- 3 Infantes sunt incapaces beneficiorum, sed non pensionum.
- 4 Beneficium non potest resignari, ut resignatio effectum habeat non confectis Bullis: sed extinctio pensionis potest fieri sub simplici signature.
- 5 Pensio exigi non potest non confectis Bullis.
- 6 Littera Apostolica ad obtinendam solutionem pensionis habent paratam executionem, non obstante exceptione nullitatis resultantis ex ventre ipsarum litterarum.
- 7 Ad obtinendam pensionem sufficit hodie septennium, quicquid dixerit Garfias. In beneficiis autem anni quatuordecim, ex dispositione Concilij requiruntur.
- 8 Ratione beneficii subditus quis efficitur Episcopi illius loci, in quo est beneficium; non tamen ratione pensionis.

9 Proprius Episcopus non dicitur ad hoc, ut possit clericum ordinare, ratione pensionis, quam in eius diocesi obtinet.

10 Illegitimus non potest obtinere beneficia sine dispensatione; potest tamen obtinere pensiones.

11 Illegitimi sunt incapaces Ordinum, nisi fuerint dispensati.

12 Expositi quodammodo ad illegitimos accedere videntur.

13 Expositos beneficia & pensiones obtinere possunt, sine ulla dispensatione, quidam existimant.

14 Illegitimi ad clericatum dispensati, ex veriori sententia, secluso stylo in contrarium, non indigent nova dispensatione ad obtinendas pensiones Ecclesiasticas.

15 Quod de illegitimis dictum est, multo fortius locum habet in expositis.

16 Expositi ad clericatum sine dispensatione non sunt admittendi.

17 Examinatur distinctio allata per Garfiam inter pensiones ab illegitimis, vel expositis concessas, vel obtinendas.

18 Expositi legitimorum iura consequuntur, si illorum origine constet, quae sit legitima, non obstante expositione.

19 Illegitimus non potest obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus pater beneficium habuit, ut in illa ministrare.

20 Illegitimus potest obtinere pensionem super eadem praebenda, super qua olim ejus pater habuit aliam pensionem.

21 Limita ut hoc non procedat, si agatur de pensione quae fuit assignata Patri in titulum beneficij.

22 Quando, & quomodo pensio dicatur assignata in Titulum beneficij, bene & singularem replicatur.

23 Regressus ad beneficia resignata sunt soluti conceduntur tamen ob non solutionem pensionis.

24 Explicatur quae sit natura Accessus, quae longus, & utriusque differentia proponitur.

25 Accessus ad beneficium requiritur capax tempore quo acceditur.

26 Regressus est quadam continuatio, & totum reliqua prioris Tituli.

27 Accessus, & regressus ad beneficia in Concilio non dantur.

28 Fallit in casu de quo in cap. si beneficia, de Praebend. in 6.

29 Item datur regressus ob eversionem beneficij permutati. Limita nisi fuerit amissum beneficium transactione, vel compromisso.

30 Pensionem qui reservavit, redit ad beneficium resignatum, si sibi illa non solvatur per regalarium.

31 In Gallia regressus ob non solutam pensionem semper tacite reservatus censetur.

32 Si pensio fuerit reservata conditionaliter in clausula, & non alias, aliter, nec addendo; conditio non impleta, cessat concessio resignantis.

33 Resignans qui consensum conditionaliter posuit potest intentare spoliū adversus resignantem, qui non satisfecit conditioni.

34 Consentiens extinctioni pensionis, sub conditione quod similis pensio ad alium beneficium transferretur, & super ea imponeretur.

Quæst. & Res. benef. Pars II. Cap. I. §. 4. 221

- si pensio translata effectum non sortiatur, retinet primam pensionem.
- 35 Regressus non conceditur ex solo cursu temporis, quo pensionarius solvere desistit; sed requiritur declaratoria.
- 36 Si Papa liberum regressum resignanti reservaverit cum aliis clausulis pragnantibus, conceditur regressus ob non solutam pensionem absque sententia declaratoria.
- 37 Concesso resignanti regressu, resignatarius beneficio privatus non tenetur solvere arreragia pensionum decursarum.
- 38 Clausula, habita, vel non habita possessione, facit ut regressus concedatur; quamvis debitor pensionis diceret, se nondum adeptum fuisse possessionem beneficii super quo pensio fuit imposita.
- 39 Clausula, habita, vel non habita possessione, ad quid fuerit inventa.
- 40 Clausula illa nihil operatur, quando debitor pensionis sine culpa, aut fraude, possessionem beneficii obtinere non potuit.
- 41 Clausula, quod dicta pensio annullari non possit, excludit exceptionem nullitatis oppositam ad retardandam solutionem illius.
- 42 Si pensio medietatem fructuum excederet, reducenda esset ad legitimum modum; non tamen propterea annullanda.
- 43 Si pensio fuerit reservata cum clausula, Dummodo fructuum medietatem non excedat, in casum excessus non vitatur in totum; sed in eo tantum, in quo medietatem excedit.
- 44 In Gallia, pensiones non solent excedere tertiam partem fructuum.
- 45 Proponitur constitutio Regia super hac materia edita anno 1637.
- 46 Resignatarius, aut cessionarius beneficii non potest allegare excessum pensionis; sed illi dicitur quod solvat, vel dimittat.
- 47 Non solum resignatarius, sed etiam resignatarii resignatarius in Gallia, cogitur ad solutionem pensionis, non obstante excessu pensionis allegato.
- 48 Limitatur primo, ut illud non habeat locum, si pensionarius fuisset negligens in exigendo pensiones decursas, & beneficium resignatum transisset per plures manus.
- 49 Limitatur secundo, nisi ageretur de beneficio carum animarum annexam habente.
- 50 Sed circa hanc secundam limitationem, sæpe contrarium in Gallia tribunalibus fuit iudicatum.
- 51 Pensio super prebendis Theologalibus, & Præceptorialibus imponi nulla potest.
- 52 Qui prebendam Theologicalem, aut Præceptorialem cum onere pensionis acceptavit, variis Senatibus decretis in Gallia ad illius solutionem condemnatus fuit.
- 53 Tercio limitatur quod dictum est, eum cui resignatio facta est, non posse opponere de excessu pensionis, ut non procedat, si pensio esset abusive; ita ut ferè omnes beneficii fructus absorberet.
- 54 Non obstante clausula, Dummodo mediam partem fructuum non excedat, in casum excessus, non potest agi ad cassationem, sed tantum ad reductionem pensionis.
- 55 Ex mente summi Pontificis, regulariter pensiones non debent excedere mediam partem fructuum beneficii.

Tom. I. Pars I.

- 56 Quarto limitatur in successore per obitum, qui pensionis reductionem petere potest.
- 57 Successor per obitum, tenetur quidem regulariter ad solutionem pensionis, quæ est onus reale; sed tamen si sit nulla, potest de illius nullitate opponere.
- 58 Qui consensit impositioni pensionis, non auditur opponens de illius nullitate, ad impediendam executionem, nisi nullitas sit notoria.
- 59 Littera pensionis non sunt iustificanda, quando agitur de eo qui illius impositioni consensit.
- 60 Non solum titularis, sed etiam illius fidei iussores coguntur continuare solutionem pensionis, quando in litteris adest clausula de qua ibi.
- 61 Qui nec iuris, nec possessionis successor est, ad pensionis solutionem tenere non potest.
- 62 Clausula, habita, vel non habita possessione, non nocet debitori pensionis, si alius evicerit beneficium super quo pensio fuit imposita.
- 63 Pensiones decursa peti possunt contra successorem in beneficio, vel contra hæreses resignatarii, ad electionem pensionarii.
- 64 Intellige ut hoc procedat, quando constat pensionarium debitas fecisse diligentias pro exactio-
ne pensionis; alias non potest agere contra successorem pro pensionibus decursis.
- 65 In Gallia, non admittuntur translationes pensionis in alias personas.
- 66 Clericus, sicut propter homicidium voluntarium beneficio privandus est, an etiam similiter privari debeat pensionibus Ecclesiasticis.
- 67 Sicut in obtentione beneficiorum debet fieri mentio de beneficiis aliis obtentis, utrum similiter fieri debeat mentio de pensionibus obtentis.
- 68 Si quis obtineat pensionem super aliquo beneficio, & aliam iterum super eodem beneficio obtinere velit, tenetur de pensionibus jam super eodem beneficio impositis facere expressam mentionem; ne aliquam Ecclesia nimio onere prægravetur.
- 69 Limitatur ut non procedat, si prima pensio effectus nulla.
- 70 In translatione pensionis jam creata, etiam super eodem beneficio super quo adsunt pensiones anteriores; tamen non est necesse fieri mentionem anteriorum pensionum.
- 71 In erectione beneficii, Episcopus auctoritatem suam debet interponere; sed in creatione pensionis solus Papa.
- 72 Etiam in Gallia, pensiones non valent, nisi fuerint creata auctoritate sedis Apostolicæ.
- 73 In casum perfidie resignatarii, exigitur pensio, quamvis non fuerit homologata, in Gallia.
- 74 Debitor pensionis, cui non observatur concordia, iustam habet causam denegandi solutionem pensionis.
- 75 Episcopus impositioni, seu creationi pensionis auctoritatem interponere non potest, nisi ex iusta causa.
- 76 Episcopus proprio nepoti studiorum causa pensionem non potest assignare; & hæc iusta causa dicitur.
- 77 In dubio pensio censetur reservata in causam alimenterum.
- 78 Pensio Papa auctoritate creata, successores obligat.
- 79 Pensio pro bono pacis per Episcopum reservata, ligat successores.

T 3

Referuntur.

80. Referuntur tres causa propter quas in Gallia Episcopus potest reservare Pensiones.
81. Pensio in Gallia reservari non potest super alio beneficio, quam super eo quod resignatur, vel permutatur.
82. Episcopus etiam ex causa, Pensionem per modum quota non reservat.
83. Beneficium non potest esse apud duos; secus est de illius fructibus.
84. Beneficium ex sui natura est individuum, nec potest esse apud duos.
85. Manutentio non datur adversus successorem in beneficio, nisi imitatus prius illi Bullis creationis Pensionis.
86. Hoc tamen in dubium revocatur, si ageretur de successore qui aliquando solvisset.
87. Solutio pensionis facta per antecessorem, constituit in quasi possessione exigendi, qua suffragatur contra successorem.
88. Consultius est, ut semper littera successor in beneficio intimentur.
89. Intimatio litterarum pensionis, quibus in casibus non requiratur.
90. Ad effectum privationis ob non solutam pensionem, aut canonizationis regressus, requiritur scientia certa.
91. Procurator an teneatur probare suum principalem adhuc vivere, dum pensionem exigit, dubium redditur: sed concluditur non teneri probare, numero 92.
93. In impetratione beneficij, faciendam esse mentionem pensionum super aliis beneficiis obtentorum, quidam censent: sed contrarium probatur numero 94. Debet tamen fieri mentio pensionum super eodem beneficio impostarum per eum qui nova pensione illud gravat, numero 95.
96. Privatio beneficiorum obtinendorum utrum ad pensiones extendatur.
97. In penalibus, & odiosis, pensio non venit beneficij appellatione.
98. Ampliatur etiam verba essent generalia, aut geminata.
99. Aliud sunt fructus beneficij, aliud vero beneficium.
100. Si nulli fructus ex beneficio percipiuntur, nulla debetur pensio.
101. Hæreticus pensionibus tam obtentis, quam obtinendis privandus est.
102. Beneficia promoti ad Episcopatum vacant.
103. Similiter & pensiones promoti ad Episcopatum extinguuntur.
104. Pensiones debentur, quatenus debitor non inseruiat Canonici super quo sunt impostæ.
105. Distributiones quotidiana, quomodo differant à fructibus beneficij, & num. 106.
107. Capitulum percipiens distributiones Canonici absentis, solvere debet pensionem super Canonici absentis impostam pro rata.
108. Quando Capitulum percipit distributiones quotidianas Canonici absentis, vel suspensi, percipit illas per jus accrescendi, non autem per jus non decrescendi.
109. Pensionarius habet electionem agendi contra Capitulum, quod distributiones percipit per jus accrescendi: vel si malit, contra titulare, qui propter culpam suam illas non lucratur.
110. Camera, si pratendat redditus beneficiorum viventis ad se pertinere, si fructus percipiat, tene-

tur quoque solvere pensiones super illo beneficio impostas.

111. Fructus, si ex Capituli redditibus Canonici solvantur, non habito respectu ad servitium duntaxat vel horarium, ita quod alij Canonici non participant: tunc Capitulum eximitur à solutione pensionis impostæ super beneficio.
112. Fructus qui ex redditibus Capituli solvantur, & apud ipsum remanent, dicuntur pertinere ad Capitulum per jus non decrescendi.
113. Fructus Canonici absentis si distribuuntur inter Canonicos presentes, vel alias sit locus juri accrescendi, accrescent cum suo onere pensionis.
114. Jus accrescendi non potest habere locum nisi in parte alicui assignata, seu data, qua postea deficit.
115. Emolumenta Collegij, seu Universitatis, quando propter absentiam alicujus de Collegio, inter alios presentes distribuenda, an vero magis Collegij acquirantur. Remissio.

Dubius sanè, & perplexus est iste articulus. Utrum pensiones Ecclesiasticæ, beneficij nomine contineantur; & in constitutionibus & dispositionibus loquentibus de beneficiis comprehendantur. Pro cuius resolutione adendus est Paulus de resignat. benefic. lib. 2. quest. 15. per tot. ubi vult affert casus in quibus differunt inter se Pensio & Beneficium Ecclesiasticum, quos hic breviter distinximus recensendos.

Primus est, quod licet beneficium in favorem alterius resignari possit, secus tamen est in pensione. Paris. *lib. 2. num. 7.*

Secundus, quod si Papa mandaverit alicui provideri de beneficio, non potest illi provideri de pensione. Idem *num. 12.*

Tertius, quod regula de infirmis resignat, non comprehendit illos, qui pensiones transferunt in articulo mortis.

Quartus, quod habens pensionem super beneficio residentiam requirentem, non tenetur residere, nisi ille qui possidet beneficium.

Quintus, quod pensio non inducit incompatibilitatem cum alio beneficio.

Sextus, quod pensionarius non tenetur recitare magnum officium, sicut ille qui beneficium obtinet.

Septimus, quod simplici laico potest assignari pensio, sed non beneficium, quod tamen de pensione laico assignanda verum non putat. Carol. de Grass. de effect. Clericat. effect. 15. num. 7. Distinguitur tamen est, nam si agatur de pensione spirituali, verum est illam laico assignari non posse; si autem de temporali, cujus certum est laicum esse capax, si summi Pontificis auctoritas accesserit.

Octavus, quod qui prohibitus est habere beneficium, non prohibetur obtinere pensionem. Idem de Grass. de effect. clericat. effect. 1. num. 1. ubi omnes casus prædictos ex Parisio delatatus refert, quos ex eodem fonte nos quoque delatamus; sicut & Donat. Anton. de Marim. *lib. 2. solut. 60. num. 11.*

Nonum addo casum, quod licet infans sit incapax beneficii, tamen non est incapax pensionis: illi provisio pensionis in favorem infantis suffragatur, quando summo Pontifici fuit defectus infantis expressus: & illo casu non providetur illi de pensionis tanquam clerico, sed uti laico: & apponitur

Quæst. & Res. benefic. Pars II. Cap. I. §. 4. 223

in concessione illa clausula, *Etsi nondum fuerit clericali charactere insignitus*, ut notat Gratian. *discept. forens. cap. 508. num. 17.* Rot. *decis. 549. num. 6. part. 2. recent.* quæ est apud Burat. repetita *decis. 53.* ubi Additio in *lit. C.* quæ post Gonzal. ita iudicatum fuisse refert, sicque in praxi observari.

4 Decimus, quia licet beneficii provisio necessariam habeat Bullarum expeditionem, & de iure possessio beneficii in vim simplicis signature non possit capi; tamen quando agitur de extinctione pensionis, non sunt expediendæ litteræ, nec Bullæ, sicut fieri debet in resignatione beneficii; sed sufficit simplex signatura. Ratio est, quia agitur de exoneratione beneficii, quæ favorabilis est. Rot. *decis. 327. num. 1. part. 2. recentior.* Tournet. in *sua recollect. ar. rest. lit. B. num. 83.*

5 Diximus id procedere, quando agitur de cassatione & extinctione pensionis: nam si ageretur de illius creatione, & constitutione, necessaria omnino esset confessio litterarum, & expeditio Bullarum Apostolicarum; adeo ut ante illarum expeditionem, nullo modo pensio exigatur. Mantie. *decis. 286. per tot. solum in foro exteriori.*

6 Dictarumque litterarum Apostolicarum tanta est vis in hac pensionum Ecclesiasticarum materia, ut quamvis pensionarius non esset in possessione exigendi pensionem; tamen debitor cogendus esset ad solutionem, non obstante exceptione nullitatis per eum opposita, & litteræ Apostolicæ, non obstante tali oppositione, essent executioni demandandæ, etiam si talis exceptio resisteret ex ventre ipsarum litterarum. Ratio est, quia creditor pensionis multas potest habere replicationes, & rationes adversus huiusmodi exceptiones: idcirco interim propter honorem litterarum Apostolicarum debet decerni executio, nec per illas exceptiones retardari. Rot. *decis. 301. part. 1. divers.*

7 Undecimus, quia licet ex Concilio Tridentino ad obtinendum quodcumque beneficium, requiratur saltem ætas annorum quatuordecim; tamen ad obtinendam pensionem sufficit ætas septem annorum, & sic ætas requisita in beneficiis per sacrum Concilium, non debet extendi ad pensiones. Gigas de *pensionibus. quest. 13.* Ratio est, quia clericatus sufficit ad pensionem obtinendam, qui in illa ætate septennii conferri potest; prout sic per sacram Concilii Congregationem iudicatum fuisse testantur Gratian. *discept. forens. cap. 397. num. 18.* Gonzal. ad *regul. 8. §. 5. gloss. 4. num. 26.* Lezana in *summa quest. regul. tom. 3. in verbo Aetas. num. 9. versic. quarta.* Barbof. in *decision. Apostol. in verb. Aetas. collect. an. 15. num. 5.*

Et ideo cavendum est à Nicolao Garfa, qui contrarium tenet in *tract. de benefic. part. 1. c. 5. num. 129.* dicens quod iure antiquo sufficiebat ætas septem annorum, ad obtinendam pensionem; sicut ætas illa sufficiens erat ad beneficium: sed hodie requiri ex Concilio ætatem quatuordecim annorum ad beneficia, & per consequens ad pensiones: sed labitur, quia quidquid ipse dixerit, contrarium fuit resolutum in sacra Congregatione, ut testantur præfati Doctores.

8 Duodecimus, quia licet ratione beneficii quis efficiatur subditus Episcopi illius diocesis, in qua habet beneficium Ecclesiasticum; & possit ab eodem Episcopo, siue de eius licentia, à quocumque alio Antistite ad sacros ordines promoveri; *cap. cum nullus. de tempor. ordin. in 6.* & remaneat ibi subditus quandiu beneficium tenet. Boër. *decis. 126. num. 10.* quem ad hoc allegat Marius Antonin. *lib. 1. resolut. ultima. casu 24.* Quod etiam ampliatur, quamvis

ageretur de beneficio non requirente residentiam. Campanil. in *diversis juris Canon. cap. 8. n. 12.*

Tamen ratione pensionis quis non efficitur subditus Episcopi illius loci in quo situm est beneficium, cuius ratione debetur pensio: & idcirco non potest ab illo ad sacros ordines promoveri. Barbof. *de potest. Episcop. alleg. 4. num. 56.* post Campanil. quem allegat in *diversis. juris Canon. rubr. 9. cap. 8. num. 17. versic. Ex causa.*

Decimus tertius, quia licet illegitimus non possit sine dispensatione obtinere beneficia; tamen poterit obtinere pensionem super fructibus beneficii reservatam, si aliàs sit clericus, in prima saltem tonsura constitutus, & super clericatu legitime dispensatus; ita ut non sit opus nova dispensatione ad obtinendam pensionem. Rot. *decis. 425. part. 1. divers.* ubi fuit decisum, quod illegitimus non dicitur incapax pensionis ratione illegitimitatis; sed dumtaxat ratione defectus clericatus: unde si fuerit dispensatus super clericatu, non indiget alia dispensatione super defectu Natalium. Quia pensio consideratur hoc casu tanquam jus quoddam temporale, separatum, formale, & per se distinctum ab ipso beneficio: ut ibidem Rotâ concludit in *sine decisionis.*

Eademque ratione, licet illegitimè nati, sint sacrorum ordinum incapaces, nisi Apostolica dispensatio interveniat, *cap. literis. de filiis Presbyter. cap. 1. eod. tit. in 6.* non tamen pensionum, ut mox dictum est. Expositi quoque, qui quodammodo ad illegitimos accedere videntur, secundum aliquorum sententiam, ordinum, & beneficiorum sunt incapaces; non tamen videntur esse inhabiles ad pensiones obtinendas, si de illis eodem modo liceat ratiocinari, sicut de illegitimis.

Cæterum in hoc proposito diversæ sunt DD. sententiæ. Quidam enim existimant, expositos non solum pensionum, sed etiam beneficiorum Ecclesiasticorum obtinendorum esse capaces; nec ad id aliquam dispensationem indigere. Gratian. *discept. forens. c. 135. num. 33. & cap. 397. num. 68.* In quam sententiam inclinat Joan. Bapt. Lup. in *tract. de illegit. in præfatis. num. 23. versic. in contrarium.*

Veritas esse contrarium alii censuerunt; nimirum expositos non solum beneficiorum, sed etiam pensionum incapaces esse, nisi prius dispensationem obtinuerint. Gig. de *pension. quest. 16.* Et ejusdem sententiæ sectator est Garc. de *benefic. part. 1. cap. 5. num. 19.* Cujus præcipuum fundamentum, magisque concludens existimo ex eo petendum esse, quod talem esse stylum Curie Romanæ testatur. Qui duo licet loquantur de illegitimis; eorum sententia eadem ratione videtur ad expositos extendenda, quia cessat ratio fundamentalis dictæ decisionis Rotalis *dict. decis. 425. part. 1. divers.* nempe quod pensio consideratur tanquam quid separatum à beneficio, & per se subsistens: quâ ratione destructâ destruitur quoque fundamentum illud quoad expositos.

Ego cessante stylo Datarie sequor sententiam Rotæ Romanæ, propter illius auctoritatem, & rationes. Quam etiam sequitur Lotter. de *re benefic. lib. 1. cap. 40. num. 139.* ubi concludit illegitimos ad clericatum dispensatos, nulla alia indigere dispensatione ad obtinendam pensionem: quod pluribus Rotæ decisionibus confirmat, rejectâ contrariâ Garcie, & Gigantis sententiâ. Aliæ plures pro hac sententia Rotæ decisiones allegantur, & comprobantur apud Seraphin. *decis. 1264. num. 2.* qui Rotam ita perpetuò observare testatur *decis. 549. num. 2. part. 2. recentior.* quæ est apud Burat. *decis. 53.* ubi Additio plures alias decisiones Rotæ allegat.

55

16

27

84

49

20

21

22

After

1

1

26

2

—

li:

Quæst. & Res. benefic. Pars II. Cap. I. §. 4. 225

telligitur, dummodo non expectato litis eventu, statim beneficium reservatum dimiserit: ut ibi per Gloss. & Doctores. Paris. dist. lib. 6. quæst. 5. num. 110.

Idem de permutante dicendum est, ut evicto beneficio compertum, ad prius, beneficium regressum habeat: ut alio loco fuisse declaravimus: & tradit Louet litt. B. num. 13. nisi evictio sequita sit ob compromissum, aut transactionem. Maynard. lib. 1. quæst. 57. Cod. Fabr. lib. 1. tit. 2. diffinit. 53. & 80.

Quamvis ergo hodie regressus fuerint sublatis quoad beneficia, ut dictum est; non tamen sublatis fuerunt quoad pensiones Ecclesiasticas: imò si debitor pensionem non solvat, pensionarius ad beneficium pensionem gravatum, quod sub illius reservatione resignavit, regressi & redire potest: ut fuisse cap. 69. lib. 1. declaravimus. Ubi rejecta sententia illorum qui assercbant omnes regressus, etiam ob non solutam pensionem in Gallia esse sublatis, ut ibi num. 11. contrarium verius esse demonstravimus num. 17. Imò ob non solutam pensionem, tacite in Gallia censeri reservatum regressum: & dissidentes illas sententias adhibita distinctione ad concordiam reduximus.

De isto autem regressu ob non solutam pensionem inter ceteros agit Rot. decis. 296. n. 2. part. 2. recent. ubi id maxime locum habere dicitur, quando resignatio facta fuit cum illa clausula, *Et non alias, aliter, nec alio modo*; quia tunc quamvis pensio esset excessiva, non esset locus reductioni ipsius ad legitimum modum; sed resignans, non obstante reductione petita, posset regressum intentare ad beneficium resignatum; cum enim resignatio fuerit conditionalis, deficiente conditione, deficit etiam consensus in resignatione adhibitus.

Eadem ratione, si quis beneficium sub illa conditione reservationis pensionis resignasset, & pensio nulla declararetur, redire poterit ad beneficium, annullata pensione: quia si resignanti pensio non fuerit irrevocabiliter quaesita, deficit conditio sub qua consensus fuit resignationi adhibitus. Marcus Anton. lib. 1. var. resol. cap. 103. & per consequens ob defectum consensus, resignans potest intentare actionem spoli adversus resignatarium. Rot. apud Garc. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 438. Et in simili Rota apud Mohedan. decis. 2. de procurator. alias decis. 83. ubi dicit eum qui consentit cassationi pensionis super certis beneficiis, quam obtinebat super illis, eam tamen conditione, quod illæ pensiones sub iisdem qualitatibus; & quantitatibus imponerentur super aliis beneficiis; & onus pensionis eodem modo ad illa transferretur: si revocatio ista & translatio gravaminis non sortiantur effectum super aliis beneficiis onerandis, redit ad primarium jus, & fruatur prima pensione; quia nunquam ab eo potuit jus abdicari, nisi adimpleta conditione, cum ejus consensus fuerit conditionaliter præstitus.

Sane solus cursus, temporis, non esset sufficiens ad regressum, concedendum ad beneficium, ob non solutam pensionem super eo reservatam, nisi præcederet sententia declaratoria. Paris. lib. 6. de resignat. quæst. 3. num. 11.

Quod tamen non habet locum, quando summus Pontifex in Bulla concedit liberum regressum ob non solutionem pensionis, & licentiam apprehendendi possessionem propria auctoritate: quæ verba excludunt declarationem, & liquidationem ad quam postea devenitur, postquam est capta possessio propria auctoritate, juxta concessam in Bullis facultatem; quod fuisse probat Gratian. discept. forens. 921. num. 10. & multis sequensibus.

Hoc tamen omnino sciendum est, quod si resignans vigore regressus ad suum beneficium revertatur, tali casu resignatarius non teneatur illi solvere arretria, seu reliqua pensionum decursarum: quia cum privatio veniat in consequentiam non solutionis, si privatus ea de causa cogereetur solvere pensiones decursas, daretur contradictio: quia solveret, & ob non factam solutionem privaretur. Gratian. discept. forens. 152. num. 19. & cum de hoc iterum dubitaretur, eandem sententiam fuisse confirmatam testatur. Idem discept. forens. cap. 617. num. 34.

Et iste regressus evitari non potest, quamvis resignatarius opponeret se nondum beneficii resignati possessionem adeptum fuisse; quando in provisionibus apposita fuit clausula, *habita, vel non habita possessione*.

De qua clausula Gratian. discept. forens. cap. 454. num. 4. plura refert, & Barbof. de claus. cap. 53. qui dicit clausulam illam fuisse inventam ad obviandum fraudibus illorum, qui ut pensionem non solverent, possessionem beneficii adipisci differebant. Nihil tamen operari clausulam illam, ut ad aliquid resignatarius obligetur, quando provisio beneficii est valida; & quando absque fraude, titularis non fuit possessionem adeptus: veluti si fuerit impeditus quominus possessionem acciperet, & alia multa de illa clausula apud eundem videri poterunt.

Neque auditur titularis ad effectum retardandi executionem, si proponat nullitatis pensionis, aut excessus ejusdem exceptionem: si in rescripto, aut Bulla pensionis adsit illa clausula inserta, *Quod dicta pensio annullari non possit*. Paris. de resignat. lib. 6. quæst. 2. num. 144. ubi dicit apponendam clausulam: *Quod pensio annullari, reduci, aut minui non possit*.

Subjungit tamen, quod si pensio excederet medietatem fructuum, reducenda esset ad legitimum modum; non tamen ideo esset annullanda. Quod adeo verum est, ut etiam si pensio esset reservata cum illa clausula, *Dummodo medietatem fructuum non excedat*; etiam posito quod excederet valorem medietatis fructuum, non tamen in totum annullaretur, sed reductioni locus esset, juxta modum in litteris præscriptum: quia pensio vitatur non in totum, sed duntaxat in excessu. Mantie. decis. 153. num. 2. Gratian. discept. 995. num. 11.

In Gallia pensiones non solent excedere tertiam partem fructuum. Louet in sua collect. arrest. litt. P. num. 30. & ibi Addent. super quo adest edictum Regium factum mense Novembris 1637. & postea publicatum die 7. Septembris 1638. quo ordinatur art. 18. his verbis: Et quia ad perpetuanda in familiis beneficia, introducta fuit fraus pensiones reservandi resignanti, æquales valori fructuum beneficii, aut illum excedentes, & pro securitate resignantis dandi cautiones quæ sese obligant de solvendo pensionem durante vita naturali resignantis, sive beneficium per obitum, sive alio modo vacare contigerit; quod est in effectu beneficium cum pensione permutare, ad vitam super bonis prophanis illam assignando. Nos absque derogatione antecessorum Curiarum nostrarum, & usum in hoc Regno observatum, pensiones ad tertiam partem beneficiorum reddituum reducendi, favore illorum qui beneficiorum provisiones obtinent, propter mortem civilem, aut naturalem illorum, qui ad pensiones sunt obligati: Declaravimus, & declaramus nullas, omnes creationes, reservationes, & homologationes dictarum pensionum in posterum faciendas, & obtinendas super fructibus beneficiorum, si fructuum medietatem excedant: non obstantibus quibuscunque concordatis, obligatio

obligationibus, & fidejussionibus, quas nullas & invalidas ex nunc Declaramus, &c.

Et nihilominus ut non fiat præjudicium illis, qui pendente tempore quo abusus iste tolerabatur, propria beneficia sub pensionis securitate resignarunt. Volumus quod præsens articulus locum non habeat nisi in futurum, non autem respectu illorum quorum resignationes jam admissæ fuerunt, & pensiones creatæ tempore publicationis hujus edicti, pro quibus relicta est iudicibus facultas judicandi, prout eorum conscientia justum & rationi consonum judicabit. Hactenus Ordinatio Regia.

46 Cæterum fuit aliàs sæpius judicatum in supremis Galliarum Tribunalibus, beneficii cessionarium, aut resignatarium, teneri omnino ad solutionem pensionis, cum suo auctore conventæ, & legitime homologatæ, non obstante allegato ejusdem pensionis excessu; & ipsi, saltem durante vita promittentis, & illius cui promittitur, opponi posse vulgatum illud, *solvo, vel dimitto*: cum æquum non sit, ut resignatarius ex suo dolo & perfidia utilitatem consequatur, aut resignantem per cessionem aut remissionem alteri factam decipiat, atque deludat. Et maxime quando resignatio conditionaliter facta fuit, *reservata tali pensione, & non aliis, aliter, nec alio modo*.

47 Qua de causa fuit sæpe declaratum, non modò resignatarium, sed etiam resignatarium resignatarii ad pensionis solutionem adstringi posse, non obstante reductione petita, & excessu allegato, ut decisum testatur Addit. ad Louët litt. P, num. 30. ubi tamen hoc limitatur.

48 Primum, nisi pensionarius, hoc est ille cui pensio debetur, fuisset negligens in exigendo pensiones decursas, & beneficium per plures & diversas manus transisset, nulla facta pensionis mentione in illius provisionibus, quam successores probabiliter ignorabant.

49 Secundò, nisi agatur de beneficio habente curam animarum annexam; quia possessor beneficij semper potest pensionis reductionem, ac moderationem, vel etiam totalem illius cassationem petere, si non habeat unde vivere possit.

50 Sed in hac secunda limitatione in dicto num. 30. litt. P, per Addentes deducta, subsistendum videtur. Adfunt quippe diversa supremorum Tribunalium præjudicia, quibus declaratum fuit eos, qui beneficii curam animarum annexam habentis resignationem cum onere pensionis acceptarunt, illudere non posse pactioni sub eo prætextu, quod beneficium curato liberum esse conveniat, & ab illo pensionis

51 onere exemptum. † Similique modo in præbenda Theologali judicatum est, quamvis illius hæc sit indoles, ut nullius pensionis onere gravari possit, si cuti & præbendæ præceptorales, quæ ejusdem exemptionis privilegio potiuntur, teste Louët litt. P, num. 46. † Et nihilominus is qui resignationi consensit, & hujusmodi beneficia sub onere pensionis sibi per resignantem remissa acceptavit, quantumvis reclamaret ad pensionis solutionem, condemnatus est ratione perfidiæ & doli: ut de dictis Senatus decrevis fides est apud Mornac. ad l. venditor 14. litt. E, ff. commun. divid.

52 Tertia limitatio affertur per eisdem Addent. ad Louët litt. P, num. 30. nisi pensio esset abusiva; utpote quod omnes fructus beneficij propemodum absorberet, ita quod possessori nihil remaneret: sed hoc casu pensio non declararetur in totum nulla, sed solum reducenda ad legitimum modum, ut mox diximus. Cassador. decis. 4. num. 4. sub tit. de pensionib.

53 Tertia limitatio affertur per eisdem Addent. ad Louët litt. P, num. 30. nisi pensio esset abusiva; utpote quod omnes fructus beneficij propemodum absorberet, ita quod possessori nihil remaneret: sed hoc casu pensio non declararetur in totum nulla, sed solum reducenda ad legitimum modum, ut mox diximus. Cassador. decis. 4. num. 4. sub tit. de pensionib.

Quod procedit etiam stante dicta clausula, *Dummodo pensio tertium fructuum partem non excedat*: ut mox ex Gratian. & Mantie. diximus num. 43. Quod aliàs Rota in contrarium judicaverit, ut tenet idem Gratian. num. 12. Quia verius, & æquius est, pensionem non in totum cassari, sed dimittam reduci ad legitimum modum: ut testantur plurimi DD. quos citat, & sequitur Gratian. dict. cap. 99. num. 11.

Ex mente autem summi Pontificis regulariter pensiones non solent excedere dividiam partem fructuum beneficij onerati. Gig. de pensib. quest. 8. num. 1. Mohed. decis. 11. de loc. & conduct. Rot. in recentior. decis. 739. num. 2. part. 2.

Quarta limitatio proponitur, ut locum non habeat in successore per obitum. Quia iste reductionem pensionis, illiusque moderationem petere potest: nam impetrans per obitum beneficium pensionis onere gravatum, nihil acquirit ex facto resignantis, sed suum jus totum obtinet ex benignitate, vel facto collatoris; sed nec talis impetrans per obitum, præstitit consensum impositioni pensionis: & in eo nec doli, nec perfidia adesse potest. Gratian. discept. forens. cap. 535. num. 3.

Unde licet regulariter successor, etiam per obitum, teneatur ad solutionem pensionis super beneficio impositæ, cum pensio sit onus reale ipsi beneficio inhaerens. Paris. de resignat. lib. 6. quest. 2. n. 44. ad 97. si tamen pensio sit nulla, potest successor iste ad illius nullitatis declarationem agere, ut dicit Rebuff. de pacif. possess. num. mibi 140.

At verò si agatur de eo qui pensioni consensit, oportet ut doceat de notoria pensionis nullitate, ut illius solutionem evitare possit; aut de notoria illius injustitia. Gratian. dicta discept. 535. num. 6.

Generalis siquidem est regula, quod litteræ non sunt justificandæ quando agitur de eo, qui pensionis impositioni, seu constitutioni consentit præstitit: eodemque modo de fidejussoribus à constituto creationi pensionis datis, statim est, ut determinat Rot. decis. 23. num. 1. part. 1. recentior. Gratian. dicta discept. 535. num. 20. & 21. & 24. num. 24.

Imò illo casu, tam titularis, quam ejus fidejussor tenebuntur continuare solutionem pensionis, cum post factam beneficij resignationem, quod in provisionibus adest clausula, *Quod titularis non possit resignare, nisi similem obligationem secuta, aut idoneos dederit fidejussores*. Rot. decis. 23. num. 2. part. 2. recentior.

Si verò quis nec juris, nec possessionis in fidejussor, ad pensionis solutionem teneri non possit. Exemplum dari potest in eo, qui pensioni equum consensit, & fidejussores pro illius solutione tradenda dedit, sub spe provisionis in sui favorem tradendæ de aliquo beneficio, & contemplatione illius, quod tamen beneficium absque culpa sua illi non potuit: imò quidam alius de eo fuit provisionem illudque possedit: tunc enim neque is qui consensit, neque illius fidejussores, quos pro pensionis solutione dedit, teneri possunt ad pensionis solutionem, quantumvis cameralis accesserit obligatio, quæ illi etiam intelligitur sub illa conditione, quod se obligat, beneficio, cujus intuitu facta fuit obligatio, frui possit. Bursat. conf. 36. n. 33. lib. 4. de de Grass. decis. 12. de præbend. num. 2. Gig. de pensib. quest. 47. num. 2.

Quod ampliatur ut procedat, etiam si in litteris reservationis pensionis fuisset dictum, quod ad illius solutionem titularis teneatur, habita, vel non habita possessione.

Quaest. & Resol. benef. Pars II. Cap. I. §. 4. 227

possessione. Nam illa clausula non obstante, non tenetur is qui consensit, aut promissit, ad pensionis solutionem; si aliud beneficium, cuius occasione & contemplatione facta fuit obligatio, illud obtinuerit sine culpa, dolo & facto promittens. Rot. decis. 255. numero 5. part. 2. recent.

63 Sed dubitari potest in casibus, in quibus successor ad pensionis solutionem tenetur; utrum teneatur non solum pro pensionibus tempore suae possessionis currentibus, sed etiam teneatur, & cogi possit ad solutionem illarum solutionum seu terminorum decursum tempore sui praedecessoris. Respondendum est esse in electione pensionarij, utrum malit agere contra successorem, beneficium pensione gravatum possidentem, pro pensionibus tempore antecessoris decursis; an vero malit agere contra haeredes dicti beneficiarij, qui antea beneficium obtinebat. Ratio est, quia cum istae pensiones beneficiales assignentur super fructibus beneficij, sunt onus reales & afficiunt ipsum beneficium, illiusque possessorem, salvo tamen huic moderno possessori regressu, contra haeredes sui praedecessoris. Gratian. *discept. forens.* cap. 94. numero 56. 57. & 58.

64 Intellige supradicta ut procedant quando pensionarius fidem facit de diligentis per eum factis, pro consequenda solutione, adversus primum beneficij possessorem: si enim de istis diligentis non doceat, agere non poterit contra successorem in beneficio. Gratian. *ibid.* n. 59. Rot. decis. 32. n. 1. & 2. part. 2. recent.

65 Quinta limitatio addi potest, ut nemo teneatur in Gallia solvere pensionem alteri, quam illi in cuius favorem pensio fuit creata: id est si pensionis facta fuerit translatio in alium, non tenetur titularis huic translatario pensionem solvere, non obstantibus quibuscumque provisionibus, prout ita servari in Gallia testatur Rebuff. in *trakt. de pacif. poss.* num. mibi 157. versic. & hoc in Regno Francie.

66 Decimus septimus casus, in quo fieri potest differentia inter beneficium Ecclesiasticum, & pensionem, est de clerico qui propter homicidium voluntarium suo beneficio privandus est: utrum similiter privandus sit pensionibus quas obtinet. Quaestio fuit in utramque partem agitata apud Farinac. *consil.* 204. qui tandem recurrit ad observantiam, dicens hoc ita servari, ut quemadmodum propter homicidium voluntarium poena privationis beneficiorum imponitur, ita etiam incuratur poena privationis pensionum. Quod in eo fundatur, quia pensiones istae dantur ad instar beneficiorum; & licet quodammodo in mera temporalitate consistere videantur; tamen habent aliquid spiritualitatis annexum, & in effectu tenentur ad recitationem parvi Officij Gloriosissime Virginis Mariae, & propter alias rationes ibi per eum deductas.

67 Decimus octavus, certum est quod in impetratione, & provisione alicujus beneficij fieri debet mentio aliorum beneficiorum quae quis obtinet, & secundum aliquorum sententiam (de qua nos infra in vigesimo casu, num. 93.) debet in interpretatione etiam fieri mentio pensionum obtentorum, ut volunt multi quos refert Farinac. *dicto consil.* 204. num. 1.

68 Sed quidquid sit de narrativa pensionis facienda, vel non facienda in impetratione beneficij; tamen quando agitur de affectatione alterius pensionis, omnino necesse est fieri mentionem, & exprimi alias pensiones anteriores jam super eodem beneficio impositas, ne Ecclesia nimio onere praegravetur: ut diximus supra, lib. 1. cap. 6. quibus addit Rot. decis. 169. num. 1. part. 7. recentior. Quod extenditur, ut locum habeat etiam pensio motu proprio esset reservata. Mantica. *decis.* 93. numero 1.

Limitatur tamen ut procedat, quando prima pensio est valida; secus est, si nulla sit & invalida: quia tunc gratia non vitatur, etiam si illius mentio facta non fuerit, in obtentione secundae pensionis super eodem beneficio, iam aliis pensionibus gravato assignata. Mantica. *decis.* 111. num. 3.

Præterea supradicta locum habent, quando agitur de novae pensionis creatione, secus autem erit si agatur de eiusdem pensionis iam creatae, & formatae translatione in alium: tunc enim cum nullum novum onus Ecclesiae imponatur, non est necesse ut fiat mentio expressa alterius, seu aliarum pensionum super eodem beneficio iam antea impositarum. Rot. *decis.* 119. numero 2. part. 4. recentior.

Decimus nonus casus est, quod licet Episcopus regulariter suam auctoritatem interponere possit, & debeat in cuilibet beneficii Ecclesiastici fundatione, & erectione, ut saepius diximus, & nominatim hoc libro, cap. 1. §. 2. num. 1. dum de capellis egimus; tamen in creatione pensionis, non Episcopus, sed solus Papa suam auctoritatem interponere potest: quia solus Pontifex, aut Legatus, aliive ab eo facultatem habentes, Ecclesiastica beneficia cum diminutione conferre possunt: cap. *in re. ut benefic. Ecclesiasti. sine dimmut. confer.* & ibi DD. Gigas de *pensionib. quest.* 87. num. 5. Ideo semper in huiusmodi pensionum reservatione apponenda est clausula, sub beneplacito sedis Apostolicae. Rot. *decis.* 437. num. 2. part. 1. recent. Ubi propterea concluditur, quod is qui pensionis impositioni cum illa clausula consensit, potest ante obtentum beneplacitum Apostolicum poenitere.

Et hoc etiam in Gallia obtinet, ut pensio nulla sit si non fuerit a sede Apostolica confirmata. Addit. ad Louët *litt. P.* num. 33.

Excipitur tamen in Gallia casus perfidia, & ingratitude resignatarii erga resignantem: ille enim resignanti solvere cogitur in odium perfidia, etiam pensio in Curia Romana non homologata. Addit. ad Louët *litt. C.* num. 40. Quod ut arbitror, in eo fundatum est, quod licet pensio solius Episcopi auctoritate imposita sit, nec sedis Apostolicae auctoritas intervenit; est tamen valida propter iustam causam intervenientem, ut scilicet resignans nimium dispendium non patitur, & habeat aliquid ex quo commodè vivere possit: qua iusta causa interveniente, valet pensionis constitutio etiam a sede Apostolica non confirmata; sed solius Episcopi auctoritate roborata, ut mox diximus.

Et eodem modo debitor pensionis, cui non observatur transactio, vel concordia legitime, & servatis servandis facta; iustam habet causam denegandi solutionem pensionis quam promissit: quia cessante causa ob quam promissio facta fuit, cessat quoque ipsa promissio, & obligatio. Achille de Grass. *decis.* 4. de *rescript. in fin.*

Potest igitur Episcopus pensioni super beneficio creandae auctoritatem interponere, quando id fit cum iusta causa; & tunc haec sufficit, absque eo quod necesse sit ad sedem Apostolicam recurri. Causae autem iustae sunt, veluti pro bono pacis, vel pro studio alicuius pauperis scholaris, vel ad utilitatem Ecclesiae ad sedandas lites, vel pro alimentis illius qui beneficium renunciavit, dummodo id fiat in qualitate moderata, & nulla partium conventionem praecedente. Rebuff. de *pacif. possessor.* num. 122. qui addit alias etiam causas, nempe senectutis, paupertatis, necessitatis ob res alienum, & similes; de quibus etiam Gigas de *Pensionibus quest.* 1. num. 4.

Inter ceteras iustas causas imponendae & creandae Episcopali auctoritate pensionis, hanc alias Roma Romani

Romana admittit: si Episcopus proprio nepoti pensionem assignaverit, quo facilius studio Theologiæ incumbere possit, ut in decis. 166. numero 4. part. 2. recentior.

- 77 In dubio verò pensio, si nihil dictum sit, censetur in causam alimentorum reservata, Gabriel *conf.* 191. numero 2. lib. 2. Et post eum Gratian. *discept. forens.* 548. numero 24.
- 78 Sed inter pensionem auctoritate Pontificia interpositam, & illam quæ Episcopi approbatione nititur, hæc est notabilis differentia, quod illa quæ fit auctoritate Episcopi successorem in beneficio non ligat, secus est de Pontificia pensione, quæ etiam successores in beneficio ligat, & afficit. Gigas *quest.* 6. numero 4. in *tract. de pensionibus*.
- 79 Limita nisi pensio imposita, & creata fuisset pro bono pacis, & ad sedandas lites: quia tunc afficit etiam beneficij successores, quantumvis solius Episcopi auctoritas in illius creatione intervenierit. Gratian. *discept. forens.* c. 617. num. 16.
- 80 In Gallia verò, tres causæ duntaxat admittuntur, ob quas pensionis creationi locus esse potest. Prima, pro bono pacis & concordie, quando beneficium est litigiosum. Secunda, in resignatione facta ab una parte tantum, ne resignans nimium dispendium patiatur. Tertia, in resignatione reciproca, seu permutazione, ratione inæqualitatis reddituum. Rebuff. *de pacific. possess.* num. 126.
- 81 Unde inferit, non valere in Gallia impositionem pensionis super alio beneficio, quam permutato, seu resignato; quia dictæ causæ illi applicari non possunt.
- 82 Quæ verò de Episcopi auctoritate in pensionum creatione sufficienter, & valide in certis casibus interponenda, dicta sunt: intelligi debent dammodo Episcopus pensionibus auctoritatem interponat per modum quantitatis; non autem per modum quotæ, nempe tertie, quartæ, quintæ, vel alterius partis quantitativæ fructuum; cum hoc soli summo Pontifici tributum sit. Rebuff. *de pacific. possess.* n. 119. Ratio est, quia si pensio per modum quotæ imponeretur, induceretur quædam divisio beneficij: quæ ratio non militat in summo Pontifice, qui omnia potest in materia beneficii: nec in ea cui Episcopus auctoritatem per modum quantitatis interponit. † Licet enim beneficium apud duos esse non possit, illius tamen fructus ad duos justa de causa pertinere, nihil est quod impediat: c. *propositus*, & *ibi* Abb. n. 2. de *fil.*
- 84 *Presbyter*. Ludovif. *decif.* 479. n. 2. † Semper enim beneficium remanet individuum quoad titulum: c. *una*, cap. *majoribus*, c. *dilecto*, de *Præbend.*
- 85 Præterea quod superius dictum est pensionem impositam super beneficio auctoritate sedis Apostolicæ, transire ad successores in beneficio, illosque ad pensionis solutionem continuandum obligare; hanc recipit animadversionem, ut quoad effectum manutentionis in quasi possessione exigendi pensionem, necesse sit ut pensionarius curet intimari successori in beneficio Bullas reservationis pensionis: alioquin non facta hujusmodi intimatione, non conceditur illi manutentio in quasi possessione exigendi pensionis, quamvis ipsum sæpius soluisse constaret, quod est notandum. Achill. de *Grass. decif.* 4. de *rescript.* Rot. apud Post. de *manutent.* *decif.* 510. num. 1. Gratian. *discept. forens.* 417. num. 27.
- 86 Sed forsitan hoc difficile esset obtinere in Rota, si ageretur de summarissimo possessorio adversus successorem, qui aliquando pensionem solvisset: ut bene explicat Postius in *dicto tract. de manutent. observat.* 42. numero 37. † quod etiam hoc ampliatur

locum habeat quamvis successor nondum solvisset, sed solus antecessor, per cujus solutionem pensionarius fuit constitutus in quasi possessione exigendi pensionem.

Quod licet ego verum existimem, quia in isto populo
fessorio summarissimo nudum factum attenditur, son-
sultius tamen facturum pensionarium existimo, si
confestim, mortuo possessore beneficii pensione co-
rati, curet fieri intimationem successori cum pre-
cepto de solvendo quolibet termino solutionis ad-
veniente, ad evitandas omnes difficultates quas suc-
cessor beneficii possit excitare.

Illa tamen intimatio litterarum pensionis non est
 faciendi illi, qui consensit pensioni, vel primo pos-
 sessori qui terminos aliquos pensionis abque alia
 profectione persolvit, vel si literæ hujus pensionis
 productæ fuerint judicialiter. † Intellige ad effectum
 incurrendæ excommunicationis, ob non factam
 lationem; non autem ad effectum totalis privatio-
 nis, aut canonizationis regressus: tunc enim requi-
 ritur scientia certa, & magis cautè agendum est, cum
 tractetur de majori, & pleno ipsius possessoris be-
 neficii præjudicio: ita determinat Marius Antonius.
lib. 1. resolut. 112. casu 65.

Et quamvis idem Author, ex Urbis potestate
suetudine, quam ex iuris dispositione dicat, quod
procurator agat nomine pensionarii, pro con-
sequenda pensionis solutione, teneatur probare pen-
sionarium adhuc vivere: ut in dicto casu *de p^{er}sonarum
assererebatur*. † Hoc tamen non ita simpliciter
mittendum videtur, nisi in contrarium adesse
probabiles aliquæ coniecturæ mortis; cum de iure
hominis præsumatur durare usque ad centum
annos: atque in simili casu de procuratore constitu-
to per Patronum ad præstandum in beneficio præ-
nato, quod non teneatur probare vitam illi præ-
sens, dum eius nomine vult admitti ad præben-
dum, quamvis patronus eius principalis esse
determinat Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 14. c.
1. post Romanum eius decisionem allegat.

Vigehimus casus esse quod non fuit beneficii, et pensionis mentio facienda est, (quam quia impetrat, jam obtinuit) in impetratione beneficii: quod in quid in contrarium dixerit Monald. *contra* *cap. 1. de sequem.* Garf. de benefic. *part. 1. cap. 1. de sequem.* *¶* Quia pensionis jam obtente mentionem fieri debere, verius videtur, ex Lotter. *de beneficiis* *lib. 1. cap. 45. num. 4. & multis seqq.* & *num. 1. de beneficiis* *lib. 1. cap. 45. num. 4. & multis seqq.* quod si aliqui in impetrationibus beneficiorum pensionum super beneficiis obtenturam mentionem faciant, hoc fuit propter timiditatem: & cum talis expressio sit superflua, experimentum ad illius revocationem non teneat. *¶* Dixi Beneficii, quia talis expressio dicendum esset de illis, qui super eodem beneficio super quo impetratur pensio, jam confisterent pensionibus; quarum expressionem in altera pensionis impetratione faciendam esse, lapsus est demonstravimus, *num. 67. & lib. 1. c. 6. per me deat* *Cokier ad reg. 61. num. 28. & 29.*

Vigefimus primus casus est, quando solum be-
qui incapax, aut privatus est in 17. *casib.* *non*
jam obtentis, de quibus supra in 17. *casib.* *non*
sed etiam ab obtinendis: & tunc hujusmodi in-
citatem, aut privationem, non extendi quoad
pensionis istas Ecclesiasticas, censuit Gratianus in
forensi, cap. 397. num. 14. † Quia in pen-
odiosis, beneficij appellatione pensio non con-
tur: cap. quomodo 1. & ibi Geminian. num. 2. *de*
benef. in 6. & ibid. Ancharan. in *tertio notabili*, cap.
de *Pension.* *quest.* 24. † Idque etiam verba
generale

Quæst. & Resol. benef. Pars II. Cap. I. §. 4. 229

- generalia, & geminata. Crescent. *decis. 14. de sen-*
99 rent. & re judic. ut. † Et revera non potest pensio sub
beneficii appellatione contineri, maxime in pena-
libus, & in materia odiosa; cum de ipsius benefi-
cii fructibus debeat. Aliud autem sunt fructus,
100 aliud beneficium. Mantio. *decis. 224. num. 2.* † Ita ut
si nulli fructus ex beneficio percipiuntur, nulla de-
beat pensio. Idem Mantio. *decis. 339. num. 7.* &
propter hanc rationem, Ego libenter huic sententiæ
adhererem, nisi in hoc eodem casu concurrerent
considerationes, & rationes quas deducit Farinac.
disto consil. 204. Ideo si casus occurreret, melius es-
set cogitandum.
- 101 Sed quidquid sit de præcedenti conclusione, quam,
ut dixi, cessante filio in contrarium per Farinac. alle-
gato, veram existimo; tamen si agatur de Hæretico
pensionem obtinere volente, certum est illum, sicut
beneficiorum assequendorum, ita & pensionum in-
capacem esse, ut notat Riccioli. *in tract. de person.*
extra quem. Eccles. existent. lib. 3. cap. 19. n. 7.
- 102 Vigemus secundus casus est, idem agitur de pro-
moto ad Episcopatum, cujus beneficia vacant per
promotionem: quo casu sicut inducitur vacatio be-
nificiorum, ita & pensionum. Quod per promotio-
nem vacent beneficia, habetur in *cap. cum in cum-*
103 tis 7. §. cum vero, de election. Gratian. cap. 266. n. 1.
- 103 † Quod autem eodem modo vacent pensiones per
promotionem ad Episcopatum, tradit idem Gratian.
discept. forens. cap. 397. num. 66.
- 104 Vigemus tertius casus est, quod si Canonicus
propter absentiam, aut aliam causam amittat fru-
ctus sui beneficii, illi acquiruntur Ecclesiæ, seu per
jus accrescendi, seu per jus non decrescendi: sed
quoad pensiones Ecclesiasticas, pensionarius semper
illas percipit, sive possessor beneficii lucretur, sive
non lucretur fructus sui beneficii. Pro cuius rei in-
telligentia, quia casus sæpius occurrit, sequens de-
bet adhiberi consideratio: nempe quod alia est ratio
fructuum beneficii pensione onerati, alia verò di-
105 stributionum quotidianarum, ratione ejusdem be-
nificii debitum.
- 105 Distributiones quotidianæ sunt, quæ inter præ-
sentes & Choro intervenientes, ratione præsentia per-
sonalis in Choro singulis diebus & horis interve-
nientis, dividuntur, & distribuuntur, atque perfol-
vuntur; neque dantur præcisè & immediate ratione
beneficii, sed etiam ratione servitii.
- 106 Fructus autem dicuntur illi, qui etiam nulla inter-
veniente actuali præsentia in choro, sed propter so-
lam divini officii recitationem, etiam privatim &
extra Chorum factam, debentur immediate ex causa
beneficii, ut explicat Monct. *de distribut. quotidian.*
part. 1. quæst. 6. num. 9. Hoc ita præsupposito.
- 107 Prima conclusio est: Quod si agatur de distribu-
tionibus quotidianis, quas Capitulum lucratur pro-
pter absentiam, vel suspensionem Canonici à divinis;
ipsam Capitulum tenetur ad solutionem pensionis
pro rata illarum distributionum quotidianarum, quas
lucretur. Ratio est, quia quando portio Canonici
absentis, vel suspensis acquiritur per jus accrescendi;
tunc quod ad ipsum accedit, transit cum suo onere.
Quando verò per jus non decrescendi, remanet apud
Capitulum: tunc cum Capitulum nihil de novo ac-
quirat, sed talis portio apud ipsum ex jure proprio
& primævo remaneat, non debet novo onere præ-
gravari pro re, quæ ad ipsum jure proprio jam per-
tinet; neque ex facto tertii aliquid de ejus jure tolli
108 potest. † Atqui Capitulum distributiones quotidia-
nas propter absentiam, aut suspensionem Canonici
percipit per jus accrescendi; non autem per jus non

decrescendi; quia intentio Papæ reservantis pensionem super distributionibus quotidianis, est ut ab initio, etiam ante servitium Canonici, distributio-
nes essent gravatæ isto onere pensionis, ne aliquin
eventualis esset pensionis præstatio, & à pensionarii
voluntate dependeret; qui si ipsæ pensiones ab in-
itio gravatæ non essent, elusoriam & inutilem red-
dere potuisset pensionis assignati nem: hæc omnia
colliguntur ex *decis. 133. num. 1. 2. & 3. part. 2. recentior.*
& eandem conclusionem comprobant Marefcot.
lib. 2. variar. resol. cap. 18. num. 50. & per eadem om-
nino verba Gonzal. *ad regul. 8. gloss. §. 5. num. 44.*
& sequentibus.

Non tamen negamus, quin hoc casu sit in electio-
109 ne pensionarii, utrum malit agere contra Capitu-
lum, quod lucratur distributiones quotidianas; an
verò contra titularum, qui illas propter culpam suam
non percipit, veluti propter suspensionem à divinis
ex causa delicti, aut propter excommunicationem
per eum incursum. Gigas de pensionib. *quæst. 64. Rot.*
dist. decis. 133. num. 3. part. 2. recentior.

Et per eandem rationem Respondi alias cuidam
110 viro gravissimo, quod si Camera prætenderet fru-
ctus beneficiorum, quæ ille obtinebat, ad se perti-
nere certis quibusdam de causis, veluti propter ab-
sentiam, aut præsentiam contumaciam beneficiati:
ipsa quoque Camera teneretur ad solutionem pen-
sionum super illis beneficiis impositarum: quia fru-
ctus ad Camera spectare non possunt per jus non
decrescendi, cum in illis beneficiis nullum antea jus
haberet; sed per jus accrescendi: ideo Camera ac-
crescunt, seu ad illam obveniunt ex jure novo, &
per consequens cum suo onere pensionis. Paris. *de*
resignat. benef. lib. 2. quæst. 8. num. 23. Et quia qui est
successor commodi, debet etiam successor esse gra-
vaminis, *l. secundum naturam, ff. de regul. jur.* Et per
hanc rationem ita concludit Gonzal. *ad regul. 8.*
gloss. §. 5. num. 32.

Secunda conclusio: si agatur de fructibus, & non
111 de distributionibus quotidianis, quorum fructuum
illa sit natura, ut ex Capituli redditibus Canonico
perfolvantur, nullo habito respectu ad diurnum, &
horarium servitium; ita ut ad solum Capitulum spe-
ctent, & apud ipsum remaneant fructus Canonici
suspensis, aut aliis percipere non valentis, absque eo
quod alii Canonici in istis fructibus participare
queant: tunc Capitulum non tenetur, etiam pro
rata fructuum qui remanent apud ipsum, contribuere
ad solutionem pensionis. Istam conclusionem ponit
Rot. *dist. decis. 133. num. 1. part. 2. recentior.* Cujus
conclusionis ratio fundamentalis hæc est: † quia
112 cum supponamus fructus non acquiri aliis Canonici
præsentibus, sed illos separatim deberi Canonico
pensionis debitori; si ille fuerit excommunicatus,
vel suspensus, nihil de istis fructibus acquiritur ali-
cui, sed restant apud Capitulum per jus non decre-
scendi; ut voluit Covarr. *lib. 3. variar. resol. cap. 13.*
num. 7. versic. in ipsis verò fructibus. Ubi doctrinam
hanc communi scriptionum consensu approbatam
esse testatur.

Vnde si è converso, fructus isti non remanent
113 penes Ecclesiam, sed inter Canonicos præsentis di-
videndi essent: tunc quia ageretur de jure accrescen-
di, portio Canonici absentis, aut suspensis acquireretur
aliis præsentibus cum suo onere pensionis pro
rata luti. Covarruv. *loc. cit.* & bene Joan. Anton.
Bellon *in tract. de jur. accrescendi. cap. 6. quæst. 46.*
n. 4. versic. secundus casus, & quæst. 47. n. 2. & sequen-
tibus; quia eadem tunc est fructuum, & distributio-
num quotidianarum ratio: scilicet quia cum omnes
Canonici

Canonici vocentur collectivè ad eandem rem, ita ut debeant per concursum partes facere: sequitur quod si quis eorum deficiat, seu non concurrat, ceteri possunt jure suo totum obtinere per jus accrescendi. Idem Bellon in dict. tract. cap. 2. quest. 2. num. 14.

- 114 Sed si aliis Canonici nulla portio assignetur ex fructibus absentis, non potest quoad illos locus esse juri accrescendi: quia jus illud locum non habet nisi in parte data, sive assignata, quæ deficiat. Surd. conf. 404. num. 6. Franc. decif. 63. num. 12. Peregr. de fideicommiss. art. 38. num. 13. Sed hic, nullam portionem assignatam supponimus aliis Canonici: & per consequens cessat quoad illos jus accrescendi; quod non habet locum in portionibus, quæ limitatè Canonici assignatæ supponuntur absque ulla conjunctione cum portionibus, seu fructibus aliorum absentium. Hoc etiam bene extendit Bellon ibidem dicta quest. 47. num. 9. versic. hæc autem, ad omnia emolumenta quæ certis Corporibus, & Collegiis, aliisve Universitatibus obveniunt, propter absentiam aliquorum. Quod ipse bene explicat, nec concernit materiam beneficalem.

S. 5.

De Vicariis temporalibus, & perpetuis.

- 1 Vicarii perpetui deputationi locus est dumtaxat in Ecclesiis parochialibus unitis, non autem si beneficia simplicia unita sint.
- 2 Vicarius perpetuus deputandus est in Ecclesiis parochialibus unitis, & annexis, seu minus temporalis, nempe in non annexis.
- 3 Quando Monasterium, simplex jus habet instituendi aliquem in beneficio curam animarum habente, ita quod non possit se immiscere in administratione bonorum temporalium beneficii; Vicarium non instituit, sed Rectorem beneficii.
- 4 Si Prelati Regulares non conferant infra sex menses Prioratus, qui non sunt uniti eorum Mensæ; Diocesani conferre illos possunt propria autoritate, vel si sint exempti, auctoritate Apostolica.
- 5 Ampliatur, ut procedat, etiam si Monasterium haberet potestatem concedendi simplex exercitium spirituale cura animarum.
- 6 Ecclesia si sit Monasterio unita quoad temporalia dumtaxat, ita ut facta fuerit de Mensa quoad reditus temporales, spectat ad Episcopum instituere Rectorem qui curam animarum exerceat.
- 7 Quando Ecclesia unita, non est pleno jure subiecta Monasterio, ita ut non possit conjungere spiritualitatem cum temporalitate, deputandus est Parochus non temporalis, vel ad nutum amovibilis; sed perpetuus: ita tamen ut justa de causa amoveatur cum Episcopi auctoritate.
- 8 Quando Ecclesia pleno jure subiecta est Monasterio, tam quoad spiritualia, quam quoad temporalia; instituendus est Vicarius, qui potest ad libitum Monasterii amoveri, etiam non requisito Episcopo.
- 9 Ecclesia pleno jure unita Monasterio nunquam vacat.
- 10 Quod de unione facta Monasterio dictum est, eodem modo procedit in unione facta Episcopatu, aut alteri dignitati.
- 11 Beneficium mensæ unitum esse, ex quibus argui possit.

12 Ecclesiam pleno jure subiectam esse Monasterio, intelligi potest ut illi subiecta sit, etiam quoad facultatem imperpetuum licentiam administrandi Sacramenta. Et hoc casu non est necessaria Episcopi approbatio, etiam pro administratione Sacramentorum.

13 Episcopus ex Concilio Tridentino potest, si velit, apponere Vicarios perpetuos in Parochialibus unitis, ubi sunt amovibiles; non obstante consuetudine contraria: & hoc in ejus arbitrio positum est. Quod tamen arbitrium debet esse regulatum, a quo dicatur appellatio devolutiva.

14 In dubio attendi debet ultimus status, quando dubitatur utrum Vicarius perpetuus, vel amovibilis sit instituendus.

15 Vicarii temporales non sunt beneficia: sed utrum est in vicariis perpetuis, quæ beneficium nomine continentur.

16 Quibus in casibus non possit Episcopus Concilii deputare Vicarium perpetuum in parochialibus unitis.

Um queritur utrum Vicariæ perpetuæ vel temporales inter beneficia Ecclesiastica referri possint, & sic utrum comprehendantur in dispositione loquente de beneficiis, tam in privilegiis quam rescriptis; & utrum de illis debeat fieri pressa mentio in impetratione beneficii, & ut prout observatur dum de veris beneficiis agitur in primis quædam de istis Vicariis supponenda sint scitu maxime necessaria, ex quibus ad cognitionem, & decisionem questionis facili negotio deveniri poterit.

Præterea autem supponenda, & repetenda sunt ea quæ nos lib. 1. cap. 36. diximus: ubi regulam generalem adduximus, quod si agatur de parochialibus unitis, & annexis Monasteriis, deputandus est Vicarius perpetuus, si ita Episcopo visum fuerit, et potestate illi per Concilium Tridentinum data, si verò de non annexis, illa Concilii constitutio locum non habebit. Quæ cum majori elucidatione indigeant, sequentia observanda erunt.

In primis dum agitur hic de deputatione Vicarii perpetui, vel temporalis, non tractandum est de beneficiis simplicibus annexis, & unitis: quia de deputatione Vicarii perpetui solas rescribit Ecclesiæ Parochiales, ut advertit Gloss. & DD. in Clement. de offic. vicar. Geminian. conf. 83. In causa Trugilum.

Item quod Concilium Tridentinum, sess. 7. cap. 7. concedens Episcopis facultatem deputandi Vicarios perpetuos, non habet locum nisi in Parochialibus perpetuis unitis; & cum limitationibus, & quibus infra, num. 13. & seq.

Secundò sciendum est, unionem Ecclesiæ parochialis Monasterio, vel alicui Corpori Ecclesiastico duobus modis fieri posse. Primò quoad simplicia beneficia conferendi potestatem, absque ulla administratione temporalium: Et hæc potestas adimplex est; altera verò dum ultra collationem beneficii, altera dum solum conferri potest beneficii curam animarum. Secundò quando Papa propter pauperatatem Monasterii, illi univit rectorem cuius beneficii, absque ulla potestate circa administrationem spiritualium; minus dedit ei potestatem authorizandi circa curam animarum, & administrationem Sacramentorum.

Primo casu, quando Monasterium habet simplicem potestatem conferendi beneficium, non potest Rectorem instituere; & non Vicarium, cum de

temporalibus beneficiis, quæ ad Rectorem pertinent, se immiscere non possit: *Clement. qua regulares, de supplend. neglig. Pralat.* ubi dicitur, quod si prælati regulares non conferant infra sex menses prioratus, administrationes, & Ecclesias vacantes quæ non sunt de mensa, sed solent speciales, quamvis obedientiariorum, habere Rectores, Diocesani auctoritate sua, vel si sint exempti, auctoritate Apostolica conferunt illis personis, quibus per Prælatos fuerint conferenda, nec permittitur illa applicari mensæ Prælatorum, aut pensionibus onerari.

Quod amplius ut procedat, quamvis Prælati Monasteriorum, seu Monasteria haberent etiam potestatem authorisandi circa administrationem Sacramentorum, & exercitium curæ animarum. Quia sicut Episcopus, ad quem propriè jus authorisandi & instituendi pertinet, non potest ad temporalia manus extendere; sed solo iurium sibi uti Episcopo competentium exercitio contentus esse debet, *cap. præfati, de offi. Ordin. in 6. & cap. conuenerunt 16. de offi. iudic. ordin. in Decretal. ubi sigillatim exponitur in quo consistant iura Episcopalia: ita & multo minus hoc facere poterit inferior Episcopo, habens hanc de iure speciali potestatem. Abb. in cap. de monachis, num. 7. de præbend.*

Secundo casu, quando Papa propter paupertatem Monasterii, & pro faciliiori Monachorum sustentatione univit, & incorporavit Monasterio redditus temporales eiusdem Ecclesiæ parochialis: ita ut illud beneficium fuerit effectum de mensa Monasterii: tunc quia beneficium parochiale non est pleno iure unitum, sed tantum quoad temporalia; Episcopus in eo deputabit Rectorem cum assignatione congruæ portiois: quia Ecclesia debet in pristino statu conservari, nec debet consuetis obsequiis defraudari: qui Rector per Episcopum instituitur curam animarum exercebit. Quomodo enim posset deputari Vicarius, cum penes Monasterium nullum jus spirituale remaneat, sed unio & incorporatio facta fuerit de redditibus temporalibus, pro quibus Monasterium non indiget Vicario; nec si maxime indigeret, curam animarum exercere posset, quæ in mera spiritualitate consistit. Probatur in *cap. in Lateranensi 3. de præbend. cap. de monachis 52. cod. tit.* Sed hoc casu Monasterium, aut Collegium, cui facta fuit talis unio, habebit præsentationem Rectoris; Episcopus vero institutionem, ut dicitur in *disto cap. de monachis, & ibi Abb. num. 8.*

Et hoc est quod dicitur in *disto cap. in Lateranensi, de præbend. in Ecclesiis quæ ad ipsos pleno iure non pertinent, Episcopis instituendis Presbyteros præsentent, ut illis de plebis cura respondeant; institutos vero removere non audeant, Episcopi inconsultis.* Quibus addo quod nec illos Presbyteros sic deputatos Episcopus removere potest, sine rationabili causa; *cap. unic. de capel. monach. in 6.*

Tertius restat casus, quando videlicet agitur de Ecclesia pleno iure subiecta Monasterio, nempe tam quoad spiritualitatem, quam quoad temporalitatem, & reddituum perceptionem. Et hoc casu nec Rector deputandus est; quia cura animarum, & spiritualitas annexa est Capitulo, seu Monasterio: non possunt autem duo esse Rectores. Nec Vicarius perpetuus regulariter instituendus est; sed temporalis ad nutum Capituli ponendus, aut deponendus instituitur: ut per DD. in *disto cap. de monachis, Abb. in eodem cap. num. 9. f.* Quia cum Ecclesia pleno iure spectet ad Monasterium, non est opus recurrere ad Episcopum pro institutione, aut destitutione Presbyteri ad

Tom. I. Pars I.

curam animarum exercendam. Nec unquam cura vacare potest, quia semper remanet apud Monasterium, quod nunquam moritur. Ideo exercitium curæ fit per Vicarium temporalem, & ad nutum amovibilem. *Rot. decis. 2. de excess. Pralat. in novis.*

Idem dicendum est de unione facta Episcopatus, vel alteri dignitati: quia si unio facta fuerit, ut beneficium curatum unitum esset de mensa pleno iure, tam quoad spiritualitatem, quam quoad temporalitatem; semper hoc casu deputatur Vicarius temporalis, ut ibi per Rotam.

Utrum autem beneficium sit unitum mensæ Dignitatum, Collegiorum, aut Monasteriorum colligitur tum ex verbis unionis, videlicet quando in unione fit mentio de annexione tam spiritualium, quam temporalium. *Gloss. in Clement. 1. in verb. Ad mensam, de excess. Pralat.* Tum ex præscriptione, consuetudine, Papali concessione, & aliis, de quibus per dictam Gloss. in verb. *Ad mensam. Rebuff. in prax. tit. de vicar. perpet. num. 7.*

Advertendo tamen, quod dum loquimur de unione facta pleno iure, verba illa duplicem habent sensum, ut mox diximus post *num. 2. versic. secundo.* Videlicet primo quoad spiritualitatem & temporalitatem; non tamen quoad potestatem authorisandi pro administratione curæ spiritualis animarum: & hoc casu procedit præcedens conclusio, quod deputetur Vicarius temporalis, & ad nutum amovibilis. Sed quicumque Vicarius instituitur, debet approbari ab Episcopo, ut videat utrum sit capax exercendi curam animarum: atque ita declaravit sacra Congregatio apud Barbof. in *decis. Apostol. collect. 719. num. 9. & 720. num. 1. & 2.* Sed tamen Episcopus istum Vicarium temporalem & amovibilem removere non potest, nisi ex causa propter quam beneficio privandus esset, si esset perpetuus; sed ejus revocatio & destitutio ad nutum Monasterii, seu Abbatis, & Rectoris fieri potest: ut *disto collect. 720. num. 2.* sacra Congregatio apud Barbof. declaravit.

Secundo verba illa, pleno iure, possunt intelligi quod plenum jus consistat in potestate temporalia administrandi, necnon spiritualia, etiam quoad potestatem permittendi administrationem curæ, non authorisabilem ab Episcopo: & hoc casu ne quidem ad effectum, ut nominatus declaretur capax curam & Sacramenta administrandi, ad Episcopum recurrendum est; sed solum Monasterium, seu illius Abbas, Rector, aut Superior nominabit, removebit, & ad Sacramentorum administrationem aptum declarabit Vicarium illum temporalem in Ecclesia, omnibus modis, & pleno iure ita annexa, & supposita Mensæ suæ, seu sui Monasterii. Ita Ricc. in *prax. auctor. var. resolut. cap. 293. in sexta conclus. versic. adverte etiam, in fine.*

Sed diligenter notandum est, quod ista omnia videntur esse correctæ per Concil. Trident. *sess. 7. cap. 7. de reformat.* adeo ut vigore Concilii sit permissum Episcopis apponere Vicarios perpetuos in beneficiis unitis Monasteriis, dignitatibus, aut Capitulis: ut etiam ostendit Barbof. in *cap. extirpanda 30. §. qui vero, in verb. qui idoneum, de præbendis.* Idque non obstantibus quibuscumque consuetudinibus, & exemptionibus, nisi tamen tales exemptiones fuissent concessæ post Concil. Tridentinum, etiam absque illius derogatione: ex *Garc. de benef. part. 11. cap. 2. num. 5.* Tamen istud arbitrium debet esse regulatum, & cum iusta & rationabili causa. *Nicolaus Garcias ibidem, num. 8. & partibus citatis, & auditis, ibid. num. 11.*

232 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerij,

14 Imò in dubio, circa hanc perpetui, vel temporalis deputationem ab Episcopo faciendam, vel non faciendam, attendi debet ultimus status. Garc. ibid. num. 16. post Gonzal. ad reg. 8. gloss. 5. §. 3. num. 18. ubi dicitur ita fuisse iudicatum.

15 Et ex his colligitur resolutio questionis, utrum Vicaria sit beneficium: quia si sit perpetua, recte inter beneficia numerari potest. Burat. decis. 114. n. 3. Si verò sit temporalis, nullo modo beneficium potest nuncupari, nec in dispositione loquente de beneficio comprehendi; cum natura beneficium sit esse perpetuum, & ad vitam durare aptum: Clement. unic. juncta Gloss. in verb. perpetuis, de offic. vicar. & ibi DD. item Gloss. in extravagag. execrabilis, in verb. temporales Vicarios, de prebend. Unde nullo modo regulabuntur ad instar beneficiorum. Gloss. in cap. si pauper 30. in verb. cessat causa, de prebend. in 6.

16 Notandum autem, plures limitationes dari ad dictum cap. 7. Concilii, de quibus Sanch. lib. 7. Decalogi, cap. 29. num. 191.

S. 6.

De Beneficiis manualibus, seu amovibilibus.

- 1 Beneficia manualia sunt verè beneficia, & sunt aptitudine perpetua.
- 2 Qualitas beneficij manualis in ejus impetratione exprimenda est.
- 3 Quando agitur de beneficio regulari, non est exprimendum quod sit beneficium manuale, & amovibile.
- 4 Beneficia qua non conferuntur per Superiorem Monasterii, sed per electionem canonicam, non sunt amovibilia, & manualia, quantumvis regularia sint.
- 5 Beneficia regularia Episcopo pleno jure subiecta, saltem quoad institutionem, & destitutionem non sunt manualia.
- 6 Quid sit beneficium esse pleno jure subiecta Monasterio, vel Episcopo, explicatur.
- 7 Quando removeri possit Parochus in Ecclesiis munitis, pleno jure subiectis, vel non subiectis.
- 8 Religiosus qui ex dispensatione obtinet beneficium saculare, non potest ab eo per Superiorem sui ordinis amoveri ad nutum.
- 9 Nec potest amoveri religiosus, si provisionem obtinuerit beneficij perpetui.
- 10 Beneficia Ordinis Sancti Ioannis Hierosolymitani sunt amovibilia ad nutum magni Magistri, & aliorum Superiorum.
- 11 Papa solet admittere resignationes beneficiorum dicti Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani.
- 12 Provisus à Papa de beneficio amovibili, non potest per inferiorem amoveri.
- 13 In Italia & partibus ultramontanis servatur opinio, quod Superior, qui religioso beneficium ad vitam cum juramento de non revocando contrahit, possit nihilominus ipsum amovere.
- 14 In quocumque casu velit Superior per malitiam amovere provisum, datur recursus ad Superiores.
- 15 In Gallia servatur opinio, quod Superior Regulari ad vitam de beneficio provisum, illum sine causa amovere non possit.
- 16 Si summus Pontifex beneficium manuale ad vitam ex certa scientia contraherit, irrevocabilis est provisio, durante vita provisus.
- 17 Provisus per Papam de beneficio amovibili ad vi-

ram, remanet tamen in reliquis sub obedientia regulari.

18 Obedientia reformatorum semper revocabilis reddit provisionem.

19 Officia claustralia in Gallia sunt perpetua, & subiciuntur Graduatorum nominationibus.

20 Officia claustralia in Gallia resignantur etiam in favorem certa persone, & cum reservatione pensionis.

21 Simplex administrator bonorum Monasterii, quod ad libitum amoveri, neque statum habet mentisbiler.

22 Qui non sibi, sed alteri possidet cum obligatione restituendi, non potest petere se manuum ad versus constituentem.

23 Qualitas beneficij amovibilis repugnat naturae beneficij curati.

24 De consensu patroni, beneficium manuale potest converti in perpetuum, & e contra, perpetuum converti in manuale.

25 Testator fundans pium legatum cum onere celebrationis Missarum, & prohibitione ne quis Sacerdos Ecclesiasticus super eo se intromittat, censetur eo prohibuisse erectionem beneficij perpetui.

26 Quando testator simplicem fundationem fecit, iuxta legem pii, & amovibilis pro celebratione Missarum, neque ad ulteriorem prohibitionem processit, potest de consensu heredis Legatum illud converti in formam beneficij perpetui.

27 Non potest Episcopus fundationem amovibilem erigere in beneficium perpetuum, quando legislator expresse prohibuit, ne aliquis Sacerdos Ecclesiasticus se immisceret circa suam piam fundationem.

Beneficia manualia verè esse beneficia satis per nos ostensum fuit lib. 1. cap. 1. §. 6. quia reliqua, cum aliis beneficiis permutari possunt, subiacent autem quod non concedantur cum aliqua temporaria conditione, quia licet Superior illa revocare possit, tamen fieri potest, quod ille non revocet: multoque contingere possunt, ob quae non fiat illorum adeptio: ideo possunt beneficiorum nomine mutari. Paris. de resign. lib. 2. quest. 11. per tot. Ceterum permut. benef. part. 2. cap. 9. n. 2. & alii per nos sup. rel. allegati. Rot. decis. 646. num. 3. part. 1. num.

In impetratione tamen huiusmodi beneficiorum, illa qualitas manualitatis exprimenda est summo Pontifici, aliàs gratia corrumpit. Cavalest. decis. 350. num. 1. & 389. num. 5. † Nisi beneficium exprimat esse regulare, quia hæc expressio infer manualitatem per consequentiam quali necessarium, ut alii cap. 106. num. 7.

Dixi quasi necessariam, quia non semper eo quod beneficium sit regulare, sequitur esse manuale & amovibile.

In primis enim consequentia illa manualitatis, beneficiis regularibus locum habet quoad illa beneficia quae non sunt capita Conventus, seu Monasterii, & quae per illius Abbatem, aut Superiorem conferuntur; non autem quoad illa quae conferuntur per electionem canonicam: juxta caput 2. §. 1. quoque, & ibi Gloss. in verb. Non mutantur, de offic. Monasterii, & ibi Gloss. in verb. Tales autem, de ibi Gloss. in verb. perpetuo, Sanch. in praecept. decalogi lib. 1. cap. 118. Bellamer. decis. 203. Callador. decis. 120. de probat. Selva de benef. part. 3. quest. 21. num. 2.

Secundò non sunt manualia beneficia regularia quando sunt subiecta Ordinatio, seu Episcopo, primo

Quæst. & Res. benef. Pars II. Cap. I. §. 6. 233

jure; saltem quoad institutionem, & destitutionem: tunc enim quia necessaria est Episcopi institutio ad illud beneficium, per consequens destitutio ad Abbatem seu Superiorem Monasterii non pertinebit. Hieron. Roder. *quæst. regul. cap. 15. num. 43. versic. secundum fallit. Sanch. dict. lib. 7. cap. 29. num. 119.*

6 Pro cuius fallentia intelligentia, repetenda sunt ea quæ diximus in §. præcedenti, post num. 2. *versic. se. unde sciendum est, & sequentibus numeris: ubi explicatur quando, & ex quibus, & quot modis Ecclesia dicatur unita mensæ Capituli, vel Monasterii pleno jure; nempe quoad spiritualia, vel quoad temporalia, vel quoad utrumque. Et quoad spiritualia, unum quoad solam institutionem, an verò etiam quoad approbationem ad curam animarum exercendam: quod contingit quando Monasteria habent jurisdictionem quasi Episcopalem, qua de re nos fusè egimus lib. 1. cap. 60. Quam jurisdictionem hodie exercent Reverendi Patres Prædicatores Ordinis S. Dominici in loco Sancti Maximini in Provincia; aut saltem sunt in ejus possessione (quamvis contrarium prætendant Archiepiscopi Aquisenses) & hoc casu Conventus habet Ecclesias sibi subiectas, etiam quoad potestatem authoritandi ad executionem curæ animarum.*

7 Et ex traditis ibidem colligitur, juncto §. præcedenti, quando, & quomodo amoveri possit deputatus in parochialibus unitis, ad curam animarum exercendam in Ecclesia pleno jure subiecta, vel non subiecta Monasterio.

8 Terzio; Religiosus, cui facta fuit provisio, non potest ad nutum Superioris revocari, quando ex legitima dispensatione obtinuit sibi provideri de beneficio seculari seu simplici, cui curato. Hieron. Roderic. *dicta resol. 15. num. 43. in 4. limitat. post Sanch. in decalog. dicto lib. 7. cap. 29. num. 121.*

9 Quarto; removeri nequit religiosus ad nutum Superioris, si beneficium sit ex sua natura perpetuum: quia semper collatio beneficii censetur facta secundum illius qualitatem. Clement. unic. de supplem. neglig. Prælat. Sanch. *dicto cap. 29. num. 122. Rebuff. de pacif. possess. num. 280. Sely. de benef. part. 3. quæst. 69. num. ultimo.*

10 Quinto; licet beneficia vulgaria sint ad nutum Superiorum amovibilia, ut dictum est; etiam si essent beneficia ordinis Sancti Joannis Hierosolymitani, quæ sunt amovibilia ad nutum magni Magistri, & aliorum Superiorum, ex Mohed. *decis. 10. de caus. possess. & propriet. Garc. de benef. part. 1. cap. 4. num. 2. Ludovif. decis. 109. num. 3. Et ita expresse cavetur in Bulla Pii IV. quæ incipit, Circumspecta, & est §. in ordine inter ejusdem Pontificis constitutiones.*

11 Tamen quia, ut dictum est, Papa solet sæpius hujusmodi beneficiorum, & aliorum regularium, & amovibilium resignationes admittere, ut testatur experientia, & ostendit Addit. ad Paris. *de resign. lib. 2. quæst. 14. in fin. & quæst. 11. num. 11. eodem lib. 2. ut ipse Parisius refert. † Tali casu provisus à summo Pontifice removeri non potest per inferiorem; quia indecorum est facto Principis per inferiores derogari: Paris. dicta quæst. 11. num. 8. & seq.*

12 Sed cessabit omnis difficultas, si summus Pontifex beneficium regulare Monacho ad vitam contulerit. Nam quamvis non exigua sit controversia, utrum Superior, seu Abbas, aut Prælati Monasterii, qui religioso beneficium contulit ad vitam & collationem adhibito juramento roboravit, possit deinde pœnitere, & provisionem hujusmodi revocare, in qua affirmativam sententiam tenuit Sanchez in Decal. Tom. I. Pars I.

lib. 7. cap. 29. num. 125. ea ratione, quia juramentum istud & collatio sunt contra jus, & per consequens non obligant Abbatem ad observationem. Quæ sententia in partibus Italiae, & Ultramontanis est recepta, ut testatur Dec. in cap. ad nostram, num. 7. de confirmat. util. vel inutil. † Præsertim cessante malitia, aut dolo Superioris regularis: quia si de ea constaret, daretur recursus ad alios Superiores ipsius Abbat. Gonzal. ad reg. §. gloss. §. 6. num. 40. & seq. Joan. de Selva in tract. de benef. lib. 3. quæst. 68.

Sed negativa sententia, nempe religiosum de beneficio regulari provivum, quantumvis ex sui natura amovibili, non tamen illo per Abbatem privati posse, nisi iusta causa interveniente, in Gallia recepta est, & plurimis suprenarum Curiarum præjudiciis confirmata: adeo ut si Superior regularis Monachum sine causa spoliare prætendat beneficio, admittatur in Gallia illius appellatio, quam vocant tanquam ab abusu. Bley. de benef. cit. de manual. n. 10. & in gloss. lit. F. fol. 313. post Rebuff. in tract. de pacif. possess. limit. 6. n. 33. Petr. Greg. lib. 1. jur. Canon. tit. 27. cap. 6. num. 6. lit. N. Vide Gratian. *discept. 167. n. 27.*

Tamen quando summi Pontificis collatio, & confirmatio cum potestate beneficium obtinendi ad vitam intervenit ex certa scientia, sine dubio valet provisio irrevocabiler, neque talis sic provisus removeri potest, quia fit Obedientiarius Papæ. Paris. *de resignat. lib. 2. quæst. 11. num. 10. Gigas de pensionib. quæst. 15. num. 3. & 4. † Licet in reliquis remaneat sub obedientia sui Abbatis. Joan. de Selva de benef. part. 3. quæst. 69. ubi loquitur de Prioratibus, & beneficiis in ordine Monachorum nigrorum Ordinis Sancti Benedicti, simpliciter per Papam collatis; dicens sic provisum per Papam non posse ab inferiori revocari: † Atque ita servari in praxi, exceptis obedientiariis reformatorum; certum est apud Gallos. Add. ad Paris. dicto lib. 2. quæst. 11. & hac dere agit Barbos. in cap. porrellæ, de confirmat. util. vel inutil. Gonzal. ad dictam regul. §. gloss. §. 6. num. 25. Bley. loc. citat. num. 21. & in gloss. litter. L.*

Circa tamen præmissa, diligenter advertendum est, illa procedere in beneficiis, necnon in officiis claustralibus, veluti Camerarii, Elemosinarii, Thesaurarii, Sacristæ, & similibus, quæ in Gallia pro veteris beneficiis reputantur, & subiciuntur impetrationibus Graduatorum, vel Nominatorum, ut in Bulla Leonis X. super Concordatis, in tit. de collation. §. præfatique Ordinarii. † Et in effectu consuetudo talis est in Gallia, ut hujusmodi officia resignentur etiam in favorem certæ personæ, & cum onere pensionis: prout sæpius factum vidimus.

Non tamen procedere in simplici administratione, quæ non est erecta in titulum beneficii, neque est collativa; & ideo in ea non attenditur ultimus status, sed Superior poterit sic deputatum contra juris dispositionem removere: cum nullum habeat statum collativum: ut in simili docet Burat. *decis. 224. num. 7. ubi loquitur de eo qui nominatus est pro Missarum celebratione in beneficium perpetuum non erecti; nec habet statum manutentibilem: † cum non sibi, sed alteri possideat: nempe Abbati, vel Monasterio: ex notatis per Postium in tract. de manutent. observat. 52. num. 24. Cavalet. decis. 171. num. 1. ubi loquitur de quolibet recipiente pro alio, cum onere restituendi.*

Ultimo loco advertendum est, quod si agatur de beneficio curato, cessat omnis amovibilitatis causa: quia ex illa amotione Parochi, magni Ecclesiæ detrimentum oriri posset: sed & in beneficiis simplicibus, † quali

24 † qualitas illa amotionis, & manualitatis potest tolli de consensu patroni; & simplex beneficium amovibile, illo consentiente, converti in perpetuum beneficium: ut notat Gonzal. *dist. regul. 8. gloss. 5. §. 5. num. 60. & 62.* sicut è converso beneficium, quod ex sua natura perpetuum est, converti potest in manuale; veluti ex consuetudine, vel statuto per sedem Apostolicam confirmato: ut per Monet. *de commut. ult. volunt. cap. 10. num. 38.* Quod fufius idem author confirmat in eodem tractatu, *cap. 11. in 4. conclus. num. 100. & seq.* ubi probat ex manuali beneficio, perpetuum; & ex perpetuo, manuale effici posse, consentiente Patrono.

25 Sed maior est difficultas, utrum si testator mandaverit celebrari certum numerum Missarum in perpetuum, per Presbyterum à suo hærede, illiusque successoribus instituendum, & destituendum; absque eo quod aliquis Superior Ecclesiasticus possit se immiscere in dicta nominatione, imò quod ius instituendi in perpetuum ad suos hæredes pertineat, possit hoc casu Episcopus de consensu hæredis, hanc piam foundationem erigere in beneficium perpetuum. Sanè non est dubitandum, quin testator per hæc verba prohibuerit, quominus Superior aliquis Ecclesiasticus piam hanc foundationem in formam perpetui beneficii erigere possit. Spino in *specul. testam. gloss. 4. num. 42. versic. quo fit ut ratione, circa med. & Garc. de benefic. part. 1. cap. 2. num. 105. & 106.*

26 † Unde sequitur contra expressam testatoris dispositionem, hanc erectionem beneficii perpetui fieri non posse. Duo quippe distinguendi sunt casus in hac materia, per quos dissidentes DD. conclusiones ad concordiam reduci posse videntur. Primus est, quando testator reliquit foundationem, aut legatum pium simpliciter, pro celebratione Missarum per Presbyterum amovibilem celebrandarum. Secundus casus, quando ulterius progressus fuit, prohibendo ne quis Superior Ecclesiasticus circa piam istam depurationem se immisceret.

27 In primo casu, potest de consensu hæredis fieri ex tali fundatione verum, & perpetuum beneficium. † In secundo verò casu, cum agatur de expressa testatoris prohibitione, non potest Episcopus etiam de consensu hæredis erigere beneficium perpetuum contra intentionem testatoris: ut copiosius explicat Monet. *de commut. ultim. volunt. cap. 10. num. 479. & sequentib. & cap. 5. num. 314. versic. Quod autem decusum fuit in Rota.* Et ita debet intelligi quod in simili, nempe in capellania amovibili, decidit Garc. *de benefic. part. 1. cap. 4. num. 105.* Ceval. in *commun. opinion. 182. num. 29.* cum aliis per eos allegatis.

S. 7.

De Hospitalibus & Leprosariis.

- 1 Hospitalia sunt loca religiosa.
- 2 Intellige, quando sunt erecta auctoritate Episcopali.
- 3 Hospitalia semper sunt loca pia.
- 4 Hospitalia annexum aequè principaliter Ecclesie, vel beneficio, non venit appellatione beneficii.
- 5 Si quis in Hospitali capellaniam fundaverit, illa verè dicitur beneficium, & fundator poterit sibi reservare jus patronatus.
- 6 Hospitalis nomen sonat in nudam commissionem; ideo non venit appellatione beneficii, nisi in beneficio erectum sit.

7 Hospitalia quomvis conferantur in titulum, non continentur regulariter appellatione beneficii, in dispositionibus loquentibus de beneficiis.

8 Leprosaria eodem jure censentur cum Hospitalibus, & maxime quando reguntur per personas laicas.

9 Referuntur sex requisita, sine quibus Hospitalia, vel Leprosaria non potest dici beneficium Ecclesiasticum: nempe quod sint erecta auctoritate Episcopi; quod habeant aliquid spiritualitatis annexum; quod clericis, & a persona Ecclesiastica conferantur, & ad vitam, non ad tempus; & quod conferens sibi illa minere non possit.

10 Referuntur DD. de Hospitalium materia tractantes.

11 Hospitalia etiam religiosis personis conferri possunt.

Quamvis Hospitalia loca religiosa sint: Clement. Quia contingit, sicut autem, de religiosis lib. & Clementin. per litteras, de prabend. † Quod intelligitur ut procedat, si cum Episcopi auctoritate erectum sit, alioqui non dicitur locus Ecclesiasticus. Ludovisi. *decis. 4. num. 11. † Semper tamen de loco pium, & de foro Ecclesie: ut tenuit Rota. decis. 482. num. 25. part. 4. recentior. tom. 2. † Quod si Hospitalia esset annexum aequè principaliter Ecclesie, vel beneficii, non veniet appellatione Ecclesie, vel beneficii: Imol. in Clement. per litteras, num. 16. versic. si verò non apparet, de prabend. Rota. *decis. 114. num. 8. part. 2. divers. & decis. 500. num. 1. part. 4. recentior. tom. 2.**

Et è contra, si quis in ipso Hospitali capellaniam fundaverit, licet ipsum Hospitalia non continetur appellatione beneficii; tamen ipsa capellaniam verè est beneficium conferibile, & super ea fundator potest sibi reservare jus patronatus. Seraphini. *decis. 1120. num. 3.*

Nihilominus tamen beneficii appellatione ipsum Hospitalia non continetur, nisi erectum fuerit in titulum beneficii: quia titulus Hospitalis locum in commissionem, potius quàm collationem: & Ratores Hospitalium nullam ex illis percipiunt, nec percipere debent utilitatem, ut dicit Leon. *de benefic. lib. 3. quest. 6. per tot. † Imò in casibus in quibus Hospitalia conferuntur in titulum, immoque beneficia dici possunt: & ideo non continentur in litteris Pontificiis, in quibus fit mentio beneficiorum, nisi id exprimitur in specie: per text. in Clement. 1. de prabend. Garc. *de benefic. part. 1. cap. 3. num. 1.**

Quæ dicta sunt de Hospitalibus, eodem modo dicenda sunt de Leprosariis, cum eadem vigent maxime quando reguntur per personas laicas. Rota. *decis. 268. part. 2. recentior. ubi num. 2. & 3. ratio: quia Hospitalia caret requisitis, ad hoc ut dicatur beneficium Ecclesiasticum. † Quæ requisita enumerantur per Gonzal. ad regul. 8. gloss. 5. a num. nempe Primò, ut sit fundatum auctoritate Episcopi. Secundò, ut habeat quid spiritualitatis annexum, quia propter divinum Officium datur beneficium. Tertiò, quod clerico, & non laico conferatur. Quartò, quod non possit conferri nisi à persona Ecclesiastica. Quintò, quod sit perpetuum, hoc est quod non conferatur ad tempus. Sextò, quod ille qui confert, non possit sibi ipsi conferre, seu illud per se retinere. Quæ requisita substantialia deficient in Hospitalibus, & Leprosariis: ideo non possunt beneficia nuncupari. † Reliqua prosequitur Martini.*

Quæst. & Resol. benef. Pars II. Cap. I. §. 8. 235

lib. 2. cap. 3. num. 12. & sequentib. Hyeron. Roderic. in suis quæstionibus regularibus, resoluit. 74. per tot. † ubi de Hospitalibus quæ religiosis personis confecti solent, & Lezana in sua summa regular. lib. 2. cap. 6. numero 7. & sequent. Ricc. collect. 1655.

§. 8.

De Præstimonii, & locis Collegialibus.

- 1 Quid sit Præstimonium, seu portio præstimonialis.
- 2 Præstimonia ex sui natura non sunt beneficia Ecclesiastica, sed in mera temporalitate consistunt, neque producant aliquam incompatibilitatem.
- 3 Præstimonia propriè sumpta, non habent aliquam residentiam, neque denominationem.
- 4 Præstimonia non continentur in regula Cancellaria de Mensibus & Alternativa.
- 5 Præstimonia non solent dari in titulum, nec habent onus spirituale annexum.
- 6 Potest tamen præstimonium beneficii naturam sortiri, si erigatur in titulum beneficii perpetui.
- 7 Præstimonia erecta in titulum, cadunt sub regula 8. de Mensibus & Alternativa.
- 8 Qui possidet Præstimonium erectum in titulum, gaudet fori privilegio.
- 9 Potest quis ad sacros Ordines promoveri, quando habet præstimonium sufficiens erectum in titulum beneficii perpetui.
- 10 Loca Collegialia perpetua, vel non perpetua, regulantur adinstar præstimonij perpetui, vel non perpetui.
- 11 Loca Collegialia temporalia non admittunt provisionem ad vitam in Gallia, contra voluntatem fundatoris.

dicitur apud Ludovis. decis. 54. ante numerum 1. Et ideo hæc præstimonia, in titulum perpetui beneficii erecta, cadunt sub regula mensium: ex Barbof. de Episcop. dicta allegat. 57. numero 149. † Et habens hujusmodi præstimonium in titulum perpetui beneficii erectum, gaudet privilegio fori. Idem Barbof. de Episcop. allegat. 12. numero 11. Et qui habet hujus generis præstimonium, potest admitti ad sacros Ordines ab Episcopo illius loci, in quo est præstimonium; vel ab alio cum litteris dimissoriis illius Episcopi. Campanil. in diversor. jur. Canon. Rubr. 9. cap. 8. numero 19. versic. & qui alicubi possideret, & dictam distinctionem sequitur Gonzal. d. reg. 8. gloss. 5. §. 2. per totum.

Quod autem de præstimonio dictum est, eodem modo, imò fortius adaptari potest ad loca Collegialia: tum quia non dantur ad vitam: (exceptis quibusdam Collegiatis qui perpetui nuncupantur;) si enim ad vitam, & in titulum beneficii perpetui concederentur, verè essent beneficia Ecclesiastica. Petr. Gregor. in institut. rei benefic. cap. 11. numero 18. † Et ideo hujusmodi loca Collegialia ibi sita non subjacent nominationi, aut Graduatorum imperationi ex capite gradus: quia illis non provideretur ad vitam, contra mentem concessionis ad favorem ipsorum facta, ut per Rebuff. in tract. de Nominat. quæstione 15. numero 22.

§. 9.

De Præbendis, & Distributionibus quotidianis, & fructibus beneficiorum.

- 1 Præbenda distinguitur à beneficiis, tanquam species à genere.
- 2 Præbenda est jus percipiendi redditus, restrictum ad id quod percipitur ratione Canonicatus.
- 3 Quando in Ecclesia nulli sunt redditus præter præbendas, tunc præbenda veniunt appellatione beneficij.
- 4 Explicantur varij modi, quibus nomen Præbendæ accipitur.
- 5 Præbenda est jus spirituale, connotans perceptionem commodi temporalis.
- 6 Nemo potest recipi in Canonicum sine præbendâ actuali, vel saltem habituali.
- 7 Canonicus supernumerarius sine præbendâ, habet nomen ventosum & inutile.
- 8 Canonicus intra numerum receptus, habet stallum in Choro, & vocem in Capitulo, & percipit distributiones, & alia lucra; licet non habeat aliquam præbendam actualem: & potest sub illo titulo promoveri ad sacros Ordines.
- 9 Præbenda largo modo sumpta, consistere potest sine canonicatu.
- 10 Beneficiati, & portionarii, improprie dici possunt præbendati.
- 11 Præbenda largissime sumpta, potest convenire perceptioni salarij, vel lucri temporalis, debite laico.
- 12 Impetrans Canonicatum, utrum teneatur facere mentionem de præbendâ.
- 13 Si præbenda sit canonicatui annexa, non est illius expressio facienda in impetratione canonicatus.
- 14 Præbenda per annexionem, fit unum, idemque corpus cum beneficio.
- 15 Concesso canonicatu, censetur concessa præbenda illi annexa.

- 16 Annexio praebeandae probatur ex eo quod certus est numerus canonicorum, & certus numerus praebeandarum.
- 17 Solam distinctionem praebeandarum non esse sufficientem probationem annexionis ipsarum ad Canoniatum, ex mente Rota Romana.
- 18 Annexio praebeandae ad Canoniatum non probatur, nisi constet quod unum sine alio non consuevit conserui.
- 19 Potest fieri ut praebeanda sit Sacerdotalis, canonicatus vero non sit talis.
- 20 Sufficit mentionem facere de pertinentiis in impetratione Canonici, ut veniat praebeanda, quando canonicus sperat optare suo tempore praebeandam.
- 21 Clausula, cum pertinentiis, continet spem optandi praebeandam.
- 22 Si quis vult succedere in praebeanda non annexa, debet de ea in suis provisionibus facere mentionem.
- 23 Distributiones quotidiana non veniunt appellatione beneficiorum.
- 24 Beneficia dividi nequeunt, fructus tamen illorum divisionem patiuntur.
- 25 Distributiones non sunt propriae fructus beneficij.
- 26 Distributiones quotidiana in valore fructuum, regulariter non computantur.
- 27 Dispensatur, ut lucretur fructus in absentia, non luatur distributiones.
- 28 Fructus, qui certo anni tempore distribuuntur, non habita ratione diurni servitij, non sunt propriae distributiones quotidiana.
- 29 Quando beneficium non consistit in distributionibus, illa fructuum appellatione continentur.
- 30 Improprie nuncupantur beneficia quotidiana distributiones, quia ab aliquibus manualia beneficia, ob manualiter factam traditionem, nuncupantur.
- 31 Condemnatus ad restitutionem fructuum beneficij, deducit quaesita ex suo labore.
- 32 Qui est in mala fide, tenetur ad restitutionem fructuum beneficij, ex labore personali prodeuntium.
- 33 Quando omnia lucra beneficij pendunt ex labore personali, condemnatus ad fructus, tenetur quaesita ex illo labore restituere.
- 34 Intrusus dicitur qui possidet sine titulo, & numero 35.
- 36 Duo ejusdem beneficij in solidum possessores esse non possunt.
- 37 Parochus non incurrit poenam privationis ob absentiam, nisi praevia citatione, & aliis requisitis, de quibus ibi.
- 38 Occupans beneficium alterius qui illud possidebat, nec privatus erat, & se in eo ingerens, dicitur intrusus.
- 39 Intrusus condemnandus etiam est ad fructus ex suo labore perceptos.
- 40 Intrusus mala fidei possessor condemnandus est tam ad fructus beneficij perceptos, quam ad eos qui percipi potuissent.
- 41 Qui sine titulo percipit distributiones quotidiana ex beneficio alieno, tenetur, & condemnandus est ad illarum omnimodam restitutionem.
- 42 Condemnandus nemo est ad restitutionem fructuum beneficij, nisi a die qua fuit in mora constitutus.

43 Quando agitur de liquidandis fructibus, quae beneficio percipi poterunt, non est attendenda persona condemnata, sed persona actoris: & fructus liquidandi juxta id quod ipse actor percipere potuisset.

Praebeanda distinguitur à beneficio tanquam species à genere, quia beneficij nomen comprehendit omne jus redditus Ecclesiasticos percipiendi. Praebeanda vero est jus redditus percipiendi restrictum ad redditus qui percipiuntur ratione Canonici: ut dicit Barbol. in tract. de Canonis. & dignitat. cap. 12. num. 24. ubi dicit ita intelligendos esse textus in cap. cum in Ecclesia, de praebeand. & in cap. Quia, de rebor. significat. Unde infert in materia stricta, praebeandam beneficij appellatione non contineri, nisi tamen ageretur de Ecclesia, in qua non sunt alia beneficia nisi praebeandae, ut idem author tradit loc. citato, num. 25. & 27.

Sed pro majori hujus rei explicatione sciendum est, nomen praebeandae variis modis sumi. Primo pro jure percipiendi certos proventus in Ecclesia, mane divini officij, cui clericus insitit tanquam Canonicus, & tanquam unus de Capitulo: & hoc modo nomen praebeandae sumitur in sua propria significatione; & hac ratione praebeanda dicitur pendere à Canoniatu, & dicitur filia Canonici: quia non potest esse Canonici sine praebeanda, cap. relatum, de praebeand. cap. cum super, de concess. praebeand. & in praebeanda habet originem à jure speciali, & coactionem seu effectum in perceptione commoditatis, & emolumentorum temporalium: semper tamen est ius spirituale connotans perceptionem temporalium, ut notat Lotter. de re beneficiar. lib. 2. quest. 19. num. 10. Licet possit quis recipi in Canoniatum sine praebeanda actuali, modo habeat habitum, & sic receptus dicitur Canonicus in herba, cum tunc habeat jus in spe quoad praebeandam. Quod duobus modis contingere potest: Primo, cum quis recipitur in Canoniatum supernumerarium, donec adveniat casus vacationis Canoniciatus unius ex numeratis: & hoc modo habet nomen Canonici inutile, & vanum. Secundo modo recipitur in Canoniatum numerum; sed nullam habet praebeandam actuali, quia soli Canonici antiquiores obtinent praebeandam, seu per viam optionis, seu aliter; & hoc cum nomen Canonici non est ventosum: quia illi, qui fuit sic receptus in Canoniatum, habet illam in Choro, & vocem in Capitulo, si aliquando fuerit idoneus; & percipit distributiones quotidiana ratione cuius juris potest recipi ad sacros ordines sub titulo illius Canoniciatus, si illae distributiones sint sufficientes ad victum, & sustentationem ordinarii. Haec eliciuntur ex notatis per Lotter. de re beneficiar. lib. 1. quest. 19. num. 4. & 7.

Secundo modo nomen praebeandae sumitur largi modo, pro omni jure percipiendi proventus in Ecclesia ratione divini officij; non tamen ratione Canoniciatus, sed ratione alterius servitij: cap. cum in Ecclesia 25. de praebeand. in 6. Et hoc modo nomen praebeandae posset adaptari beneficiatis, & parochiis, ac etiam aliis qui Canonici non sunt, in Ecclesia Divinis inservientibus; & hac vocatur parochia, seu quasi praebeanda: unde beneficiati etiam parochiani dici possunt, ut ostendimus lib. 1. cap. 1. numero 5.

Tertio modo capitur largè, pro qualibet perceptione rei temporalis intuitu Ecclesiae; sed non intuitu servitij divini: ut si Advocato Capituli, licet vel alteri, qui Ecclesiae rebus operam dat, assignetur.

Quaest. & Resol. benef. Pars II. Cap. I. §. 9. 237

vel etiam largissime pro ipso praedio, quod loco praebendae assignatur Canonico, vel pro temporalitate fructuum canonicatus, qui cum sint merè temporales, vendi, locari, & alias possunt alienari: ut notat Rip. in cap. cum M. Ferrariensis, de constitut. numero 170. quem sequitur Maslobr. in prax. concurs. praelud. 19. in princip. & alij.

- 12 His ita suppositis, dubitari potest utrum impetrata praebenda censetur impetratus canonicatus, & è converso, utrum in impetratione canonicatus, necesse sit exprimere praebendam? Quam questionem alias habui in facto, & ex certis causis Consului, ut impetrans iterum recurreret ad Papam, ut sanaret istum defectum expressionis praebendae, prout factum fuit; sed in illo casu aderat major defectus, quia non fuerat expressus canonicatus, quem obtinebat Praepositus, cujus beneficium fuerat resignatum, cum simul esset Praepositus, & Canonicus: sed de his aliis agemus: scitè ergo deveniendo ad resolutionem questionis propositae, de qua Barbof. de
- 13 Canonic. & Dignitat. dicto cap. 12. num. 28. † Ego paucis respondendo existimo, quod si praebenda sit annexa canonicatui, non est necessariò de eo faciendi intentio in impetratione canonicatus, sicut quando unum beneficium est alteri unitum accessorie, non est necesse de beneficio unito facere mentionem in impetratione: ex pluribus quos citat Barbof. de jur. Eccles. univ. lib. 13. cap. 16. num. 10. † quia per talem annexionem praebenda fuit effecta unum corpus, & una eademque res cum canonicatu. Lotter. dist. lib. 1. cap. 19. numero 23. Quandoquidem tunc praebendae sunt in Ecclesia distinctae, & quilibet Canonicus obtinendo suum canonicatum, suam etiam obtinet praebendam illi canonicatui annexam, & cum ipso effectam unum individuum: † unde concessio canonicatu, concessa etiam censetur praebendae huiusmodi annexae, & inseparabilis à canonicatu, sive per viam accessorij, sive (ut voluit Surd. decis. 192. numero 19.) per viam connexitatis. † Nam probato quod in Ecclesia sit certus numerus Canonicorum, & certus numerus praebendarum, sequitur probatum quod praebendae sint annexae canonicatibus, ex doctrina Abbat. in cap. maioribus, de praebend. Put. decis. 196. numero 1. lib. 2. in correctis. † Quamquam ad probandam annexionem praebendae, non sufficit quod constet in Ecclesia praebendas esse distinctas, existimet Rot. decis. 421. num. 6. part. 1. recentior. † nec sufficit, ad probandam annexionem, verificari quod praebenda & canonicatus simul conferri consueverunt; sed probandum est, quod unum sine altero non consuevit conferri, ut Rota ibidem censuit num. 8. † unde concludit, praebendam esse posse sacerdotalem; canonicatum vero non sacerdotalem, tanquam duo invicem diversa.
- 10 Si verò praebenda non sit annexa canonicatui, veluti dum in Ecclesia minor est numerus praebendarum, quam canonicatum; & canonicatus quidem conferuntur cum expectatione praebendae, quae defertur adveniente vacatione juxta ordinem antiquitatis, cap. statumimus 15. de major. & obedient. & per modum opinionis; tunc sufficit de canonicatu mentionem facere, cum illius iuribus & pertinentiis:
- 21 † quae clausula etiam comprehendit jus optandi ad praebendam, ex rationibus deductis per Francisc. Marc. decis. Delphinat. 134. † nisi tamen ageretur de provisione Apostolica, & impetrans vellet succedere in praebenda per resignantem aut defunctum, ex cujus persona beneficium vacabat, obtemperanti: nam hoc casu necessariò fieri debet mentio huius praebendae; cum jus optandi sit annexum canonicatui, &

de illius pertinentiis; sed non ista praebenda, quae non magis huic Canonicatui, quam aliis, annexa est: imò & potius aliis, tanquam antiquioribus, addicta: ad quod faciunt tradita per Lotter. dista quest. 19. num. 30. & quae nos alias de jure optandi diximus lib. 1. cap. 110. maxime numero 18.

Quod autem attinet ad distributiones quotidianas, certum est ex proprietate sermonis, illas non esse beneficia, nec beneficiorum appellatione contineri; cum nec ipsi quidem fructus veniant sub nomine beneficij, qui tamen majorem cum beneficio connexionem habent; cum immediatè ex ipso beneficio procedant: distributiones vero ex illo quidem causam & originem desumant, sed connotando laborem diu, num. & servitium personale in Ecclesia factum: † unde licet beneficia dividi non possint, neque ad duos pertinere; fructus tamen beneficij, tanquam merè temporales, & ab ipso beneficij corpore distinctos, & separatos, ad duos ex causa pertinere, non est inconveniens: cap. propositus, & ibi Abb. num. 2. de filiis Presbyteror. Ludovif. decis. 479. num. 2. † Distributiones siquidem quotidianae, licet dentur propter beneficium, fructus tamen non sunt: cap. unic. de cleric. non resident. lib. 6. † unde nec in valore fructuum beneficij solent regulariter computari. Rebuff. in tractat. Nominat. quest. 9. num. 42. & sequent. Staphil. in tract. de grat. & expectat. in 9. forma, num. 65. Selu. de benefic. part. 3. quest. 12. num. 33. & 34. Lancellot. de Attention. part. 3. cap. ult. num. 31. Ricc. collect. 1451. versic. hinc inferunt. † Unde alias Consului cuidam, qui gratiam habebat ut fructus canonicatus in absentia occasione studij per aliquot annos perciperet; hanc non sufficere, ut posset lucrari distributiones quotidianas, sed majori expressione indigere. Gloss. in dist. cap. unic. de cleric. non resident. lib. 6. in verb. adfuerunt. Gonzal. ad regul. 8. §. 7. proemiali, numero 175. † Quod non obtineret, si praebendae possiderentur in communi, deinde singulariter certo anni tempore distribuerebantur: quia tunc fructuum beneficij appellatione praebendae continerentur: essent enim ij fructus grossi, succedentes in locum praebendae. Rot. decis. 449. numero 1. part. 2. recentior.

Similiter si beneficium non consisteret in aliis fructibus, praeterquam in distributionibus quotidianis; tunc fructuum nomine continerentur. Gonzal. ad dictam regul. 8. dicto §. 7. num. 157.

Improprie tamen distributiones quotidianae dici possunt beneficia, hoc est, utilitates ex canonicatu prodeuntes; quae manualia beneficia hoc sensu nuncupantur, non ratione amovibilitatis, de qua superius egimus; sed ratione manualiter factae traditionis, & receptionis: ut explicat Moner. de distribut. quotid. part. 1. cap. 2. question. 2. numero 12. & sequentibus.

Porro circa id quod mox diximus, illum qui condemnatus fuit ad restitutionem fructuum beneficij, non teneri restituere distributiones quotidianas, nec illa quae ratione servitij personalis lucratus fuit, subsistendum est; cum non ita simpliciter intelligi debeat: nam Ego nuper Consului, nempe anno 1645. (& juxta meum consilium fuit judicatum) quod licet illa regula generalis sit vera, nempe condemnatum ad fructus beneficij restituendos, illa deducere posse quae lucratus fuit ob laborem, & servitium personale, ex supradictis, & traditis per Boët. decis. 340. n. 4.

Tamen ex facti circumstantiis contrarium obtinui, quia in facto verum erat quod verus Parochus semper in actis, & extra protestatus fuerat, quod per eum non stabat quominus Ecclesiae suae interserviret;

ret: & quæ protestatio significata fuerat injusto detentori; & ideo per eam fuerat constitutus in mala fide, cujus ratione tenetur, & condemnandus est ad fructus, seu emolumenta provenientia ex servitio personali. Lancelot. de attentat. part. 3. cap. 31. numero 31.

33 Et id maxime procedere Dixi in casu illo, in quo omnes Ecclesiæ proventus consistunt in lucris, quæ percipiuntur ex servitio personali: ita ut si tale servitium deducendum esset, condemnatio esset inutilis. Monet. de distribut. quotidian. part. 1. quest. 6. numero 16. Gonzal. ad regul. 8. §. 7. proem. num. 157. Lotter. de re beneficiar. lib. 1. quest. 39.

34 Secundò, quia detentor ille erat omnino intrusus in illo beneficio, cum nullum haberet legitimum & canonicum titulum; fuerat enim duntaxat deputatus ab Archiepiscopo, donec verus & legitimus Parochus rediret ad servitium suæ parochiæ, à qua absens erat; & sic statim ipso redeunte, & declarante se promptum & paratum esse suæ Parochiæ, juxta munus sibi injunctum, deservire; & illam declarationem huic Presbytero deputato intimari faciente; iste cepit sine jure, & sine titulo possidere: quia ejus titulus non erat titulus, cum esset amovibilis, & deputatus ad tempus: & quatenus habuisset aliquem titulum improprium, ille fuisset extinctus per reditum, & declarationem dicti veri Parochi.

35 Unde possidens, seu occupans sine titulo, verus erat intrusus. Menoch. remed. 15. recuperand. possess. numero 459. cum generaliter intrusus dicatur, qui possidet sine canonico titulo. Parif. de resignat. lib. 7. questione 1. numero 115.

36 Item quia, cum duo in solidum ejusdem beneficii possessor esse non possint, & beneficium sit indivisibile; Ludovif. decis. 479. numero 2. dictusque verus Parochus nunquam suum beneficium amisisset, etiam stante absentia, cujus occasione, & ut privationis poenam incurreret, requirebatur sententia declaratoria vacationis & privationis, debebatque ille in primis personaliter citari, & si reperiri non potuisset, vocandus erat per Edictum; & post ultimum Edictum, adhuc debebat expectari per sex menses; aliis privatio, his non observatis, nulla est. Mantie. decis. 12. Barbol. de offic. & potestat.

38 Paroch. capit. 8. num. 75. † sed in effectu Archiepiscopus nullam poenam privationis huic vero Parochus indixerat, aut declaraverat; & per consequens ejus beneficium non vacabat: ideo occupans dictum beneficium erat illegitimus detentor, & verus intrusus. Illustrissimus Dominus Argellus in suo eruditissimo tractat. de legit. contradict. quest. 5. numero 7. & 78.

39 Intrusus autem condemnandus est, tam ad fructus perceptos immediate ex beneficio, quam ad perceptos ex suo labore & servitio personali, veluti ad distributiones quotidianas, & alia similia. Gonzal. dist. §. 7. Proemial. num. 61. maxime in 4. limit. † quia debet condemnari ad fructus, tam perceptos, quam ad eos quos legitimus Parochus potuisset percipere, & percepisset, si non fuisset impeditus: ut ibi Gonzal. num. 161. in princip. Monet. de distribut. quotidian. part. 1. quest. 6. num. 17. in 4. limitat. Marchesani. de commiss. part. 1. in tit. de commiss. appellat. de execut. Brevis, cap. 1. num. 152. pag. 330.

40 Quod DD. locum habere volunt, etiam si iste verus Parochus nullam fecisset protestationem: ergo multò fortius facta & sæpius repetita, & intimata illa protestatione. Duran. decis. 55. num. 13. ubi bene comprobatur, cum qui sine titulo distributiones quotidianas percepit, teneri ad illas restituendas.

41 Quod DD. locum habere volunt, etiam si iste verus Parochus nullam fecisset protestationem: ergo multò fortius facta & sæpius repetita, & intimata illa protestatione. Duran. decis. 55. num. 13. ubi bene comprobatur, cum qui sine titulo distributiones quotidianas percepit, teneri ad illas restituendas.

Predicta tamen hic intelligenda Dixi, ut ille qui putatus ad exercendam curam animarum in absentia legitimi Parochi, non esset condemnandus ad restitutionem fructuum, & emolumentorum hujusmodi, nisi à die moræ, nempe interpellationis, & denunciationis factæ per Parochum, qualiter paratus erat Ecclesiæ & Parochiæ suæ deservire: tum quia absque mora, & culpa, non est locus condemnationi fructuum: tum etiam, quia verus Parochus fructus illos percipere non potuisset tempore suæ absentia. † Quando autem tractatur de liquidatione fructuum, qui percipi poterant, non debet considerari persona detentoris, sed persona dicti veri Parochi, ut ille intrusus non condemnatur ad illos fructus, quos verus Parochus propter suam absentiam percipere non potuisset: & decis. 270. numero 6. Boër. decis. 268.

Et ex supradictis satis explicatum videtur, quando Præbendæ, Distributiones, & Fructus, inter beneficia debeant recenseri.

§. 10.

De Beneficiis nondum erectis

- Beneficium quantumvis destinatum fuerit per Episcopum, & Capitulum; tamen continet appellationem beneficii, donec actualiter fuerit erectum.
- Quando reservatio juris præsentandi fuit facta per beneficii Collegiatas Ecclesiæ erigendæ, intelligi debet de beneficiis existentibus eo tempore, quo fit erectio Ecclesiæ in Collegiatam; non autem de postea fundatis longe post illam erectionem.
- Dispositio collata ad certum tempus, non potest comprehendere ea, quæ illo tempore nondum erant in esse; sed ad illa restringenda est, quæ tempore destinato extabunt.
- Litteræ Pontificiæ de beneficiis generaliter loquentes, non sunt extendendæ ad beneficia postea vacatura; sed sola tunc, nempe tempore dispositionis vacantia, duntaxat comprehendunt.
- Canonicis nondum existentibus, privilegium regulariter suffragari nequit; sed de illis solum intelligi, qui extant tempore concessi, & ulterius dispositionis.
- Dispositio loquens de aliqua qualitate respectu certi subiecti, non potest verificari cum qualitate, nisi ratione subiecti præiudicatis.
- Ad inducendam causam formalem, necessarium quiritur ut ad sit materia præparata, & disposita.
- Dispositio non potest referri ad id quod non est.
- Reservatio facultatis nominandi ad beneficium cujus Ecclesiæ, non debet extendi ad illa, quæ non erant tempore in reservatione concepta, postea supervenerunt.
- Patronus non potest impedire quominus alius construi faciat capellam in Ecclesiâ, quæ ab ipso jurepatronatus; quia per talem constructionem augetur cultus divinus.
- Proponitur resolutio, quod si quis sibi reservaverit nominationem beneficiorum in Ecclesiâ, quæ in Collegiatam erigi sperabatur; hoc debet intelligi de beneficiis duntaxat jam fundatis tempore erectionis.

Beneficiis

Quæst. & Res. benefic. Pars II. Cap. I. §. 10. 239

Beneficij appellatione non venire beneficium nundum erectum, quantumvis destinatum per Episcopum, & Capitulum, testatur Cardinal. in Clement. final. quæst. 9. de rescript. Felin. in cap. cum ab eo, colum. 3. versic. Pro quo vide, de rescript. Anson. Ricciul. de iur. person. extr. Eccles. grem. existens. lib. 3. cap. 7. num. 15. ex qua propositione non ita pridem deveni ad sequentem consultationem, cujus fundamentum præcipuum dependet ex huius propositionis veritate. Casus talis fuit.

Moniales quædam, quæ ab antiquissimo tempore, in quadam Ecclesia curam animarum per duos Parochos exerceri facere solebant; omnia jura sua duobus tunc existentibus Parochis cesserunt, cum facultate numerum Presbyterorum augendi, eisdem cessionariis per Moniales concessa; ita tamen quod contingente vacatione, tam ipsorum Presbyterorum, quibus fiebat concessio; quam eligendorum, seu per cessum, seu per decessum, vacatio contingeret; jus præsentationis semper ad eandem Moniales pertineat, & spectet.

Et si contingeret dictam Ecclesiam erigi in Collegium Canonicorum, & aliorum Presbyterorum, & servitorum; in eum casum jus præsentandi Canonicos, & alias Dignitates ac Officia pertineat ad Moniales; electio vero Presbyterorum, beneficiorum, servitorum pertineat ad Capitulum, accedente institutione Episcopi.

Erecta post viginti, aut triginta annos, à tempore dictæ cessionis computandos, dicta Ecclesia in Collegiatam, intacto semper eisdem Monialibus remanente jure præsentandi, prout supra reservatum fuit: Quærebatur utrum licitum esset piis quibuscumque viris, divini cultus augmentum in illa Ecclesia procurare desiderantibus, duos in eadem Ecclesia canonicatus ex proprio patrimonio fundare, reservato sibi ipsis jure patronatus, & præsentandi duos illos Canonicos novæ fundationis; ita ut nullum jus præsentandi super dictis duobus novis canonicatibus competere possit prædictis Monialibus.

Ego, re in maturam deliberationem deducta, Censui dictas Moniales non esse fundatas in præsentatione quam habebant juris præsentandi ad duo hæc beneficia noviter, & longè post illarum fundationem erigenda. Quia reservatio juris patronatus, ac præsentandi, in ipsarum fundacione contenta, duos casus continet invicem omnino distinctos. Primus casus est, quatenus Ecclesia remaneret in statu in quo tunc temporis reperiebatur; hoc est, quod non erigeretur in Ecclesiam Collegiatam; & illo casu Moniales sibi reservarunt jus præsentandi presbyteros, non quoscumque, nec qualescumque; sed eos tantum qui per dictos cessionarios eligerentur; unde casus ille non poterat comprehendere illos, qui per tertiam & omnino separatam personam fundarentur in futurum, reservato novis fundatoribus jure præsentandi; cum facultas Monialium sit restricta ad eos, qui per cessionarios eligerentur. Sed hic non erat casus, de quo agendum proponebatur; quia supponimus Ecclesiam fuisse erectam in Collegiatam.

Secundus itaque noster erat casus; cum Ecclesia jam in Collegiatam fuisset erecta: in quo casu jus præsentandi reservatum quidem fuit Monialibus, quoad Canonicos qui erant tempore erectionis in Collegiatam; non quoad futuros, & nondum fundatos: ex regula generali in initio hujusce capituli posita. Et quia verbum præsentandi erat conjunctum cum verbo erigi. Et ita præsentatio censetur reservata, facta relatione ad tempus erectionis in Collegiatam: quia qualitas adjuncta verbo, debet regu-

lari & explicari secundum tempus verbi, l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxalibus action. l. 1. §. tutoris, ff. quod jussu, l. Titius, & ibi Bartol. ff. de testam. milit. Roman. consil. 442. num. 2. Rot. decis. 496. numero 2. part. 1. recentior. & omnis promissio intelligitur rebus sic stantibus, l. continuus, §. cum quis, ff. de verbor. obligat. Unde mutato rerum statu, & facta nova Canonicorum fundacione, cessabit profectò reservatio juris præsentandi quoad canonicatus novæ istius fundacionis.

Idque potissimum probari videtur ex eo, quod reservatio illa juris præsentandi, videtur facta cum verbis restrictivis, relationem habentibus ad solam erectionem Ecclesie in Collegiatam; ut patet ex illis verbis: In eum casum, qui casus cum jam à multis annis fuerit verificatus, & nullum habeat tractum temporis in futurum; sequitur præ reservationem illam juris præsentandi, non posse suum effectum producere ratione fundacionis beneficiorum, seu canonicatum post centum annos, & ultra, à tempore erectionis in Collegiatam fundandorum, Roland. consil. 56. numero 20. & sequentibus, col. 3. Mart. de consil. part. 3. claus. 88.

Unde succedit regula generalis ab initio posita, quod quæcumque dispositio loquens de beneficiis etiam vacaturis, intelligenda est de beneficiis tunc existentibus, & jam creatis; nec extendenda ad erigenda & erigenda post tempus dispositionis: text. est in Clement. final. de rescript. cujus hæc sunt verba: Litteras nostras super conferendo tibi beneficio vacaturum directas, ad beneficium post datam ipsarum erectionem, statuimus non extendi. Ratio est, quia dispositio non potest referri ad ea, quæ tempore ipsius nullum habebant fundamentum in re; nec tunc adhuc erant in esse: cap. ad audientiam 5. de Eccles. edificand. ibi: Cum nulli adhuc Canonici ibi essent, quibus privilegium concedatur. Et can. quod vero 22. quæst. 2. ibi, quia nondum viva dici potest anima in eo corpore quod sensu caret. Sicut emptio, & pactum, non trahitur ad ea quæ non sunt; & ignorantur tempore venditionis, aut pacti: l. Rutilia, ff. de contrahend. empt. l. fratres, ff. de pæn. sic de beneficio non extante non potuit intelligi dispositio, vel reservatio Monialium; cum non ens regulariter non possit subijci intentioni loquentis, sicut patet in teste deponente: cap. bona 22. de elect. in 6.

Præterea in ista reservatione juris præsentandi, duo sunt consideranda quæ subijciuntur huic reservationi, videlicet subiectum, & qualitas: subiectum, est beneficii existentia; qualitas vero est erectio. Atqui reservatio respicit qualitatem, & non subiectum: unde Moniales, loquendo in reservatione de beneficio erigendo, supponunt substantiam in esse, & qualitatem in fieri: quia erigi non potest, quod non est: & sic reservatio comprehendit solum beneficia existentia, & fundata: & fundaciones iam factas, ac existentes; non autem futuras; quæ sub titulo erectionis cadere non poterant: argum. eorum quæ notantur in l. à filio, §. 1. ff. de aliment. legat. & in l. si quis legaverit, ff. de aur. & argent. leg.

Quod ratione evidenti probatur; quia ad inducendam formalem dispositionem, requiritur quod causa agens reperiat materiam dispositam, in quam intendit influere formam, secundum tempus operationis; aliàs frustra influere formam in rem, quæ nondum est, cap. bona 26. de election.

Unde reservatio restricta ad causam erectionis, non potest imprimere suam formam, nisi ad fundaciones tunc existentes, nempe de tempore dictæ erectionis in Collegiatam, ad quod tempus se refert dispositio:

- fitio: & ita concludunt omnes DD. in dicta Clement. final. de rescript. Joan. Bapt. Ferret. consil. 2. num. 5. 9 volum. 1. Seraphin. decis. 1444. num. 6. † ubi dicitur, quod reservatio facultatis nominandi, non debet comprehendere beneficia postea creata.
- 10 Neque audienda sunt Moniales, si velint se opponere adversus novam hanc fundationem; cum per eam nullum ipsis inferatur præjudicium quoad canonicatus ab earum nominatione dependentes; & cultus divinus augeatur. † Sicut in simili Patronus non potest impedire, quin de novo construatur capella ad augmentum cultus divini in Ecclesia patronata. Lambertin. de jur. patronat. lib. 2. part. 1. quæst. 3. artic. 17. Lezana in summa regular. part. 3. in verb. sepultura, num. 15. alias 16.
- 11 Et ex his firmata manet dicta Conclusio, quod beneficium nondum erectum, non comprehenditur in dispositionibus loquentibus de beneficio.

§. II.

De Titulo Beneficij.

- 1 Tituli beneficiorum nomen, unde originem sumperit.
- 2 Decretum quod nemo sine titulo ordinetur, unde processerit.
- 3 Explicatur Concil. Trident. sess. 23. cap. 6. dum vult neminem ordinandum, qui alicui Ecclesie non sit adscriptus.
- 4 Episcopus neminem ad sacros Ordines promovere potest, qui non habeat unde vivere possit.
- 5 Episcopus promovens ad sacros ordines eum, qui non habet sufficientem Titulum beneficij, vel patrimonij, tenetur illi de proprio providere pro alimentis & victu.
- 6 Unde procedat constitutio Concilij prohibens, ne quis absque titulo promoveri possit ad sacros ordines.
- 7 Titulus patrimonij vel beneficij non est necessarius in eo, qui ad minores ordines vult promoveri.
- 8 Bona clerico in titulum patrimonij assignata non possunt vendi, aut alienari.
- 9 In Gallia, circa alienationem patrimonij, fit distinctio quoad bona generaliter assignata, ut alienari possint; non autem assignata in specie.
- 10 Sive in genere, sive in specie assignata bona in titulum Patrimonij alienari possunt, vel non possunt, arbitrio Episcopi.
- 11 Bona assignata in titulum patrimonij pro alimentis clerici, non possunt alienari pro expensis cause criminalis ipsius, non obstante ejus contumacia.
- 12 Prohibetur etiam confiscatio bonorum in titulum patrimonij clerico assignatorum.
- 13 Non solum bonorum in titulum patrimonij assignatorum proprietas confiscari non potest, sed nec etiam ipsi fructus illorum.
- 14 Alienare qui non potest contrahendo, multo minus delinquendo alienare poterit.
- 15 Alimenta clerico contumaci, & fugitivo, semper reservanda sunt.
- 16 Confiscatis bonis clerici, semper debet illi reservari congrua quantitas alimentorum, ne cogatur in dedecus ordinis clericalis mendicare.
- 17 Donatio filio facta ad suscipiendos sacros ordines, non exigit infirmationem ex Comitatus Regularis requisitam.
- 18 Statutum seu regulamentum quamvis fuerit au-

thoritate Apostolica confirmatum, generaliter loquens, pias causas minime comprehendit.

- 19 Donationes facta causa alimentorum, non subjacent infirmationi.
- 20 Donatio alicui facta, & ad tempus vite limitata, non indiget infirmatione; quia nescitur an diutius sit victurus.
- 21 Donatione ad vitam donatarij restricta, videtur quodammodo illi solus ususfructus dari.
- 22 Donatione ad vitam alicui facta, eo mortuo bona remanent apud donatorem jure consolidationis.
- 23 De titulo patrimonij apud quos Doctores tractatur.
- 24 Beneficij titulus quidam verus, alius coloratus, & qui requirantur ut titulus dicatur coloratus.
- 25 Titulus non sufficit quoad colorem recipiat ex parte facto, sed oportet eum esse coloratum a principio.
- 26 Collatio facta à Vicario, licet de ejus facultate non constet, præbet titulum coloratum.
- 27 Titulus notorie nullus non potest dici coloratus.
- 28 Minor tituli color requiritur ad effectum ipsius, quam ad effectum regula de trienniali.
- 29 Ex titulo nullo non inducitur incompetencia, nec illius pena locus est.
- 30 Capellaniæ duas incompatibiles sub eodem titulo possidens, non juvatur ignorantia juris, sed videtur illud sibi licitum esse, propter ordinem fundationis sic dispositis.
- 31 Titulus in beneficalibus semper producat effectum in scriptis.
- 32 Intellige, quando agitur pro obtinenda beneficij possessione.
- 33 Si agatur ad consecutionem juris, & hinc beneficij, non exigitur ita præcisus tituli probatio, nisi ageretur de possessione recentis, vel scripta.
- 34 Titulus antecessoris producendus est, quando colligans probavit alium titulum cum possessione anteriori.
- 35 Titulum antecessoris, triennialis possessor producere non tenetur.
- 36 In beneficalibus, tituli multiplicati admittuntur.
- 37 Intellige ut hoc procedat in eo qui possidet, vel possessionem petit; secus est in postulante.
- 38 Quando duplex titulus producit in beneficalibus, unus produci debet subordinatus, & in subsidium.
- 39 Intellige secundo ut duplicis tituli productio admittatur, si gratia sint inter se divergi, non contraria.
- 40 Titulus, & commenda sunt inter se incompatibilia.
- 41 Resignatio beneficij, ad cuius titulum quis ad sacros ordines admissus fuit, nulla est & invalida.
- 42 Quid debeat exprimi secundum dispositionem Concilij Tridentini in resignationibus beneficiorum ad quorum titulum quis ad sacros ordines promotus est.
- 43 In beneficiis Gallia, ad quorum titulum quis acceptus fuit ad sacros ordines, non requiritur talis expressio, quanta per Concilium Tridentinum est necessaria.
- 44 Resignatio beneficij, ad cuius titulum quis promotus est ad sacros ordines, valida declaratur in Gallia, licet non fuerit expressum in resignatione illius fuisse sub illo titulo promotum.

Quaest. & Resol. benef. Pars II. Cap. I. §. 11. 241

45 Sufficit in Gallia, quod promotus habeat aliunde ex quo vivere possit.

46 Resignatio beneficii, ad cuius titulum quis ad sacros ordines fuit promotus, si facta fuerit coram Ordinario, abdicat ius a resignante; quamvis hoc non fuerit expressum.

47 Resignatio hoc modo facta coram Papa, nulla est, & non abdicat ius a resignante: si vero coram Ordinario, vacat beneficium, & collatio devolvitur ad sedem Apostolicam.

48 In permutatione beneficii, ad cuius titulum quis suscepit sacros ordines, sufficit quod ex beneficio permutato quis vivere possit.

49 Et hoc non solum procedit in foro conscientiae, sed etiam in foro exteriori observandum est.

Quia dubitari potest de beneficiis in commendam datis, utrum beneficia verè sint; an verò duntaxat ea quae dantur in titulum; conveniens visum est, ut de Titulo primum hoc separatim capite, postea verò de Commenda ageremus. Tituli nomen, teste Petr. Gregor. in *instit. de benef.* ab antiquo Ecclesiae more processit, quo nemo admittebatur in clerum nisi qui certae Ecclesiae esset adscriptus: ut ipse ostendit *cap. 8. de institut. numero 1.* Unde illius Ecclesiae, & Tituli esse dicebantur, in cuius albo erant descripti: Et inde processit quod legimus in Sacris Canonibus, neminem sine titulo esse ordinandum: *can. sanctorum, capon. neminem, in 1. 70. distinction.* Unde sequuta est constitutio sacri Concilii Tridentini, *sess. 23. cap. 6.* ut nemo ad sacros ordines recipiatur, qui illi Ecclesiae, aut pio loco, pro cuius utilitate aut necessitate assumitur, non adscribatur. Hinc ordinatum fuit, ut non liceat Episcopis aliquem ad sacros Ordines promovere, nisi habeat unde vivere possit, *cap. non liceat 2. de prebend. saltem de proprio patrimonio: cap. tuis questionibus 23. cod. titul.* Unde processit distinctio tituli patrimonij, & tituli beneficii. Ad eo ut si Episcopus aliquem promoveat non habentem titulum sufficientem, uno ex duobus illis modis; teneatur de proprio, clerico sic promotus alimenta ministrare: *cap. Episcopus 4. eodem tit. de prebend. & dignitat.* Hinc etiam processit constitutio dicti Concilii *sess. 21. cap. 2.* ut nemo absque sufficienti titulo beneficii, vel patrimonij ad sacros Ordines admittatur. Quod tamen in minoribus ordinibus non procedit, ad quorum suspensionem non est necessarius titulus beneficii, vel patrimonij. *Gas. de benef. part. 2. cap. 5. numero 4.* atque ita servat consuetudo. Et licet multa de his duobus titulis utilissima afferantur per Barbof. in *notis ad dictum Concil. Trident. sess. 21. cap. 2.* adeo ut hic illa repetere superfluum esset; tamen nonnulla de utroque non inutilia, nos quoque proferemus, quae in praxi saepius occurrere possunt.

Et primo quidem quoad Titulum patrimonij, sciendum est quod bona in patrimonium clerici assignata, vendi aut alienari prohibentur per constitutionem dicti Concilii *d. sess. 21. cap. 2. versic. Atque illa deinceps sine licentia Episcopi.* Sed in Gallia adhibetur distinctio, ut si res certae in patrimonium assignatae fuerint, alienari non possint: sed si generaliter quis ad totius patrimonij titulum absque certorum bonorum expressione sacros suscepit ordines, tunc bona particularia possunt vendi, permutari, & aliter alienari: ut testatur Petr. Gregor. in *instit. de benef. dict. capit. 8. numero 2. in fine*, dicens in Comitibus Aureliae habitis, articulo 12. sic fuisse definitum.

Tom. I. Pars I.

Ego autem existimo advertendum esse, quod dispolitio Concilii non simpliciter prohibet bona in patrimonium constituta sacerdoti alienari; sed ita demum si id fiat sine licentia Episcopi. Unde etiam generaliter quis ad ordines receptus fuerit sub titulo totius patrimonij, dum procedere velit ad aliquius certe rei alienationem, debet adhibere Episcopi licentiam, ad hoc ut videtur utrum alienanti certa bona remaneant in patrimonio alia sufficientia ad alimenta, ne in dedecus ordinis clericalis mendicare cogatur; cum cognitio patrimonij, an sufficiens sit, nec ne, arbitrio Episcopi remittatur. Barbof. ad *dictam sess. 21. cap. 2. num. 63.*

Et ex his Ego alias in facti contingencia scripti pro quodam militione digno patre, qui filio patrimonium constituerat; & cum exenti a vexationibus Fiscalium, qui pro multa, & expensis litis criminosis agebant contra ipsum, eo quod promississet filium sacerdotio iniciandum alere & nutrire, quatenus non esset sufficienter de beneficio articulatus. Quae alimenta promissa pignoraabant pro suis expensis, & multa: Unde dicti Fiscales ex autoritate & iussu Reverendissimi Domini Vicarii illius Diocesis, visis meis rationibus, illis acquieverunt, & a suis instantiis recesserunt.

Attento quod patrimonium debet deservire pro alimentis sacerdotis, ideo prohibetur eius alienatio; prohibita autem alienatione, prohibetur quoque confiscatio. *Fular. de substitution. quaest. 529. numero 6. & 8.* Ubi dicit ex communi opinione, quod ne quidem quoad fructus confiscari possunt. *Sfort. Odd. de fideicom. ex prohib. alienat. resulant. quaest. 32. numero 80.* quia qui non potest alienare contrahendo, multo minus delinquendo, *l. fin. & in Authent. res. quae. Cod. commun. de leg. iuncta l. Imperator, ff. de fideicommissi. libertat.* Quod ipse melius comprobabat cum communi opinione *quaest. 6. articulo 4. numero 62. & sequent.*

Præterea quia aut prætendebant Domini Fiscales agere ad distractionem fundorum; aut fructuum; fundi non poterant alienari, quia pater non donaverat fundos filio suo sacros ordines suscepturo; sed solum declaraverat filium suum tenere, & possidere bona in instrumento designata ad effectum alimentorum ex illis percipiendorum, donec de beneficio illi provisum esset: fructus verò simpliciter alienari non poterant, sed ipsi filio sacerdoti pro alimentis reservandi erant; quantumvis prætenderetur filium deliquisse, aut metu accusationis aufugisse; & ob contumaciam bonorum ipsius publicationi locum esse. *Surd. de aliment. tit. 7. quaest. 36. num. 5. & 6.* Cum alias generaliter publicatis bonis alienari, non sit locus confiscationi alimentorum. *Guazzin. de confiscat. bonor. conclus. 13. limitat. 20. num. 6.* ubi alii citantur. Et in specie de clerico tradit *Diaz. in pract. crimin. canonico. cap. 132. in fin.* his verbis: *Crediderem iudicandum esse non solum pium, sed debitum usum in quo dicta bona (publicata) expendi possent vel deberent; in alimentis videlicet clerici damnati, dum viveret, ne alias fame mori cogeretur, aut esset aliunde mendicandum pro eius sustentatione.* Et ita fuit observatum, nec processum ad ultteriores executiones; sed fructus illos pro alimentis sacerdotis fugitivi, non obstante bonorum omnium illius publicatione, reservari iussit dictus Dominus Vicarius.

Ex eodem fonte procedit, quod etiam in alio casu Respondi, nempe donationem per patrem filio factam ob titulum patrimonij, pro sacris ordinibus suscipiendis, non esse suppositam regulamenti Patrie Comitatus de insinuatione loquentibus: quia & ita

19 Quod maxime procedit in istis donationibus, quæ ex speciali privilegio alimentorum, pro quibus fieri solent, non subjacent dispositionibus requirentibus insinuationem. *Surd. de aliment. tit. 8. vnu. 7. 2. n. 7. & 8.*

20 Præterea donatio illa erat limitata ad tempus vite
donatarii Presbyteri; quo casu cum incertum sit, an
ipse diutius sit victurus, an brevi moriturus; ratione
dubij eventus vite, vel mortis, donatio valida est,
quamvis non fuerit insinuatæ: l. *fancimus*, §. *si quis*
autem talem, Cod. de Donationib. Rot. decif. 292, n. 27.

21 *part. 6. recentior.* † Verum quia donatio patrimonij erat restricta ad tempus vitæ donatarij, ideo si ve usufructus solum illi datus fuerit, ut voluit Rot. *decis. 257. num. 5. apud Buxar. & decis. 195. n. 3. part. 7. recentior.* si ve etiam proprietas, † quomodocumque res se habeat, semper bona post mortem donatarij jure consolidationis spectant ad donatorem, vel etiam ad illius heredes, si ipse decesserit ante donatarium: ut fusc. & benè Cephal. *consil. 185. per tot.* maxime *num. 37. versic. Nec obstat.* Joan. Anton. Bellon. *de jur. accresc. c. 7. q. 28. l. 19. num. 138. Mart. Medic. decis. 4. num. 14. & 18. & seqq.*

23 Reliqua quæ de Titulo patrimonij in medium
afferti possent, optimè explicantur apud Barbof. *ad*
dictum Concil. Tridentin. f. 21. c. 2. & in tract. de
potest. Episc. allegat. 19. à num. 5. 2. Ideo deuenimus
ad singul. beneficij.

24 Beneficij ergo Titulus duplex est, unus verus & canonicus, alter verò coloratus. Coloratus ille dicitur, qui obtentus fuit ab eo qui conferendi potestatem habebat, sed tamen propter aliquod impedimentum aut defectum conferre impediebatur. Aut etiam si defectus procederet ex parte personæ collationem recipientis, seu etiam & tertio si is qui conferendi potestatem habebat, contulerit titulum inutiliter. Beneficij itaque ad hoc ut dicatur coloratus, debet

25 ¶ Et titulus iste ad hoc ut dicatur coloratus, debet
intervenire a principio, nec sufficeret color postea
interveniēsit a Ranchin. ad Guid. Pap. *decis. 85* Re-
bus de pacif. possessor. n. 42. & 43. ubi id fufius explicat.

26 Item dicitur titulus coloratus, si collatio facta fuerit à Vicario, licet de illius facultate, & potestate non constet. Rot. decis. 119. num. 6. part. 1. recentior. Rebuff. loco citato.

27 Si tamen notoriè constaret de nullitate tituli, non amplius dici posset coloratus, etiamsi procederet ab eo qui habet potestatem conferendi. Ricc. *collectan.* 2804. *versic. bene verum.*

28 Et notandum est, quod ad effectum spoli minor color requiritur quam ad effectum regulæ de trienniali; nam ad hoc ut quis ex titulo colorato spoliū possit intentare, sufficit provisio obtenta ab habente potestatem; quamvis nulla sit, aut subreptitia, aut quæ aliās non sufficeret ad effectum regulæ de trienniali. *Ricc. collect. 3173. versic. notabilis tamen.*
Et Dixi lib. 1. c. 85. num. 73.

Et Dixi lib. i. c. 85. num. 73.
 29 pro nihilo reputandus est, ut per eum non inducatur
 poena introducta contra obtinens plura beneficia
 incompatibilia, quia pereinde est ac si nullum benefi-
 cium fuisset impetratum. Nisi tamen possessor vi-
 30 tiosi sciverit, aut illud ignoret non debuerit + ve-
 lut si possessor duarum capellaniarum sub eodem te-
 sto, crediderit illas non esse incompatibiles, existi-
 mans sibi licitum esse utramque simul capellaniam
 obtinere, sed eo preterito quod fundatrix disposue-
 rat in suo testamento duas illas capellanas simul ob-

tineri posse. Quia cum testatrix illud disponere contra jus non potuisset, & hæc esset crassa juris ignorantia; judicatum fuit illum possessorem non esse excusandum à poena privationis, propter illum tamen invalidum; cujus scientiam habebat, vel saltem habere debebat. *Mantic. decis. 118. num. 16. & 17.*

Præterea notandum est, quod in beneficiis titulus semper produci debet in scriptis, nec sufficit, quod probatio fiat per testes, aut alio modo quam per scripturam. Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 2. de iur. 2.

Procuri autem potest titulus beneficij ad dupli-
cem effectum : Primò, pro adeptione, vel confir-
matione adeptionis beneficij; & hoc casu omnino
producendus est in scriptis, juxta illam decisio-
nem Cod. Fabrian. loco citato.

Secundo, probatio tituli exigi potest in beneficiis, libus, non quidem ut agatur pro ipso beneficio, sed pro aliquibus iuribus & pertinentiis beneficii, ut Ecclesiæ, pro quibus beneficii possessor agat, tunc pro consequenda solutione fructuum, vel pecuniarum Ecclesiæ seu beneficio debitarum: & tunc non est necessaria productio tituli in scriptis, sed sufficit sola illius præsumptiva probatio, iuncta cum possessione, imò & sola possessio, nisi ipsa efferat, tunc contra illam aliqua vigeret præsumptio. Riccardus

Ut autem producendus sit titulus antecessor
quando colligans produxit, & probavit titulum
anteriorum, & possessionem alterius, affirmatur
ciculus refert Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 3. de pign.

Sed hoc limitandum est, ut locum non in hereditate
antecessor istius possessoris, qui impetrat, possidet
pacifice per triennium: tunc enim necesse non est
lium titulum producere. Ricc. in prax. auct. p. 1. c. 1. p. 1.
& de hoc videnda sunt quae diximus lib. 1. c. 1. p. 1.

Illud etiam in beneficiis speciali jure con-
tinetur est, ut quis jus suum ex duplici titulo
possit: quæ tamen titulorum multiplicatio non ad-
mittitur in profanis, nisi in certis casibus, quæ
inferius addit ad Burat. *decis. 926.*

Hanc conclusionem intelligit Felinus. *in eo qui possidet vel possessionem petit*; secus autem in eo qui petit possessionem agere non potest ex diversis titulis tempore per actum. *c. ut qui duas de Elect. in 6. † Dūmodo* licet actus illius non sit primo contrarius, sed obstat libere dinare, & ad cautelam; nec conceditur dūmodo illius qui primam concessionem fecit quia hoc esset in contemptum Superioris concedens, ut dicitur. *et opiofus Felinus exposuit post Cardinalem. vossius de Election. & Geminian. in add. ad ill. ad consil. Cardin. de Election. l. 2. c. 2. §. 2. Ricc. collectio. 357.*

Idem etiam bene & fuse Ricc. collectioⁿ. si quis dicitur
Intelligendo tamen ut hoc verum sit quod dicitur
fas gratias non auerit quod contrarias & vice
cesse est ut uterque titulus tendat ad collationem
necij in favorem ejusdem persone, & ad con
fectum non contrarium. Exemplum dari potest
casu, in quo ego alius Consului : i nempe illi
tinuebat beneficium in titulum, & deinde illi
volebat obtinere in commendam. Dixi hanc collatio
contraria, & per adeptionem beneficij in com
dam, censeri renunciari collationi in titulum
non possunt : ex Roman. consilij. 370. n. 13. p. 16.
fecundum Felin. dist. c. in nostra versific. de elec.
Selu. de benefice. part. 3. q. 20. n. 5. & 6. post ibi de
bos. de jnr. Eccles. univers. lib. 2. c. 13. num. 1.
et c. rel. resignationis ibi.

Pro coronide advertendum est, religionem
necesse, ad cuius titulū sacerdos fuit ad sacros ordines
promotus, nullam esse & invalidam; si non fuit
ratum quod resignans sub illo titulo ad ordinem

Quæst. & Res. benefic. Pars II. Cap. I. §. 12. 243

- missus est. Rot. decis. 1269. n. 1. part. 2. recent. Ricc. col. 42. *leclan*, 142. Et quando talia beneficia, ad quorum titulum quis sacros suscepit Ordines, possint resignari, explicat Gratian. *discept.* 991. in princip. Ubi ostendit in huiusmodi beneficiorum resignationibus, non solum debere narrari quod resignans fuerit promotus ad illum titulum; sed etiam quod habet aliunde ex quo vivere possit, & quod de hoc constare debet antequam resignatio admittatur: quia hoc requiritur pro forma ex dispositione Concilij Tridentini, loco citat. Anton. de Marin. lib. 1. *resoluit*, cap. 37.
- 43 Sed in Gallia ista Concilij constitutio nondum est recepta: quia Edictum de quo mentionem facit Guennois in *collatione ordinat.* Reg. lib. 1. tit. 4. artic. 2. non loquitur de titulo beneficii, sed duntaxat de titulo patrimonij, ad quem quis ordinatus fuit. Unde sæpius in supremis Galliarum tribunalibus fuit iudicatum resignationem beneficii subsistere, etiam si in prædictis narratum non fuerit resignantem fuisse ad Ordines sub titulo beneficii resignati receptum. Robert. lib. 2. *verum iudicat*, cap. 2. in fin. Maynard. lib. 7. cap. 8. n. 5. & ex Ludovico Choranda Addit ad Paris. lib. 3. de *resignat. benefic. quæst.* 14. in fin. Et sed tamen exprimi debet, aut saltem probari quod resignans habeat aliunde ex quo vivere possit: ut ibidem notatur in dicta Additione.
- 45 Sed quomodo cumque res se habeat, hoc certum est, quod quando resignatio fit coram Ordinario, quamvis non fuerit narratum resignantem sub illius beneficii titulo fuisse promotum, abdicatur jus a resignante: quia tunc Episcopus qui resignationem admisit, tenetur de proprio providere resignanti de alimentis, si aliunde non habeat. Paris. *dicta quæst.* 14. n. 42. referens ita per sacram Congregationem Concilij fuisse declaratum.
- 47 Sed hoc intelligendum est ut præiudicat utrique tam ipsi resignanti, quam resignatario: & collatio huius beneficii tanquam vacantis devolvatur ad sedem Apostolicam. Si verò resignatio facta fuerit coram Papa, jus non abdicatur a resignante; quia resignatio nulla est: ita docet Garl. de *benefic. part.* 2. cap. 5. num. 224. & sequentibus; & n. 228. ubi ponuntur declarationes sacre Congregationis Concilij.
- 48 An autem observari debeat præcisè forma Concilij in permutatione beneficii, ad cuius titulum permutans fuit promotus, dubitari potest. Sacra Congregatio Concilij declaravit omnino etiam in permutatione exprimi debere, utrum quis sub titulo beneficii permutati ad sacros ordines fuerit promotus. Sed deinde iterum declaravit, præmissa non procedere, quando permutans dimisso beneficio, ad cuius titulum fuerat ordinatus; adsecutus est pacificam possessionem alterius beneficii, ad sui congruam sustentationem sufficientis: ut refert Rot. apud Ludov. *decis.* 441. n. 2. & 3. Quamvis declarationem illam ad forum conscientie restringere videatur Gratian. *discept.* forens. cap. 159. num. 3. Et At illam in utroque foro admittendam esse, post alios tradit Barboz. ad *dictum* cap. 2. sess. 22. Concil. Trident. num. 32.

§. 21

De concessione Beneficij in Commendam.

- Commenda nomen propriè sonat in depositum.
- Hodie tamen in beneficiis latius patet nomen Commenda, nec simplicis depositi instar est.
- Commenda aliquando datur ad utilitatem Ecclesie, & hac non pretenditur ultra sex menses.
- Commenda ad utilitatem Ecclesie, lapsis sex mensibus, potest prorogari ex causa ad alios sex menses.

Tom. I. Pars I.

- Quandoque etiam datur Commenda ad utilitatem beneficiati, ut secularis beneficium obtineat regulare; & e contra.
- Episcopus hodie ex Concilio Tridentino non potest amplius commendare beneficia, etiam ad tempus, sed solum Vicarios deputare temporales.
- Qua sit vis & potestas Commenda perpetua.
- Commenda perpetua habet vim tituli Canonici.
- In Commendis perpetuis locum habent regula Cancellarie, veluti regula de infirmis resignantibus, & similes.
- Hoc procedit etiam in Gallia quoad regulas Cancellarie, quæ ibidem sunt receptæ.
- In Commendis perpetuis locum habet regula de verisimili notitia.
- Commenda perpetua vacant per promotionem ad Episcopatum.
- In impetratione alterius beneficii debet fieri mentio de Commenda perpetua, quam impetrans obtinet.
- Commenda perpetua inducit incompatibilitatem, si alia beneficia sint incompatibilia ratione tituli sui.
- Commendatarius Prioratus curam animarum habentis tenetur promoveri intra annum, sicut verus titularis.
- Iste tamen annus, si minori fuerit Commendatarius beneficium, numerandus est à die legitime atatis.
- In Commendis, sive perpetuis, sive temporalibus, non habet locum regul. 8. vel 9. Cancellarie de Mensibus & Alternativa; & infra, numero 29.
- Si commendatarius Prioratus regularis emittat professionem in illa regula cui beneficium subiacet, utrum Commenda vertatur in titulum.
- Proponuntur rationes pro sententia affirmativa.
- Commenda in Gallia vim obtinet veri, & legitimi tituli.
- Beneficio in titulum possessio nemo renunciare potest; nisi interveniente auctoritate Superiorum, nec statum beneficii mutare.
- Possidens beneficium regulare in Commendam non potest illud propria auctoritate convertere in titulum.
- Concluditur pro sententia negativa, nempe per professionem Commendatarii beneficium regulare commendatarum non posse obtineri in titulum; sed vacare.
- Commendatarius antequam possessionem emittat, debet novam capere provisionem, alias vacat Commenda.
- Commenda in Gallia permutari potest cum beneficio quod alius possidet in titulum.
- Idem etiam obtinet extra Galliam, contra opinionem quorundam, quæ non est recipienda.
- Commenda cessante per obitum Commendatarii, vacat beneficium ut prius, id est eo modo, quo vacabat antequam commendaretur.
- In Gallia tamen Commenda vacat eodem modo quo vacaret, si possideretur in titulum.
- In beneficiis commendatis, non est attendendus mensis quo moritur commendatarius; & ideo non habet in illis locum regula mensium, & sup. numero 17.
- Qualitas beneficii regularis probatur ex eo quod concessum fuerit in Commendam persona seculari.
- Per concessionem beneficii in Commendam, beneficium remanet affectum; propter appositionem maius Papa: ita ut inferior illud conferre non possit.

X 2

32 Hoc

- 32 Hoc tamen locum non habet in Gallia, ubi omnes cessant reservationes in vñ Concordatorum, seu Bulla Leonis X. super illis edita.
- 33 Commendatarius perpetuus Monasterij habet jurisdictionem in Monachos: ipse tamen coram suo iudice conveniendus est.
- 34 Commendatarius perpetuus tenetur ad omnia onera, sicut titularis.
- 35 Item habet administrationem omnium bonorum Monasterij.
- 36 Item liberam habet fructuum beneficii dispositionem.
- 37 Per generalem derogationem privilegiorum concessorum quibuslibet Superioribus Monasteriorum, censetur etiam derogatum privilegiis competentibus Abbatibus Commendatariis.

Um beneficia quandoque in titulum, & quandoque in Commendam concedantur, ut supra dictum est, & de Titulo in precedenti §. actum fuerit, superest ut de Commenda nonnulla utiliora in medium afferamus.

- 1 Commendæ nomen licet ex sui natura videatur sonare in depositum, & commendatarius simplicis depositarii ex rigore nominis vices obtineat; cum commendare nihil aliud sit quam deponere, l. commendaré, ff. de verb. significat. † Ex communi tamen usu hodie Commendæ nomen latius patet in beneficiis; quam depositi: minoris tamen est potestatis Commenda si ad tempus, quam si in perpetuum, seu (quod idem est) ad vitam provisi concessa fuerit.
- † Duplici quippe modo beneficia alicui commendari possunt. Primum ad utilitatem Ecclesiæ, & hæc Commenda non potest concedi ab Episcopo, nisi ad sex menses; cap. nemo, iuncta Gloss. in verb. commendare, de Election. in 6. † Quamvis si post finitos sex menses vigeat eadem causa necessitatis, vel utilitatis Ecclesiæ, possit Commenda ad alios sex menses prorogari. Gloss. in dicto cap. nemo, in verb. Durare. Rebuff. in prax. part. 1. tit. de Commend. num. 65.
- 2 Secundò commendari possunt beneficia ad utilitatem provisi, nempe ad hoc ut quis duo beneficia obtinere possit, quorum unum sit sæculare, & aliud regulare; unum videlicet in titulum, & aliud in Commendam, & ad alios effectus, de quibus mox agemus num. 7. Qui omnes potius tendunt ad utilitatem beneficium obtinentis, quam Ecclesiæ: & hæc Commenda conceditur perpetuò, idest ad vitam provisi duratura: ut dicit Rebuff. loco citato, in dicto titulo de Commend.
- 3 Temporalem Commendam etiam hodie ad sex menses Episcopus concedere non potest, non obstante dispositione prædicti cap. nemo, de Election. in 6, quia illius constitutio correctæ fuit per Sacrum Concilium Tridentinum, cujus vigore solum potest Episcopus Vicarium temporalem deputare, dum Ecclesiæ necessitas hoc requirit; servata forma ejusdem Concilij, sess. 24. cap. 18. ut decrevit sacra Concilij Congregatio, referente Barbof. in recollet. Apost. decis. collectan. 187. num. 1.
- 4 Commendæ secundi generis effectus hic est, quod non solum duo beneficia incompatibilia, nempe regulare cum sæculari, simul obtineri possint, unum in titulum, & aliud in Commendam, ut mox dictum est; sed etiam minori incapaci ad possidendum aliquod beneficium in titulum, propter defectum ætatis; possit tamen provisi dari de tali beneficio sub nomine Commendæ, cum facultate disponendi de fructibus, & redditibus illius beneficii, & ad suos usus convertendi, ut notat Rebuff. loco mox citat. tit. de commend.

Et ista Commenda perpetua est titulus canonicus, cap. Dudum 2. de election. can. si plures 2. i. quest. 1. † Et istæ commendæ perpetuæ veniunt sub nomine beneficii, & in dispositioibus in quibus fit mentio beneficii continentur: veluti in regulis Cancellariæ, quibus etiam commendata beneficia subjacent: unde & in illis locum habet regula de infirmis resignantibus, ut notat Ludovic. Gomet. ad dictam regulam de infirmis, quest. 13. Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 3. definit. 4.

Quod etiam observatur in Gallia, ut regula de infirmis resignantibus, seu de viginti diebus in istis Commendis locum habeat. † Item in Commendis istis perpetuis locum habet regula de verisimili notificatione Gonzal. ad regul. 8. de Mensib. gloss. §. 8. n. 23. Et quemadmodum beneficia concessa in titulum illius qui ad Episcopatum promovetur, vacant per electionem Episcopatus, ita & vacant illa quæ obtinentur in Commendam. Rot. decis. 791. n. 8. part. 1. decis. † Et quemadmodum imperatio beneficii nulla est, si in ea non fiat mentio beneficiorum, quæ imperans possidet in titulum, ad notata copiose per Felin. in cap. in nostra 32. de Rescriptis, ita & expresse debent illa, quæ possidentur in Commendam perpetuam, aliis gratia nulla est. Ricc. collect. 999. vers. Item in imperatione. † Item ex adeptione beneficii in Commendam oritur incompatibilitas cum aliis beneficiis, quæ ex sui natura erant iam cum hoc adque incompatibilia. Ricc. dicto collectan. 999. vers. Item talis. † Et sicut is, qui beneficium habens cum animatum assequitur, tenetur si non sit Sacerdos, saltem intra annum ad sacerdotium promoveri, ita & is qui tale beneficium obtinet in Commendam. Rebuff. de pacifico. possess. num. 54.

Ita tamen ut annus minori concessus ad suscipiendum sacrum Presbyteratus ordinem, in beneficio in Commendam concessio, non numeretur à die provisionis, sed à die quo legitimæ ætatis futurus est, ut ibidem notat Rebuff. Atque ita iudicium fuisse testatur Additio ad Louët lit. B. num. 4. in vers. Et qui n'a lieu contre les Commendataires. † Non tamen in istis commendis etiam perpetuis locum habet regula 8. vel 9. de Mensib. & Alternatis, ut patet post ostendimus num. 29. & docet Gonzal. ad dictam regulam, gloss. §. 8. numero 49.

Sed notabile dubium quod in praxi agitur, non tere potest, consistit in eo; utrum casu quo quis possidens beneficium regulare in Commendam, vel religiosus illius ordinis, sub quo est dictum beneficium regulare commendatum; tali casu Commenda vacet in titulum, quia non potest amplius possideri, tanquam Commendatum, cessante videlicet Commenda per professionem regulare in illo ordine, cui subest beneficium, emissam. † Et sane videtur primo intuitu beneficium per professionem suam converti in titulum: quia res facile redit ad primam naturam, & cessante per professionem Commenda remanet in pristino statu beneficium, nec per professionem possessor fit deterius conditionis in beneficio ex sui natura regulari, & solis professo bito: atque ita ex supervenientia novi tituli potest continuare pristinam possessionem eiusdem beneficii; & cessante causa depositi, seu Commendæ, potest possidere iure proprii, & veri tituli beneficii regularis; cessante videlicet impedimento ex defectu personæ proveniente.

In contrariū tamen dicebatur Commendatum in Gallia, ubi beneficium (de quo in hoc facto alias est dictum) situm erat, non esse censendum tanquam depositum; sed vim obtinere veri, perfecti & canonici tituli, ac irrevocabilis, teste Ferrer. ad Guid. Pap. part. 1. tit. 1.

Quæst. & Resol. benef. Pars II. Cap. I. §. 13. 245

152. Rebuff. in prax. dicto tit. de commend. Louët in sua recollect. arrest. litt. P. n. 43. & litt. R. n. 42. in Addition. Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 3. de Episc. & Cleric. definit. 34.
21. & 35. Ricc. dict. collect. 999. ¶ Atqui beneficio in titulum concessio, nemo renunciare, & statum beneficii mutare potest sine autoritate Superioris: Rebuff. in dict. tit. de Commend. n. 50. ¶ ubi dicit religiosum duo beneficia possidentem, unum in titulum & aliud in commendam regularem, non posse reducere in titulum illud quod possidebat in commendam
22. sine autoritate Superiorum: ¶ Et per consequens concludendum est, illud beneficium situm in Gallia, seculari commendatum, non converti in titulum; sed vacare per professionem regularem in illo ordine
23. emissam: ut notavit Louët litt. B. n. 12. ¶ & ideo talis sic professus, quamvis in eodem ordine, cui subiacet beneficium commendatum, professionem emisit; tenetur novam capere provisionem: alias beneficium vacat, & Commenda cessat per dictam professionem, quamvis alteri tanquam vacans assignari non possit, nisi post factam professionem: ut observat Addit. ad Louët litt. B. dicto num. 12. in Gloss. C.
24. Præterea dubitari potest, utrum beneficium alicui in commendam concessum, permutari possit cum beneficio quod ab alio possidetur in titulum? In qua difficultate licet aliqui Canonistæ negativam sententiam amplectantur, tamen affirmativa verior est, non solum in Gallia, in qua sic usus forensis receptum fuisse testatur Adrian. Jacquellor in compend. benefic. expost. n. 32. post Petr. Greg. quem allegat in synagm. jur. lib. 17. cap. 17. Rebuff. in prax. tit. de commend. n. 53. ¶ sed etiam extra Galliam huiusmodi permutationem tituli cum commenda admittendam esse, ut tenet Federic. de Sen. in tract. de permutat. q. 13. Petr. de Perus. in eodem tract. n. 9. & alij quos citat & sequitur Gonzal. ad dictam regul. 8. gloss. 5. §. 8. num. 24.
25. Item quaeritur quomodo vacent beneficia, Commenda per obitum commendatarii vacante? Vera resolutio est ex juris dispositione, per obitum commendatarii perpetui. Commendam non vacare per obitum; sed vacare ut prius, id est eodem modo, eodemque vacationis genere, quo vacabat antequam commendaretur: ita ut redeat pristina vacatio. Cassador. de. 5. Incipit, Commendaverat Papa, n. 4. de privileg. Verall. dec. 144. Incipit, Commendatum beneficium, par. 1.
26. Quod tamen locum non habet in Gallia; ubi, sicut dictum est, Commenda est loco veri tituli, eandemque fortitur haturam, quam verus titulus: & sic in Gallia, cessante commenda, beneficium non vacat ut prius, nec resurgit antiqua vacatio; sed vacat eodem modo quo vacaret si possideretur in titulum: & moriente commendatario, vacat & impetrari potest tanquam vacans per obitum huius ultimi illius beneficii commendati possessoris. Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 2. definit. 10. Videatur Rot. dec. 141. part. 1. recent. ¶ Et ex praedictis inferitur, quod cum de iure communi beneficia commendata non vacent per obitum ultimi illorum possessoris; sed cessante commenda, vacant ut prius; non procedit in beneficiis commendatis dispositio regulæ Mensium & Alternativæ, quamvis in illis locum habeant alie regulæ Cancellariæ Apostolicæ, ut supra dictum fuit ex Gonzal. gloss. 5. §. 8. n. 48. Sicut si familiaris alicujus Cardinalis possideat beneficium sibi perpetuo commendatum, ipso moriente & per eius obitum cessante Commenda, non est amplius locus regulæ 31. de impetrand. benefic. vacant. per obit. Card. quia non attenditur obitus istius commendatarii, sed antiqua vacatio resurgit. Cassador. de. 5. de Privileg. quod aliis exemplis illustrat Gonzal. dict. §. 8. n. 50. & seqq. Idem cum beneficium commen-
- Tom. I. Pars I.

datum vacet ut prius, non est attendendus mensis quo ultimus Commendatarius vita functus est. Coder ad reg. 8. Cancell. gloss. 1. num. 20.

Hoc etiam in materia Commendæ notandum est, quod regulariter ex eo, quod beneficium fuit commendatum seculari, oritur probatio status regularis eiusdem beneficii. Rot. decis. 202. num. 4. part. 1. recentior. & decis. 163. num. 1. & 8. eadem part. 1.

Dubitari etiam potest, utrum beneficium commendatum sit affectum, & reservatum Summo Pontifici; ita ut nullus inferior potestatem habeat illud conferendi? Concludendum est, tale beneficium per appositionem manus Summi Pontificis esse reservatum, nec ab inferioribus collatoribus posse conferri: ut post multos excludit Tamburin. de jur. Abb. part. 1. disp. 4. q. 6. n. 1. ¶ Quod tamen in Gallia non observatur, quia omnes reservationes sunt sublata: ut notat Rebuff. in prax. dict. tit. de Commend. n. 51. & 59. & habetur in Concordatis, ubi tit. de reservation.

Ultimo loco notandum est, quod commendatarius perpetuus Monasterii habet iurisdictionem in Monachos. Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 3. definit. 34. ipse tamen debet conveniri coram suo iudice. Idem definit. 35.

Et sicut talis commendatarius tenetur ad omnia onera, perinde ac si esset verus titularis, ex Tambur. de jur. Abb. part. 3. disp. 11. quasit. 14. n. 2. & sequenti. ¶ Ita quoque habet liberam administrationem, & iura omnia Monasterii, sicut si esset titularis, nisi quatenus expresse id ademptum ipsi fuerit. Rebuff. dicto tit. de Commend. n. 6. ¶ & disponere potest de fructibus beneficii commendati. Garf. de benefic. part. 4. c. 4. n. 7. ¶ Et per generalem derogationem factam privilegii concessionis quibusvis Superioribus Monasteriorum, & Ordinum, censetur etiam derogatum privilegii concessionis commendatariis Monasteriorum: prout decilum testatur Tamburin. de jur. Abb. part. 1. disp. 4. quasit. 5. num. 6. & 7.

§. 13.

De Coadjutoribus, & Coadjutoriis.

- 1 Coadjutoria temporalis qua sit, & quomodo finiat.
- 2 Coadjutoria cum futura successione dicitur gratia preventiva, & non sit ad solam utilitatem Ecclesie, sicut temporalis, sed etiam ad utilitatem provisi.
- 3 Coadjutoria proprie loquendo non continetur appellatione beneficii Ecclesiastici.
- 4 Per coadjutoriam non acquiritur ius in re, sed ad rem.
- 5 Quando datur alicui coadjutor necessarius propter eius infirmitatem, aut alia de causa, non tamen ideo sui beneficii possessione privandus est.
- 6 Canonicus coadjutor non dicitur Canonicus, sed factus.
- 7 Coadjutor non tenetur capere possessionem beneficii quandiu vivit coadjutus.
- 8 Coadjutor habet quasi possessionem officii coadjutoris, non tamen beneficii in quo coadjutor est deputatus.
- 9 Ex quasi possessione officii coadjutoris nihil potest inferri ad possessionem corporis beneficii.
- 10 Antianitas inter Canonicos non computatur à die Coadjutoria, sed à die mortis coadjuti.
- 11 Quamvis una sit supplicatio, tamen due gratie in illa contineri possunt; una videlicet coadjutorie, alia vero futura successione.
- 12 Si pretendatur adesse consuetudinem in Ecclesia, ut antianitas computetur à die adeptæ possessionis.

- nia officij coadiutoria, debet probari talem consuetudinem esse legitime praescriptam.
- 23 Mortuo coadjuto, possessio coadjutoris non dicitur possessionis antiqua continuatio, sed est possessio nova.
- 24 Attentare dicitur qui non continuat possessionem eodem modo; sed novo, & penitus diverso modo possidet.
- 25 Immissio coadjutori concedenda est vivente coadjuto, non quidem ad beneficium, sed ad officium coadjutoris.
- 26 Coadjutus non est legitimus contradictor adversus coadjutorem volentem adipisci quasi possessionem officij coadiutoria.
- 27 Coadjutus qui semel petiit coadiutorem sub praetextu infirmitatis, non potest deinde allegare se non esse infirmum.
- 28 Resignatio, & coadiutoria multum inter se differunt.
- 29 Mortuo coadjuto beneficium non vacat per resignationem, sed per obitum.
- 30 Regula de publicand. resignation. non habet locum in coadiutoriis, in quibus publicatio non est facienda: & num. 22.
- 31 Coadiutoria in multis similis est resignationi.
- 32 In controversiis inter coadiutorem, & coadjutum semper tenor litterarum attendendus est.
- 33 Coadjutus tenetur suo coadjutori expensas necessarias, ex quibus vivere possit, ministrare ex beneficii redditibus, nisi aliter in litteris caveatur.
- 34 Distributiones acquisite per coadiutorem debentur coadjuto. Quid iuris si coadjutor sit infirmus, vel adsit aliquod aliud impedimentum in persona coadiutoris, vel coadiuti. Ibidem.
- 35 Coadjutor si residere, & inservire nolit, quibus remediis coadjutus uti possit.
- 36 Coadiutorias solus summus Pontifex concedere potest, non autem Legatus, vel Nuncius, nisi ad hoc specialem habuerint facultatem.
- 37 Qua intervenire soleant ad facilius obinendam gratiam coadiutoria.
- 38 Dum Episcopo dementi coadjutor deputandus est, debet intervenire deliberatio Capituli, in quo interveniant duae partes Capitulantium, ex tribus.
- 39 In concessione coadiutoria necesse est intervenire consensum coadiuti.
- 40 Invito coadjutor dari potest in casibus in quibus beneficio privari possit.
- 41 Vtrum per ademptionem beneficii incompatibilis quis censetur renunciare tacite coadiutoria; ita ut mortuo coadjuto, beneficium impetrari possit uti vacans per obitum.
- 42 Coadiutoria non inducit incompatibilitatem quoad beneficium, sed quoad retentionem duorum incompatibilium.
- 43 Ut incompatibilitas inducatur, necessaria est realis beneficii possessionis apprehensio, qua non fit in coadiutoria, vivente coadjuto. Intellige ut num. sequenti.
- 44 Coadiutoria expirat per mortem, aut incapacitatem coadiutoris.
- 45 Intellige si sit incapacitas, & inhabilitas perpetua.
- 46 Si coadjutor efficiatur cecus, ita ut deservire beneficio non possit, cessat & extinguitur coadiutoria.
- 47 Intellige si impedimentum superveniat ante consummatam gratiam futurae successionis, & sic ante mortem coadiuti.
- 48 Gratia coadiutoria videtur consumpta per solam illius acceptionem.

- 40 Gratia coadiutoria consumitur per acceptionem quoad ipsam coadiutoriam; sed gratia futurae successionis consumitur per obitum coadiuti.
- 41 Gratia Coadiutoria, & futurae successionis, inter se valde differunt.
- 42 Quamvis gratia coadiutoria non esset valida, tamen gratia futurae successionis in suo robore subsistit, uti separata ab alia.
- 43 In quo consistat differentia gratiae Coadiutoriae, & gratiae futurae successionis.
- 44 Clausula hodie in litteris coadiutoriarum apponi solens, ex quibus gratia futurae successionis censetur uti separata, & independens a gratia coadiutoria.
- 45 Effectivatio coadiutoriae non infert effectivationem futurae successionis.
- 46 Sublatis per summum Pontificem officiorum omnium coadiutoris nondum effectivatis, hoc fit explicatum de illis qua erant in totum effectivata, nempe quoad gratiam futurae successionis per alium coadiutorem.
- 47 Episcopi coadiutores quid exercere possint quoad Pontificalia, absente Coadjuto; & quae illi officia per Canonicos, & alios praestanda sint.
- 48 Canonici coadiutor absente coadjuto ea officia exercere possunt in Ecclesia, qua principalis, & ibidem praesens esset. Et coadjutor unus ex capitularibus Ecclesiae, obtinet eundem locum non eius principalis: quod non ita est in coadiutoribus simplicium Canoniorum. Et Canonici non solum inservire coadjutori in omnibus facultatibus, in quibus tenebantur inservire coadjuto quando praesens erat.

Coadiutoria duplex est; una temporalis, quae propter impedimentum superveniens Praelato datur ipsi seu Rectori, aut alteri beneficiato, ita ut cessante impedimento, vel adveniente morte illius cui datus fuit coadjutor, cesset, & penitus extingatur coadiutoria: de qua agitur in tit. de clauis, vel debilit. Et haec coadiutoris deputatio dicitur facta ad solam utilitatem Ecclesiae.

Altera est coadiutoria cum futura successione, quae datur non solum pro utilitate Ecclesiae, sed etiam pro utilitate provisi: quia utilitas Ecclesiae est per obitum Praelati, seu Rectoris, aut beneficiarii, cum enim de alio debeat post obitum praedicti provideri, cessat utilitas, aut necessitas Ecclesiae, sed etiam datur pro utilitate, & ad favorem coadjutoris, qui mortuo suo principali obtinet successionem in beneficio: quia Papa sic providens debet praeveneri vacationem; & propterea haec gratia vocatur gratia praeventiva. Cassador. decis. 108. in princip. lib. 2. pat. decis. 108. in princip. lib. 2.

Tamen nec temporalis coadiutoria, nec propria appellatione beneficii continentur. Per Gregor. in institut. rei benefic. cap. 1. i. num. 2. & per coadiutoriam non acquiritur ius in re, sed in rem. Barbosa. ad d. Concil. Trident. sess. 25. cap. 7. num. Nam coadiutoria primi generis, quae propius accedat naturam Vicariae temporalis, beneficium Ecclesiasticum dici non potest, cuius natura hoc requirit, ut sit perpetuum; hoc est aptum durare toto tempore vitae possessoris: & sic si non actu, saltem habitu perpetuum. Haec autem coadiutoria primi generis non potest dici perpetua, quae non coadiutoris, sed coadiuti morte terminatur.

Sed nec secundi generis coadiutoria propria beneficii Ecclesiastici nomen meretur: quia cum duo vel multi eiusdem beneficii possessores esse nequeant.

5 † Coadjutor autem propter infirmitatem, aliudve
impedimentum, cuius occasione deputatur coadju-
tor, beneficio non privatur, ne afflictio afflictio su-
peraddatur: Gonzal. *dist. gloss. §. 9. num. 32.* conse-
quens est, ut verum beneficii nomen, & jus apud pos-
sessorem coadjutum, titulusque remaneat. † Qua ra-
tione Canonici coadjutor non verus, sed fictus
Canonici dicitur, Monet, *de optione canonice. quest. 8.*
7 *num. 143.* Quamobrem coadjutor non debet capere
possessionem beneficii, quandiu vivit principalis;
sed tantum mortuo coadjuto: nec iura consueti sol-
vi in receptione Canonorum, solvenda sunt per
coadjutorem, nisi deficiente suo principali: (quan-
quam in hac civitate semper viderim iura ingressus
solvi per coadjutores, qui vivente coadjuto capiunt
possessionem; quam tamen non nisi illo mortuo
capere tenentur.) † Siquidem coadjutor potest qui-
dem se dicere quasi possessorem juris, seu officii,
aut muneris coadjutoriae; sed nullam potest præ-
terire possessionem beneficii, in quo datus fuit
coadjutor; & ceteros possessores, quos facit, illos
non facit proprio suo nomine, sed nomine principa-
lis sui, seu coadjuti. Quia alioquin sequeretur duos
ejusdem beneficii eodem tempore esse possessores, &
veluti dominos, quod admitti non debet: per *l. 3.*
§. ex contrario, ff. de acquir. possess. ut bene ista expli-
cat Rot. Rom. *decis. 456. per tot. part. 1. recent.* ubi di-
citur † quod ex quali possessione officii coadjutoris,
nihil potest inferri ad possessionem ipsius corporis
beneficii: quia vivente principali, coadjutoria ni-
hil prodest quoad possessionem beneficii; ipso au-
tem mortuo, cessat omnino coadjutoria quoad om-
nes illius effectus: ideo nova possessio tunc capi de-
bet ipsius beneficii. † Unde antianitas, quæ nume-
ratur non à die provisionis, sed à die capte posses-
sionis beneficii, non debet computari nisi à tempore
mortis coadjuti; † quia coadjutus capit beneficium
ex gratia penitus separata à gratia coadjutoriae,
quamvis utraque gratia in eadem supplicatione con-
tineatur. † Et ideo si coadjutores præstant per
consuetudinem in Ecclesia fuisse inductum, ut ipso-
rum antianitas numeretur à tempore adeptæ coad-
jutoriae; oportet ut probent talem consuetudinem
fuisse legitime præscriptam, cum sit contra jus, ut
dicitur in præfata *decis. 456. num. 15.*
13 Unde inferri potest, quod cum coadjutor, mortuo
coadjuto, non continet antiquam possessionem,
sed novam acquirit: si illam capiat, dicitur attemptare,
& cessabit regula illa, *qui continuat, non atten-
tat*: † quæ non habet locum, quando non ejusdem
generis, sed diversa est novaque possessio quæ acqui-
ritur. Rot. *decis. 637. num. 4. part. 1. recent.*
14 Immissio quidem coadjutori deroganda non est,
vivente coadjuto; non quidem ad beneficium (sed
ut mox dictum est) ad ipsum coadjutoris officium:
quod licet vivente coadjuto non producat jus for-
matum quoad ipsum beneficium, cuius vigore capi
possit possessio beneficii, parit tamen quandam sta-
tum, ad ejus status adipiscendam possessionem co-
adjutor capax efficitur: ita ut neque coadjutus ipse
possit se opponere, nec dicatur legitimus contra-
dictor ad impediendam ademptionem quasi posses-
sionis illius status. Rot. *decis. 133. num. 11. & per to-
tam, part. 6. recentior.* † Quia cum semel sub præ-
textu infirmitatum, coadjutus petierit à summo
Pontifice sibi de coadjutore provideri; non potest
deinde infringere dictam provisionem coadjutoris,
allegando se non esse amplius suppositum infirmi-
tibus: per text. in *Clement. 1. de renunciat.* Rot. *dist.*
decis. 133. num. 7.

Mortuo autem coadjuto, beneficium non dicitur
vacare per resignationem, quia aliud est resignatio,
aliud est deputatio coadjutoris, etiam cum spe futu-
re successionis: nam per resignationem effectum for-
titam, titulus abdicatur à resignante; sed per coad-
jutoriam non solum titulus, verum etiam possessio
beneficii non abdicatur, sed utrumque remanet apud
coadjutum, durante vita ipsius: † Unde moriente
coadjuto, beneficium vacat quoad ipsum per obi-
tum. Cavalier. *decis. 116. num. 5.* † Et proinde arguen-
di sunt timiditatis illi, qui publicari faciunt coadju-
torias ad instar resignationum: quia regula *de publi-
candis*, non habet locum nisi in beneficiis vacanti-
bus per resignationem, ut patet ex Bulla Grego-
rii XIII. deluper edita: hic autem non adest alia va-
catio quam per obitum. † Quod autem coadjutoria
à resignatione multum differat, quamvis in aliqui-
bus sit illi similis, ostendit Cavalier. *dist. decis. 116.*
num. 4. † Unde in coadjutoris non esse adhiben-
dam publicationem de necessitate, tradit Barbof. *ad*
Concil. Trident. sess. 25. cap. 7. num. 9. post alios quos
allegat. Garcia *part. 11. cap. 3. num. 275.* Gonzal.
gloss. §. 9. num. 72.

Quod attinet ad controversias quæ nonnunquam
oriuntur inter coadjutum, & coadjutorem, certum
est in primis verba & clausulas in litteris coadju-
toriae adhibitas, attendendas esse. † Sed si aliud in
litteris non obstat, tenetur coadjutus suo coadju-
tori ex redditibus beneficii ministrare expensas ne-
cessarias, ex quibus vivere possit: *cap. de Rectoribus,*
& ibi Barbof. *num. 4. cap. tua nos, de cleric. agrot.*
cap. unico, eodem tit. lib. 6. Ancharan. consil. 279.
num. 2. Gonzal. *gloss. §. 9. num. 33.* Tusch. *tom. 1.*
lit. C. conclus. 402. num. 10. Barbof. *de offic. & potest.*
Episcop. part. 3. allegat. 63. num. 14.

Acquisitæ quidem distributiones propter servi-
tium coadjutoris debentur coadjuto, imò & illæ
quas coadjutor infirmus, aut alio iusto & legitimo
impedimento detentus lucraretur, si præiens esset;
nisi tamen coadjutus esset excommunicatus; aut ta-
lis qui ex proprio capite non esset dignus perceptio-
ne quotidianarum distributionum: tunc enim nec
illas percipit, quamvis intersit per coadjutorem
capacem: ut decidit Monet. in *trakt. de distribut. quo-
tidian. part. 2. quest. 1. num. 32. 34.* & 35. ubi bene ad-
monet, semper inspiciendum esse tenorem litterarum.
Gonzal. *dicta gloss. §. 9. num. 119.* & *sequentibus.*
De hac materia videndus est copiose tractans Garc.
de benefic. part. 4. cap. 5. num. 80. & seq. cum decisione
per eum adducta *num. 139.*

Quod si coadjutor non resideat, & non intersit
beneficio: tunc coadjuto dantur duo remedia: alte-
rum est, ut coadjutus agat ad cassationem & annul-
lationem coadjutoriae; quia in re procedendum est
servatis servandis, ad hoc ut cassata coadjutoria li-
citum sit illi alium coadjutorem habere, qui ejus no-
mine debita divini cultui præstet obsequia: alterum
est, ut si malit, agat contra coadjutorem ad id quod
sua interest servitium non fuisse præstitum: Rot.
decis. 276. num. 4. part. 1. recent.

Coadjutorias cum futura successione solus sum-
mus Pontifex concedit; non autem inferior, nec Le-
gatus, si id non habeat expresse in suis facultati-
bus; sicut nec Nuntius, propter claram juris resi-
stentiam, & expressam Sacri Concilii Tridentini
dispositionem, hujusmodi provisiones prohiben-
tem, ut notavit Monet. *de distrib. quotidian. part. 2.*
quest. 1. num. 33.

Hæc sæpenumerò in hujusmodi coadjutoriarum
concessionibus solent observari; nempe quod interve-
niant

niant litteræ commendatitiæ Episcopi, etiam quandoque per viam simplicis epistolæ missivæ, attestantes huiusmodi coadjutorie concessionem Ecclesiæ utilem fore. Et si petatur coadjutoria in aliqua Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata, solent mitti litteræ, seu attestations Capituli, seu majoris partis ipsius, quamvis Episcopus non scribat: etsi nonnunquam etiam sine his expediantur coadjutoria, juxta styli Cancellariæ varietatem.

29 Si tamen agatur de deputando coadjutorem Episcopo dementi, requiritur quod interveniat consensus duarum partium ex tribus Capituli; cum in aliis sufficiat quod interveniat major pars ipsius: *c. unic. de cleric. agrot. in 6. sed Geminian. in dicto cap. unico*, existimat sufficere quod in conclusione, seu deliberatione capitulari, duæ partes ex tribus ejusdem Capituli interveniant: & tunc quod major pars istorum capitulantium facit, debet fortiter effectum, tanquam factum à majori parte Capituli: Atque ita majorem Capituli partem sufficere, fuit decisum in Rot. *decis. 20. num. 9. part. 6. recentior.*

30 Necessè etiam est ut interveniat consensus coadjuti, ad hoc ut coadjutor illi dari possit, qui nunquam datur invito cum futura successione. Rot. *decis. 313. num. 27. part. 7. recentior.* Et in effectu cum tempore fel. rec. Urbani VIII. quidam voluissent attendere coadjutoriam cum futura successione pinguis beneficii in comitatu Venassino, nunquam voluit summus Pontifex talem coadjutoriam, futuramque successionem invito beneficii possessore concedere.

31 Si tamen adessent causæ propter quas coadjutus beneficio privandus esset, veluti propter magnam ignorantiam, vel ob timorem dilapidationis, & imperitiam gubernandi; tunc posset summus Pontifex coadjutorem invito dare, quæ causæ concludenter probandæ essent: quia summus Pontifex nunquam intendit juri tertii derogare, & illis non probatis gratia esset nulla. Rot. *decis. 234. num. 7. part. 1. recentior. usque ad finem.*

32 Pulchrum autem dubium aliàs occurrit in facto, ex eo quod coadjutor cum futura successione deputatus, adeptus fuerat beneficium incompatible cum eo, in quo coadjutor deputatus erat: ideo dubitatum fuit utrum per ademptionem istius beneficii incompatibilis, tacite censetur renunciare juri

33 huius coadjutorie. In hac questione verior videtur affirmativa sententia, juxta notata per Garc. *part. 4. cap. 5. num. 123.* Quia licet coadjutoria non inducat incompatibilitatem, ut per eam vacet beneficium prius obtentum; cum coadjutoria non possit dici beneficium ad istum effectum; tamen dicitur incompatibilis ad effectum illam retinendi insimul cum alio beneficio residentiam requirente; cum impossibile sit coadjutorem deservire utrique beneficio: & sic necesse habeat aut coadjutoriam dimittere, aut alteri beneficio incompatibili renunciare: ideo nisi aliud caveatur in provisionibus, expirat gratia coadjutorie etiam ratione futuræ successionis, & amittitur jus ad rem, ut docet idem Garc. *part. 1. cap. 5. num. 69.* Quod etiam approbat Lotter. *de re benefic. lib. 2. quest. 25. num. 11. versic. secundum tamen.* Atque ita ego aliàs in facto occurrente Consului.

34 Attramen contra prædictam conclusionem obijciatur, quod ad hoc ut beneficium vacet per ademptionem alterius incompatibilis, necessaria est affectio realis cum perceptione fructuum; neque sufficit verbalis: ut dicit Mantica. *decis. 75. num. 7.* Unde cum coadjutor non fuerit affectus possessionem primi beneficii ante casum evenientem futuræ successionis, non videtur per ademptionem secundi

beneficii incompatibilis renunciassè futuræ successioni, donec vigore hujus gratiæ adeptus fuerit realem possessionem primi beneficii, mortuo videlicet coadjuto.

Sed ad hoc dubium responderetur, coadjutoriam nequè cessare per inhabilitatem coadjutoris, sicut cessat per obitum coadjuti, vel per illius translationem, cum utriusque casus eadem sit ratio: nam sicut coadjutor efficiatur impotens, nullus est qui adiuvet, eodem modo si coadjutus moriatur, vel transeat, nullus est qui adjuvetur. Unde si coadjutor efficiatur omnino inhabilis & impotens, inhabilitas, vel impotentia perpetua, cessat coadjutoria, ut decisum fuit in pulchro casu in Rot. *decis. 602. num. 2. & seg. part. 5. recentior. tom. 2.* Ubi fuit dictum, quod si coadjutor efficiatur cæcus, aut irregularis, seu aliàs incapax ad possidendum beneficia Ecclesiastica, corrumpitur futura successio, nisi coadjutoria effectuat, quoad caput futuræ successionis, immo quia mortuus esset coadjutus: tunc enim cæcus per mortem coadjuti superveniens non privaret coadjutorem (qui jam principalis factus est) beneficium, in quo coadjutor deputatus fuerat. At si impedimentum superveniret, gratiæ futuræ successionis non dum consummata, seu effectum sortita, illi gratia haberetur pro non facta, tanquam redacta ad illud casum à quo hicipere non poterat: ut dicitur in *sententia Coadjutorie, 12. Januarii 1637. coram R. D. Coccino*, quæ est dicta *decis. 602.*

Rursus replicatur satis videri gratiam coadjutoriam suum effectum fuisse sortitam, quando coadjutus adeptus est possessionem, seu qualis, officii, seu nominis coadjutoris: siquidem coadjutoriam fuisse sortitam effectum, fuit aliàs declaratum, statim coadjutor possidet: iuxta *consil. Oltrad. 229. num. 1.* ubi concludit, gratiam esse consummatam per istam acceptationem. Rota *decis. 246. mitti. 4. part. 7. recentior.*

Respondetur duas in concessione huiusmodi coadjutoriarum perpetuarum cum futura successione diversas, & planè distinctas gratias contineri. Prima est gratia coadjutorie; secunda est gratia futuræ successionis. Prior censetur quidem effectum per acceptationem, & ademptionem possessionis officii coadjutoris, factam per ipsum coadjutorem, vel coadjutem non censetur effectuat, nisi postquam coadjuti. Dux siquidem illæ gratiæ, *remaneat in eadem applicatione contentæ, adeo ut si coadjutus, ut licet prima defecerit, & coadjutoria effectum sortita non sit propter aliquod impedimentum, tamen remaneat in suo statu & efficacia postea gratia, nempe successionis futuræ: ut dicit Puz. *decis. 98. lib. 2.* Ubi deciditur, quod licet gratia coadjutorie non fuisset valida, tum ex eo quod coadjutus non indigebat coadjutore, tum etiam quia coadjutus vita functus erat, antequam ad eum perveniret titulus quod summus Pontifex coadjutorie gratiam concessisset; ipsa tamen futuræ successionis gratia sum debet sortiri effectum, & coadjutor necesse beneficium mortuo coadjuto, vigore huiusmodi gratiæ futuræ successionis, tanquam diversæ à gratia coadjutorie, & ab ea nullo modo dependens, per se subsistens. Quod confirmatur ex notis per Gonzal. *ad regul. 8. gloss. 5. §. 9. num. 53.* Et ratio veritatis utriusque gratiæ est evidens; quia in prima providetur necessitati Ecclesiæ, vel coadjuti; in secunda, nempe futuræ successionis, providetur coadjuto.*

Sed tamen hodie cessat ista difficultas, propter clausulas quæ in huiusmodi coadjutoriarum gratiis

apponi solent, nempe ut sit locus futuræ successionis in favorem coadjutoris, etiam si beneficium vacasset de tempore datæ, aut si ipse de tempore vacationis coadjutoris officium exercere non cœpisset cum clausula ex nunc, prout ex tunc, & contra: quæ clausulæ multò magis hoc operantur, ut gratia futuræ successionis per se subsistat, & operetur independentè à gratia coadjutoris, ut notavit Rot. decis. 313. num. 28. & 29. part. 7. recentior.

45 Ex quibus sequitur concludendum, quod licet gratia coadjutoris sit effectuatæ per ademptionem possessionis Officii coadjutoris, non tamen ideo sequitur illum fuisse effectuatam quoad gratiam futuræ successionis, donec morte principalis hæc posterior gratia fuerit executioni demandata.

46 Et per has rationes dum summus Pontifex fel. mem. Urbanus VIII. revocasset, & nullas declarasset omnes & quascunque coadjutorias officiorum, etiam in hoc statu Avenionensi concessas, quæ effectum fortitè non fuerant; & dubitaretur utrum illæ dicerentur effectuatæ, in quarum possessionem coadjutores immissi fuerant; Ego cum viris doctis Consultui non dici effectuatæ coadjutorias quoad caput futuræ successionis illas, in quibus coadjutores nondum fuerant effecti veri domini Officiorum per obitum suorum principalium. Atque ita in Urbe iudicatum & observatum fuit ex mente eiusdem Sanctissimi Domini Urbani, omnesque coadjutorie revocate, exceptis illis quæ per obitum principalium iam plenè quoad successionem effectum fuerant fortitè. Ad quod etiam conferunt tradita per Tuschum lib. 1. comm. conclus. in verb. coadjutor, conclus. 403. num. 9.

47 Quid verò coadjutores possint exercere, & quibus privilegiis uti; non erit inutile scire. Et sanè si dati fuerint Episcopis coadjutores cum futura successione, Ecclesiam Pontificaliter ingredi non possunt, nec Crucem deferri facere coram se: absente principali; cappam uti possunt: eo verò presente debent deferre Mantelletum, & Rochetum; nunquam tamen Mozetta & Rochetto etiam absente principali uti possunt. Dum verò celebrant; tenentur Canonici illis assistentiam facere: cum celebrante confessionem faciunt; & in fine Missæ solemniter benedicunt. Dum per civitatem incedunt, benedicere possunt, de licentia tamen coadjuti: Obviam ire tenentur Canonici, eosque redeuntes usque ad ianuam saltem Ecclesiæ comitari; dum Pontificaliter accedunt. Indulgentias tamen non elargiuntur, nisi sub nomine coadjuti. Quæ omnia declaravit sacra Rituum Congregatio 31. Januarii 1591. referente Campanil. in divers. iur. canon. rubr. 7. cap. 8. num. 107. & post eum Barbof. in decis. Apostolic. collect. 173. qui notat num. 6. per concessionem coadjutoris Episcopum à residentia non liberari, atque ita fuisse iudicatum testatur.

48 Quoad coadjutores autem Canonicorum, aut Dignitatum; idem Barbof. loc. cit. collect. 175. multa notari digna per sacram Congregationem decisa refert, ex quibus hæc paucis colligimus. Primo Canonicum coadjutorem, quoad præminentias extra Ecclesiam, in absentia coadjuti censendum esse tantum verum Canonicum. Secundò, absente coadjuto, illum exercere omnes functiones, quas coadjutus exerceret si præsens esset. Terriò, coadjutorem dignitatis, vivente coadjuto, debere obtinere idem stallum in Choro, locum & præminentiam sicut principalis: quod non habet locum in coadjutoribus Canonicorum. Quartò, quod Canonici tenentur inservire coadjutori, in omnibus functionibus Cano-

nicalibus, prout tenentur inservire ipsi coadjuto. Hæc præcipua selegimus: reliqua apud ipsum Authorem videri poterunt.

CAPUT II.

De Ecclesiæ, & beneficii differentia; & de variis Ecclesiarum speciebus.

§. I.

De Ecclesia Cathedrali, & Metropolitana:

- 1 Ecclesia non continetur appellatione beneficii, sed constituit corpus separatum & diversum ab ipso beneficio.
- 2 Si in aliqua dispositione fiat mentio de Prioratu alicujus Ecclesiæ, ipsa Ecclesia in eo continetur.
- 3 Facta unione Prioratus alicujus Ecclesiæ, Episcopus non privatur suo jure conferendi alia beneficia ejusdem Ecclesiæ.
- 4 Ecclesia Cathedralis ex quibus ita nuncupatur.
- 5 Cathedralicum quod solvitur Episcopo, seu Synodaticum, quare ita dicatur.
- 6 In faciendâ, vel non faciendâ solutione Cathedralitici, inspicienda est consuetudo cujuslibet Ecclesiæ.
- 7 Metropolitana Ecclesia est sedes Archiepiscopi, & nomina Archiepiscopi, & Metropolitanani, idem significant.
- 8 Appellatione Ecclesiæ Cathedralis non continetur Ecclesia Metropolitana, quando agitur de materia odiosa, vel stricta.
- 9 Illegitimus dispensatus ad obtinenda beneficia in Ecclesia Cathedrali, non propterea censetur dispensatus ad illa obtinenda in Ecclesia Metropolitana.

Ecclesia beneficii appellatione non continetur, quia hæc constituit corpus distinctum & separatum à beneficio, quod in illa Ecclesia constitutum & erectum est: & ideo dispositio, aut constitutio loquens de Ecclesia, non comprehendit beneficium in ipsa situm: † Unde si in aliqua dispositione fiat mentio de prioratu talis Ecclesiæ, non comprehenditur in tali dispositione beneficium in illa Ecclesia situm: cap. fin. & ibi Abb. notabil. 1. de præbend. & cap. fin. de concess. præbend. Cassador. decis. 11. de præbend. Calderin. conf. 18. in princip. cod. tit. † Quinobrem cum Papa univisset Ecclesiæ Castrensi, quæ erat in Dicecesi Urbevetana, Prioratum Sancti Sepulchri; fuit declaratum per Rotam, non ex eo privatum fuisse Diocesanum Urbevetanum sua jurisdictione conferendi beneficia sita in illa Ecclesia, ut apud Duran. decis. 14. num. 8.

Cum autem variæ sint Ecclesiarum species, seu divisiones. Primo loco occurrat Ecclesia Cathedralis, sic nuncupata, quia in illa est sedes, & Cathedra Episcopi; & quia illius occasione Episcopus recipit Cathedralicum. Flamin. Paril. de confident. quæst. 15. num. 3. 4. & 5. Rebuff. in Concordat. tit. de collation. §. 1. in verb. statumimus.

Cathedralicum verò est portio quædam Episcopo debita in honorem Cathedræ Episcopalis, quæ alias Synodaticum appellatur, quia in Synodi congregatione præstari solebat, † in cuius quidem iuris solutione